

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Volonté Anarchiste

ΓΚΑΪ ΦΩΚΣ

Ο μονος βουλευτης
που μπηκε στο κοινοβουλιο
με τιμιες προθεσεις

ελευθερος τυπος

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

VOLONTE ANARCHISTE

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Μετάφραση : *Βασίλης Καραπλής*

**ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ**

ΤΙΤΛΟΣ : Οι Άναρχικοί και οι εκλογές
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : Βασίλης Καραπλής
ΕΚΔΟΣΕΙΣ : ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ
Ζωοδόχου Πηγής 17
Τηλ. 36.39.980

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἔξη τύψεις καί ἓνα ὑστερόγραφο γιά ἀλιγότερες

Πλήθος πστοί συνωσιζονται, λμώπτοντες καί ἔτοιμοθάνατοι, κάτω ἀπό ἓνα μπαλκόνι, καί περιμένουν νά θγει ὁ Ἄθαγλαῶρ νά τοὺς σκορπίσει τό σωτήριο λάχθα. Πολλοί ἔχουν ἀρχίσει κιόλας ν' ἀμφιβάουν ἀν θά θγει ποτέ ὁ Ἄθαγλαῶρ καί μερικοί προχωροῦν μέχρι καί νά ὑποψιάζονται ὅτι ὁ Ἄθαγλαῶρ δέν μένει καν ἐκεῖ. Δέν ἔχουν δίκιο. Ἐκεῖ μένει ὁ Ἄθαγλαῶρ, καί ἡ μπαλκονόπορτα ἀνοίγει κάποτε πράγματι καί ὁ Ἄθαγλαῶρ θγαίνει. Τοὺς λέει ὁμως, κατηγορηματικά, ὅτι δέν πρόκειται νά τοὺς σκορπίσει λάχθα, γιατί δέν ὑπάρχει καθόλου, καί νά πάψουν νά τόν σκοτίζουν καί νά σηκωθοῦν νά φύγουν μέ τό καλό, νά μήν ἀναγκαστεῖ νά τοὺς ρίξει λίχθι, καί ἀλοίμονό τους. Καί κλείνει πάλι τήν μπαλκονόπορτα καί χάνεται. Αὐτό, φυσικά, τοὺς ἀπογοητεύει ὅλους πάρα πολύ».

Ἄ. Σχινός, —ἀπό ὑποθέσεις διγημάτων— Πάλι 2-3.

Ἦχος πρῶτος: Μέσα ἀπό τά χιλιάδες μεγάφωνα, κάτω ἀπό παντιέρες πολύχρωμες καί συνθήματα ἑτερόκλιτα, συνεχίζονται ἀγχωπικά τά καθημερινά γεγονότα. Εἰκόνες γνωστές καί ἀδιάφορες, ἐπαναλαμβανόμενες καί ἐξουθενωτικές. Καί γύρω μεγάφωνα καί χαρτοπόλεμος, κατακλισμός ἤχων καί χρωμάτων. Στοιχεῖα ἑνός πολιτισμοῦ ἀναδειχνοῦνται μέσα σ' αὐτό τό ὀπτικό-ἀκουστικό μπαράζ μηνυμάτων, κινήσεων, εἰκόνων, πανῶ, μουσικῶν ἐπενδύσεων. Ξαναστήνονται τά σκηνικά ἢ ὅπως ἔγραφε κι ὁ Σεφέρης, «στήνουμε θέατρα καί τά χαλνοῦμε / ὅπου σταθοῦμε κι ὅπου θρεθοῦμε / στήνουμε θέατρα καί σκηνικά / ὁμως ἡ μοῖρα μας πάντα νικά /... σάρκες, λινάτσες, ξύλα, φτιασιδια, / ρίμες, αἰσθήματα, πέπλα, στολίδια, / μάσκες, λιογέρματα, γόοι καί κραυγές / κι ἐπιφωνήματα καί χαραυγές

/ ριγμένα ανάκατα μαζί μ' ἐμᾶς / (πές μου πού πάμε; πές μου πού πᾶς;)/ .. γυμνά κι ἀνάερα, στεγνά στήν κάψα / (πότε μᾶ; γέννησαν; πότε μᾶς θάψαν;)... «Θεατρίνοι» Μ.Α. — στό ἡμερολόγιο καταστρώματος θ'.

Ἡ κοινωνία μᾶς καταδείχνει τίς ἐσωτερικές της σχέσεις μέ τούς πολίτες της. Σχέσεις, ἀνα-σχέσεις, κατα-σχέσεις, σχέσεις διαφήμισης, δημόσιων σχέσεων, μάρκετινγκ. Ὁ καπιταλισμός καί οἱ κοινωνικές του ὀρίζουσες. Ἡ ἀστική ἀντίληψη τῆς πολιτικῆς καί οἱ σχέσεις της. Σχέσεις ἐξουσίας τοῦ θεάματος, ρόλοι ἐξουσίας θεαματικοί. Τά ὀνόματα τὰ ὑποκαθιστοῦν, οἱ ἀριθμοί, οἱ ἀριθμοί ὑποκαθιστῶνται ἀπό τὰ ποσοστά. Μόνο 8-9 ἐπώνυμοι, μόνο μερικές λέξεις, πού δηλώνουν ταυτότητα στά ποσοστά, στούς ἀριθμούς. Καί γιά τήν «ἀλλαγὴ» μόνο ἓνα ὄνομα πού ἀσκεῖ τήν ἐξουσία τοῦ γητέματος ἀπ' τή μιά, κι ἓνα κατεψυγμένο δραμα μέ τήν ἐξουσία τοῦ ἀπόλυτου τῆς παραδομένης παράδοσης ἀπ' τήν ἄλλη. Τούς μικρούς, ἄστους νά τρέχουν. Κι ὅλα αὐτά ἐγχρωμα, μεγάλα, ἐκκωφαντικά, μέ ὅλη τή μιζέρια τῆς κατανάλωσης τοῦ θεάματος, τῆς κατανάλωσης τῶν ὀραμάτων, ἰδεῶν, συμβόλων. Βλέπεις ἡ κατανάλωση διευρύνεται γιατί ἐμπεριέχει τή στέρηση.

Ἦχος δεύτερος: Κυρίαρχο στοιχεῖο σ' αὐτόν τόν καταιγισμό εἰκότων, ἤχων, τό αὐτό-πορτραῖτο κι ὁ μονόλογος. Παράλληλο παράλληλημα μ' ἓνα λόγο: τήν ἔλλειψη λόγου, τή δολοφονία τοῦ λόγου, τῆς κρίσης, τῆς κίνησης. Ὅλα μοιάζουν. Διαφέρει τό χρῶμα τοῦ πρίσματος. Εἶναι ἡ «μεγάλῃ ὥρα», ἡ ὥρα τῆς πειθοῦς, ἡ μάλλον τοῦ πειθαναγκασμοῦ τοῦ «πλήθους». Ποιοί λοιπόν οἱ εἰδικοί τῆς τέτοιας πειθοῦς; Μά αὐτοί πού μᾶς πούλησαν ἀπορρυπαντικά, παπούτσια, τηλεόραση, αὐτοκίνητα; Αὐτοί πού ἔστησαν καί συντήρησαν ἰδέες, ἰδεολογήματα, πρότυπα, μοντέλα. Οἱ διαφημιστές, ἡ διαφημιστική δημοσιογραφία, ἡ κοινωνική διαφήμιση. Προχωρᾶμε λοιπόν στό μάρκετινγκ τοῦ ψήφου ἢ τῆς ψηφοσαγῶς. Ἄλλως τε κυκλοφόρησε καί σχετικό βιβλίο γιά τούς πολιτικοδιαφημιζόμενους: ἡ πολιτικὴ διαφήμιση. Μετά λοιπόν τήν καθημερινή κατανάλωση, ἡ κατανάλωση τοῦ πολιτικοῦ λόγου (ἐκτόνωση), ἡ κατανάλωση πολιτικῆς πράξης,(ἡ ἄλωση). Κάτι ξέρουν καί οἱ δεξιοί πού κουθάλησαν ἀμερικάνους διαφημιστές γιά νά μᾶς πλασσάρουν πάλι πολιτικό «θρηιοδομαστή», κάτι ξέρει κι ἡ ἀλλαγὴ στίς δυό ἐκδοχές της, πού ἀκολουθεῖ ἀπό κοντά, μέ ποιά λαϊκότερα μοτίβα τίς κατευθύνσεις τοῦ μάρκετινγκ. Περᾶστε κόσμε...

Ἦχος τρίτος: «ἀπό τό αὐτοκίνητο ὡς τήν τηλεόραση ὅλα τὰ ἀγαθὰ πού ἐκλέγονται ἀπό τό θεαματικό σύστημα ἀποτελοῦν καί τὰ δῖπλα του γιά τό διαρκές δυνάμωμα τῶν συνθηκῶν ἀπομόνωσης τῶν μοναχικῶν πληθῶν» — Γκὺ Ντεμπόρ — Κοινωνία τοῦ θεάματος.

Ἡ διαφήμιση ἀναπαρασταίνει τὰ πάντα στήν ὑπερβολή τους. Οἱ

βαθμοί που χρησιμοποιούνται στα επίθετα είναι διαρκώς υπερθετικοί. Ή φθορά της γλώσσας είναι συντριπτική. Για να βρούμε τις πραγματικές έννοιες του τί λέγεται πρέπει να διαλύσουμε τους λόγους των πολιτικών λέξη-λέξη. Να αποφορτίσουμε το κλίμα της έντασης που έστησαν οι διαφημιστές και οι δημοσιογράφοι. Να ξεστήσουμε το σκηνικό και την τεχνική του θεάματος και των όμιλών, έτσι όπως παρουσιάζεται στο πλήθος. Σ' αυτό το «μοναχικό πλήθος», που συνωθείται σε άμφι-θεατρικές πλατείες και συμβάλει έτσι στο σκηνικό της αυτο-πειθούς του.

Ίσως αν ξεκαρφώσουμε μιά-μιά τις λέξεις απ' τους λόγους να ξαναβρούμε λέξεις για επικοινωνία, να ξαναβρούμε γλώσσα που να ξαναστήνει έννοιες. Γιατί τώρα δεν μιλάμε, αλλά χρησιμοποιούμε το λόγο ενάντια στο «μοναχικό πλήθος». Τα λόγια όμοια σφαίρες πολυβόλου καρφώνουν τα τελευταία ψήγματα κριτικής, ελεύθερης όμιλλας, δημιουργικής αυτενέργειας. Τα μηνύματα στους τοίχους είναι χειροβομβίδες, που τινάζουν το εγώ στον άερα. Μπροστά στην άφισσα κάποιου άρχηγού ή του Κ-όμματος «μαθαίνεις» μ' ένα ποιηματάκι ότι για την Α ή Β κακοδαμονία σου ή λύση είναι η υπέρψηφισή τους. Οι κινηματογραφικές υπερ-παραγωγές χλωμιάζουν στο ποιός είναι ο Γ υποψήφιος της Ν «άλλαγής». Τίτλοι, ρόλοι, κοινωνικά κριτήρια: να ο άνθρωπος κι ο φορέας που θα μās οδηγήσει στη γη Χαναάν και στην ολοκληρωτική κατανάλωση. 'Απ' όλα θέλει ο άνθρωπος την σήμεραν ημέραν... «πάρε λοιπόν όμολογα ΕΤΒΑ». 'Ας επενδύσουμε όλους τους ακίνητους όραματισμούς μας και την άτυχία της χτεσινής νύχτας πάνω του. 'Ας ενεργοποιηθούμε όλοι όπαδοί και μέλη, στο άπατηλό συναίσθημα της συμμετοχής, στις όγκώδεις συγκεντρώσεις, στα ανεπανάληπτα πλήθη, μέ τρύκ, μέ σημάτκια, μέ Κ-ομματικές άγγαρείες. Τρέχουμε τώρα λένε στο στρατό. Ψηφίζουμε τώρα, λένε σ' αυτή την πόλη...

Ήχος τέταρτος: «29 κατασκευαστές πλυντηρίων συνιστούν...μουσική επένδυση». Ή μουσική «νάπη πετιέται, νάπη, νάπη...», κι έρχεται να γεμίσει τα διάκενα των συνθημάτων, να τ' αναδειξει, να τα επιβεβαιώσει. Να δημιουργήσει το κλίμα για το σύνθημα. Ή μουσική και οι μουσικοί σε άποχρώσεις του θεάματος. Κι αυτή κι αυτοί εναντίον της μουσικής, εναντίον μας. Γιατί, αυτή ή χρησιμοποίηση ενάντια στην κρίση, στη γλώσσα, αυτή ή χρησιμοποίηση του συναισθήματος, τί άλλο, παρά θολές εξόντωσης της μουσικής σαν τέχνης και της ανάδειξής της σαν τεχνικής χειραγώγησης και στοίχισης των συναισθημάτων. Ή σύνταξή μας εξόντωση της. Ή φθορά της όση και ή φθορά μας. Ή συμπληρωματική χρήση της την υποθαβμίζει και έμεις την υποθαβμίζουμε στο να μην την άκούμε έστω κι αν τα μεγάφωνα είναι στη διαπασών. Αυτοί είναι οι παραγωγοί και οι προαγωγοί της «άριστερης» κουλτούρας κι αυτή είναι κατά τεκμήριο

ή «άριστερή» κουλτούρα. Ή διαφοροποίηση τής λειτουργικότητάς της από τή «δεξιά» πού βρίσκεται; Ή διαφορά της από εά διαφημιστικά σπότ τής Τ.Υ. Έγκειται στο σύνθημα: Νομίζω ότι ο ιμπίπτουν μιάς και οι δύο τους είναι μιά: είναι ή κυρίαρχη κουλτούρα. Είναι ή κυρίαρχη αντίληψη γιά τή ζωή και τίς σχέσεις της. Στόχος νά γητέψουν στους θεατές έξουσιαστικά τό συναισθηματισμό, νά τούς παρασύρουν — παθητικούς και καθηλωμένους — στο χώρο του μηνύματος — συνθήματος «ώ τί κουτί, κουτί, τώρα ή Χένινγκερ κλεισμένη σέ κουτί». Ένας πολιτισμός διαιωνίζει τά κάστρα του, άς πέφτουν ύρω άλλα «κάστρα». Τό «κάστρο» πού μās περιέγραψε προφητικά ό Κάφκα μās περικλείνει άσφυκτικά, ή «πόλη» του άλεξανδρινού μās άκολουθεϊ κατά πόδας. Τό πανηγυριώτικο ύφος μέ τήν κατάλληλη μουσική επένδυση συντηρεί τά άκύμαντα κάστρα διαλεκτικά, καθώς διαπιστώνουμε ότι τό άπόλυτο θέαμα δέν έχει άπολυτότητες.

Ήχος πέμπτος: Βρισκόμαστε άνάμεσα στους άστερισμούς τής όπισθοδρομικής προοδευτικότητας και του επαναστατικού συντηρητισμού. Μαρμαρωμένοι χρόνια μέ τή γροθιά και τό ψηφοδέλτιο. Μās συνέθη σιγά-σιγά σ' άκίνητες κινητοποιήσεις, σέ έντονες άτονίες, σέ διαδικαστικές διαδικασίες, σέ σταματημένους δρόμους και σέ φεστιβάλ «άριστερης» κουλτούρας κατά μήνα Τρυγητή. Είναι τό ίδιο σκηνικό, πού από τά γήπεδα και τό Ζάπειο θγήκε στους δρόμους, στήν τηλεόραση, στα έξωφυλλα περιοδικών και έφημερίδων. Οι θεατές «θλέπουν» τό δωρεάν θέαμα, «πληροφορούνται» και μέ πειθαναγκασμένο έγώ θά «άποφασίσουν». Κάπου έδω θέλω νά θάλω τόν άφορισμό του Μιλάν Κούντερα «γιά έναν κόσμο δίχως μνήμη». Εύθύγραμμες κι άκίνητες τροχιές ίδιες, κτίρια τής όδοϋ Πατησίων. Τό μάρκετινγκ θριαμβεύει στήν κοινωνιολογία, ή διαφήμιση στή λογοτεχνία. «Άτιμη κατάψυξη τί μου κάνεις, άνέτρεψες όλο τό μαρξισμό» πού έγραφε κι ό Μάριος Χάκκας στον «μιντέ». Κι αν μās λείπει ή ποίηση έχουμε άλλαγή έκτός από κάποιους πού θυμούνται πώς «ποίηση είναι και τό χώνεμα τής ριζοσπαστικής θεωρίας μέ τήν πράξη... ποίηση είναι και τό άπόγειο του μεγάλου παιχνιδιού μέ τήν καθημερινή ζωή» — Βάνεγκεμ.

Ήχος έκτος: Κι όμως ύπάρχει κάτι σ' όλα αυτά πραγματικό. Είναι τό ότι τό έποικοδόμημα πρέπει νά παρουσιάζει τήν άλλαγή. Διότι ή άναπαραγωγή του στερεότυπου έμπεριέχει τήν άλλαγή. Ό καπιταλισμός είναι συνυφασμένος μέ τό θέαμα του «καινούργιου». Ή έξουσία του στηρίζεται και πάνω στήν έναλλαγή. Ή μόδα κυριαρχεί παντού, μιάς κι είναι πρωταρχική αίτία τής καταναλωτικής στέρησης. Κι όλα γίνονται μόδα, τά παπούτσια, τά ρούχα, τά βιβλία, τά αυτοκίνητα, ή Τ.Υ., οι ιδέες, ή πολιτική, τό τζόκινγκ, κλπ. Έρχονται και πέρχονται. Τό σάρ-σύτεμ άνεθάζει Ινδάλματα στήν κορυφή τής επικαιρότητας, τά καταθαβαθρώνει, φέρνει άλλα. Στίς πρώτες σελί-

δες έρχονται και χάνονται τὰ «μεγάλα» και «θεαματικά». Κι αυτά και τ' άλλα και τὰ προηγούμενα, αγγίζουν τήν επιδερμίδα, τήν στρεβλωμένη ζωή μας και φεύγουν, αλλάζουν. Δέν μάς αλλάζουν όμως ουσιαστικά τήν καθημερινότητα. Είναι ή αλλαγή του μέρους για τήν επιβίωση του όλου. Τι νά σου κάνει ένα ύπουργείο ελεύθερου χρόνου ή ένα ύπουργείο νεότητας στον ελεύθερο χρόνο σου και στη νεότητά σου; Άπλά θά στά προγραμματίσει τό πολύ-πολύ όχι έτσι αλλά άλλιώς. Νά στά προγραμματίσει, προγραμματίσει... Όχι νά απελευθερώσει, μιås και αυτό δέ γίνεται μέ ύπουργεία, αλλά, μέ τή θέληση για ζωή, τήν ανάγκη νά πραγματώσουμε μιå άλλη καθημερινότητα, νά εκφράσουμε τίς επιθυμίες, τὰ όνειρα, τό παιγνίδι τής δημιουργικότητας. Τό ν' αγαπάμε δ,τι κάνουμε,τό νά επικοινωνούμε μέσα στην πολυγλωσσία τής ζωής, τό νά ζούμε τίς σχέσεις μας και τόν έρωτα μέ τούς ανθρώπους και τόν κόσμο ποιό ύπουργείο μπορεί νά μάς τό φτιάξει πέρα από μάς; Μås έχουν ακινητοποιήσει χρόνια τώρα μέσα κι έξω. Μέ μιå συγκεκριμένη πολιτική «πράξη», μέ μιå συγκεκριμένη «αριστερή» ή «δεξιå» κουλτούρα. Μås όρκίζονται αλλαγή. Πώς νά επενδύσουμε τίς επιθυμίες μας σέ τέτοιες αλλαγές; Καλύτερα νά χαρίσουμε χώρο στην αυτενέργεια, νά ξαναβρούμε τό διπλανό στη μαζική μοναξιά πού κατακλύζει τίς πλατείες (åλήθεια πού θρέθηκαν τόσες πλατείες) νά ξαναμαζέψουμε τή γλώσσα λέξη-λέξη τώρα πού τή δολοφόνησαν οι «κωφάλοιοι ρήτορες». Γύρω μεγάφωνα, παντιέρες, συνθήματα, εικόνες μιås έξουθενωτικής πραγματικότητας. Ήχος και φώς. Ένας βομβαρδισμένος πολιτισμός και τå μέσα πρós τήν έξουσία ίδια. Κάτι σκέψεις για σκοπούς και μέσα, πού åλληλοκαθορίζονται, χάνονται στις θεβαιότητες τών åφωνων «πληθών». Κομματιασμένες κοινωνικές σχέσεις, åριθμοί, ποσοστά, ένα όνομα, ή συντήρηση, τό Κ-όμμα, κι εμείς, κομματιασμένοι ... Τό θέαμα μάς κατανάλωσε και τό καταναλώσαμε. Ή åλαία κλείνει χαρούμενα παρακαλώ. Μουσική επένδυση για τό πλάνο πού φεύγουμε χέρι-χέρι μαζί και χωρία δυό άνθρωποι — πολλά πλήθη — μιå αλλαγή — åπροσπέλαστοι...

«και όλες οι αντένες
μιås γής χτυπημένης
μεγάφωνα
κι åσύρματο από παντού
γλυκά σέ νανουρίζουν
και σύ ανεβαίνεις
ψηλά
στούς βασιλιάδες του ούρανοϋ»

åπό τήν ώδη του Διονύσιου του Μελωδοϋ...

POST SCRIPTUM (ήχος πλάγιος) : Ήθικοί åτουργοί τέτοιων σκέψων στάθηκαν ποιήματα του Ά. Έμπειρικού, σημειώματα του Γ. Λυ-

κιαρδόπουλου, ή όδός Πατησίων, οι άνοιχτοί αυτοκινητόδρομοι, οι μπόμπιρες, πού με τό τόπι τους δέν αφήνουν γωνία τίς Κυριακές, ό Μ. Χάκκας, πού δέν άφησε γωνιά τίς καθημερινές. Έπίσης συνέβαλαν τό τακίμιασμα με τόν Άγγελή, ή προχτεσινή άύπνια, τό χτεσινό μάτς κι οι μελέτες των κ.κ. Ντεμπόρ και Βάνεγκεμ.

POST SCRIPTUM (ήχος πλάγιος δεύτερος) : Έρχεται ό καλός φίλος ό «έλεύθερος και ώραϊός», και προτείνει νά θάλει τό ως άνω κείμενο είσαγωγή σέ νέο έκδοτικό επίτευγμα. Βέβαια κάπου τόν στενοχωρούν κάποιες μαρξιστικές ή απλά άντιεξουσιαστικές γνώμες μου. Άλλά και και κάπου με άνέχεται. Άπό τή μεριά μου τό χάρισα με μιδς. Και σκέφτηκα «πάει κι αυτό», και, κατέληξα νά γυρνάω για ένα χαμένο ραντεβού στη Σάλωνος (πολύ νταούλι πέφτει στην περιοχή αυτή την εποχή). Όσοπου μάζεψα αυτό τό ύστερόγραφο, πού σάς πληροφορεϊ ότι μετά από έξη τύψεις και δύο ύστερόγραφα, μπορείτε νά συνεχίσετε με α) κείμενα έλευθεριακών θεωρητικών (όπως Προυντόν, Μπακούνιν, Μαλατέστα), β) κείμενα από ειδικό τεύχος τής παλιδς επιθεώρησης «Μαύρο και Κόκκίνο» του Μάρτη του 1965, γ) ένα κείμενο τής ομάδας Φρέσν-Άντονύ με θέμα την πολιτική και κοινωνική κατάσταση στη Γαλλία στα 1978. Νομίζω ότι είναι μιá πρώτη σημαντική προσπάθεια νά μαζευτούν κείμενα τέτοιου είδους για τό θέμα εκλογές σ' έναν τόμο στην έκδοτική πρακτική. Ός εκ τούτου, τό θέμα άποκτά ένδιαφέρον, έστω κι αν οι καιροί είναι χαλεποί για όποιοδήποτε πολιτικό κείμενο, πέρα από κακοχωνεμένη λογοτεχνία, όπως σέ προηγούμενες περιόδους, κακοχωνέσαμε την πολιτική φιλολογία.

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΠΑΣΑΝΤΗΣ

5-10-81

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ;

«Μός ζητούν νά ψηφίσουμε; ... Αυτό θά πεί νά ξεχάσουμε ότι τό Κοινοβούλιο είναι μιά μάσκα κι ότι στή σημερινή κοινωνία ή πραγματική έξουσία βρίσκεται — κι έμεις δέν ξέρουμε πού — σ' άπίστευτο βαθμό άνεξέλεγκτη και μυστική»

(Τ. Ράντκλιφ, «Anarchy», No 37, 1964)

Γιά μιάν άκόμα φορά, οι άναρχικοί δέ θά ψηφίσουν στις έπόμενες έκλογές θά έπιδοθούν σέ μιá προπαγανδιστική προσπάθεια γιά νά έξηγήσουν ότι τό νά ψηφίσουν δέ χρησιμεύει σέ τίποτα. Έδώ, άνεξάρτητα άπ' τά φαινόμενα, ἴέν πράκεται γιά μιá συναισθηματική αντίδραση («ή κοινωνία δέν είναι καθαρή, οι άναρχικοί δέ θάθελαν ν' άνακατευτούν μαζί της»), άλλά γιά μιá στάση ύπολογισμένη και ζυγισμένη έδώ και πολύ καιρό

Ἡ έπανεξέτασή της δέν είναι ίσως άχρηστη, τόσο γιά νά έπαληθεύσουμε τό ότι έξακολουθεί νά είναι λογική, όσο και γιά νά έξηγήσουμε μέ σαφήνεια τό γιατί δέν ψηφίζουμε μέσα στό κρατιστικό σύστημα.

Γιά νά καταλάβουμε καλύτερα τή θέση των άναρχικών άπέναντι στις έκλογές, προεδρικές ή κοινοβουλευτικές, πρέπει νά καταλάβουμε ότι αύτή είναι συνοπτικά ή άποψή τους γιά τή σημερινή κοινωνία. Αύτή ή τελευταία είναι όργανωμένη σύμφωνα μέ τό σχήμα κυβερνώντες-κυβερνώμενοι: αύτοί πού διατάζουν κι αύτοί πού ύπακούουν. Τό παραμύθι της δημοκρατίας δέν σερβίρεται παρά μέ τό κόλπο της ψήφου πού νομιμοποιεί τό σύνολο της έξουσίας πού άσκούν οι κυβερνώντες μέ τή μεσολάθηση του Κράτους: τήν κυριαρχία (ή κατάσταση, σήμερα, είναι άκόμα πιό ξεκάθαρη, ή Βουλή δέν έχει πιá έξουσία, τά διευθυντικά κέντρα θρίσκονται άλλού και ή νομιμοποίηση, πού έχει κατακερματιστεί, οδηγεί σ' ένα μόνο άνθρωπο. Τό πρόβλημα, όμως, έξακολουθεί νά είναι άκριβώς τό ίδιο)

Ἡ Κυριαρχία

«Οί φόροι ύπήρχαν πάντοτε Ἡ στρατιωτική ύπηρεσία άρχισε μέ τό έκλογικό διθλιάριο»

«Έσείς πού ξέρετε τί θά πεί «πολίτης», έσείς πού ξέρετε ότι «στρατιώτης» και «ψηφοφόρος» είναι οι δύο «στιγμές» τής κυριαρχίας του πολίτη σε μάν έλεύθερη Δημοκρατία, είστε ευπρόσδεκτοι στο Στρατιωτικό Κέντρο 'Αλεξπρωτιστών».

(Στρατιωτική άφίσα στο στρατόπεδο τής Βενσέν, 1958)

Πού είναι, λοιπόν, αυτή ή κυριαρχία του πολίτη,

-Αυτή ή κυριαρχία είναι ή ίδια ή Κρατική έξουσία. . Άποτελεί επομένως **άπόλυτη δύναμη**, δηλαδή τέλεια και άκέραιη σε κάθε σημείο. Κι όπως άκριβώς, δέν υπάρχει τό στέμμα, άν ό κύκλος του δέν είναι ολοκληρωμένος, **έτσι κοί ή κυριαρχία δέν υπάρχει, άν είναι σε κάποιο σημείο τής έλαττωματική».**

Έτσι, μιλούσε, στά 1666, ό Λουαζώ, εύφυής νομοθέτης και πιστός υπηρέτης τής μοναρχίας. Ή κυριαρχία γιά τήν όποία μιλάει, είναι αυτή του βασιλιά τής Γαλλίας. Ή κυριαρχία πού καθορίζει, όμως, είναι πάντα εκείνη του «γαλλικού Κράτους»- Τό στέμμα άλλαξε κεφάλι.

Τό Κράτος είναι κυρίαρχο,δηλαδή — γιά νά τό πούμε πιό ξεκάθαρα—, τά κάποια άτομα πού «άντιπροσωπεύουν», στην κορυφή τής πυραμίδας, τό Κράτος, πού, όπως λένε μερικές φορές, τό «ένσαρκώνουν», έχουν τήν άπόλυτη δύναμη— δηλαδή, γιά νά είμαστε σαφέστεροι, τό μονοπώλιο και τήν άποκλειστική χρήση τής ένοπλης δύναμης — τής άστυνομίας και του στρατού. Νά πώς, μέ μερικές λέξεις, Κράτος, κυριαρχία, δικαιολογείται ή καταπίεση πού άσκει ή μειοψηφία Αυτή ή δικαιολογία, όμως, δέν άρκούσε γιά νά καθισχάσει όλο τόν κόσμο κι οι νομομαθείς έπινόησαν αυτή τήν παράλογη φάρσα κυριαρχία .. του λαού

«Ό ήγεμόνας κρίνει σωστά μέσω του νόμου . άφότου ό λαός του δώσει και του έμπιστευτεί τήν κυριαρχία και τή δύναμή του» (Πανδέκτης).

Στόν 3^ο μ.Χ αιώνα, ό μύθος είχε, κιάλας, έπινοηθεί. Μιά τάξη, ή άστική, έπρόκειτο νά τόν ξαναχρησιμοποιήσει, και νά οικοδομήσει πάνω σ' αυτόν τό μέλλον τής

Ό λαός είναι εκείνος πού έχει τήν κυριαρχία! Δέν τήν κρατά, όμως, τή διενεί σε πληρεξούσιους. Οι ήγεμόνες πού μάς κυβερνούν άρνούνται νά μίν έχουν τήν έξουσία τους παρά μόνο άπ' τό Θεό. Τώρα, πιά, δέν τήν έχουν παρά μόνο άπ' τό λαό. Στην ουσία, ό λαός δέν κατέχει ποτέ τό υλικό μέρος τής κυριαρχίας Δέν έχει τά μέσα γιά νά τήν άσκήσει, παρά μόνο μία στιγμή και μερικά Δέν έχει τά μέσα γιά νά έλέγξει τήν άσκησή τής.

Ή άσκηση αυτή, έμπιστευμένη στα χέρια ενός μόνου ανθρώπου, ή μιάς μικρής μειοψηφίας (βουλευτές τής συντακτικής Συνελεύσεων του 1789, άγγλικό ύπουργικό συμβούλιο, πρόεδρος τής Δημοκρατίας στη Γαλλία, κλπ.), δέν σταματάει ποτέ, δέν έναποτίβεται ποτέ στα χέρια τών «πολιτών» Άπ' αυτούς δέν περιμένουν παρά μόνο ένα πράγμα, νά κάνουν τή μαγική χειρονομία, νά έξουσιοδοτήσουν... Κάτι πού δέν τό είχαν ποτέ τήν άπόλυτη δύναμη.

Άλλωστε ό Μπερνέρι' είχε παρατηρήσει τή συγγένεια άνάμεσα στόν «κυρίαρχο λαό» του γιακωθινισμού και στην αντίστοιχη φόρμουλα τής «δικτατορίας του προλεταριάτου»

- Ότι κι άν είναι ό γιακωθινισμός, είναι προορισμένος νά έκτρέψει τήν κοινωνική επανάσταση. Κι όταν ή επανάσταση έκτρέπεται, τότε προβάλλει ή σκιά κάποιου Βοναπάρτη»

Τό προλεταριάτο έχει εξασκήσει τή «δικτατορία» του μέ τόν ίδιο τρόπο πού τήν έχει άσκήσει κι ό λαός, τήν έξουσιοδότησε. Καί ποτέ, πιά, δέν ξανάγινε δική του.

Καί στή μιά, καί στήν άλλη περίπτωση, πρόκειται γιά τό ίδιο σχήμα. Ή άπόλυτη έξουσία, **στό σύνολό της**, ανατέθηκε άπ' τό κοινωνικό σύνολο σέ μιά μειοψηφία, γιά ένα άπροσδιόριστο χρονικό διάστημα. Καί στή συνέχεια, αύτή ή μειοψηφία επιβάλλει άπ' τά πάνω, στό κοινωνικό σύνολο, μιά κοινωνική τάξη, θέτει σέ λειτουργία ενδιάμεσες οργανώσεις, πού δέν εξαρτώνται παρά μόνο άπό τήν κορυφή, τίς όποιες τό κοινωνικό σύνολο δέν μπορεί νά έλέγξει. Όπως όποτε, μπορούμε, στή Γαλλία, νά εκλέξουμε τό δήμαρχό μας, άπό τή στιγμή πού θά εκλεγεί, όμως, πρέπει νά ύπακούει στό νομάρχη, όσον άφορά τή νομοθεσία, στόν ύπουργό Οικονομικών, όσον άφορά τά μέσα. Είναι πάντοτε τό **καπάρωμα**, ό έλεγχος τών ενδιάμεσων οργανώσεων, μέσω τών όποίων άσκει τήν έξουσία της. Αυτό πού άρέσει στόν κυρίαρχο είναι τό νά έχει άπέναντί του μεμονωμένα άτομα.

Ή «λαϊκή κυριαρχία» ή «δικτατορία του προλεταριάτου» δέν είναι ένας λογικός κοινωνικός μηχανισμός αλλά ένας νομικιστικός μύθος. Ή λαϊκή ή προλεταριακή «άντιπροσωπείση» έπινοήθηκε γιά νά δικαιολογήσει μιά μορφή έξουσίας (βασιλική κυριαρχία, δικτατορία, τυραννία) πού ύπήρχε πολύ πρίν άπ' αύτή τή δικαιολόγηση. Δέν πρόκειται λοιπόν, σ' αύτή τήν περίπτωση, παρά μόνο γιά μιά κάλυψη.

* * *

Πρέπει, τώρα, νά δούμε τό έκλογικό σύστημα σά **νομικό μηχανισμό**. Καί στή συνέχεια νά προσπαθήσουμε νά τό επανεπιδόσουμε μέσα στό **γενικό του πλαίσιο** γιά νά δούμε καθαρότερα τό ρόλο καί τή συμπεριφορά του.

Οί Νομικοί Μηχανισμοί

Ή **διενέργεια τών εκλογών συνίσταται εις τό ότι, διά τής ψήφου, δίδει τις μίαν έντολήν**. Στην πραγματικότητα, ύπάρχουν δυό μηχανισμοί πού πρέπει νά διακρίνουμε

1. Ή **ψηφος**: Κατά τό λεξικό Λαρούς, ή ψηφος είναι μιά έτυμηγορία, μιά εύχή πού άπαγγέλλει καθένα άπό τά πρόσωπα πού καλούνται νά εκφράσουν μιά γνώμη

Ή λέξη, λοιπόν, όρίζει μιά τεχνική διαδικασία, καί μάλιστα μιά τεχνική διαδικασία πού παίρνει άρκετές μορφές. Οί άναρχικοί, άλλωστε, δέν είναι, γενικά, αντίθετοι στην τεχνική διαδικασία τής ψηφου αύτή καθαυτή, μέ τήν έννοια τής ένδεικτικής ψηφου, ή όποία δέν έχει άναγκαστικές συνέπειες παρά μόνο γιά εκείνους πού τό θέλουν.

Γιά νά είμαστε πιά σαφείς, δέν είναι ή ψηφος, εκείνη μέ τήν όποία τά έχουν οι άναρχικοί, είναι ή έντολή, ή μηνιμεκώδης θλακεία πού άντιπροσωπεύει μέσα στή σημερινή κοινωνία, ή ψευτο-άνάθεση άπό τό «λαό» τής ύποτιθέμενης «κυριαρχίας» του

Τό νά ψηφίζεις άπό μόνο του, δέν έχει τίποτε τό «άξιόμειμπο», σ'τά μάτια

των αναρχικών. Τί τό πιό φυσιολογικό ἀπ' τό νά ἐκφράξεις μιά γνώμη μ' ἓνα ψηφοδέλτιο. Στίς ἐκλογές, ὁμως, ἡ ψήφος δέ χρησιμεύει γιά νά ἐκφράσει κανεῖς μιά γνώμη, χρησιμεύει γιά νά ἀναθέσει μιάν ἐντολή.

2. Ἡ ἐντολή:

«Ἡ ἐντολή ἢ ἐξουσιοδότησις εἶναι μιά πράξις διὰ τῆς ὁποίας ἐν ἄτομον δίδει εἰς ἓν ἄλλον τήν ἐξουσίαν ἵνα προβαίνει εἰς τήν ἐκτέλεσην ὤρισμένων πραγμάτων διὰ τήν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς, ἐν ὀνόματί του». (Ἄστικὸς Κώδιξ, § 1984).

Τό ν' ἀναθέτεις ἐξουσίες, σημαίνει νά δίνεις μιάν ἐντολή. Κι ὁ ὅρος αὐτός συναντιέται σέ δύο τομεῖς: ἀστική ἐντολή στό **ἰδιωτικὸ δίκαιο** καί κοινοβουλευτική, προεδρική, κλπ. ἐντολή, στό **δημόσιο δίκαιο**. Ἡ ἀστική τάξη γνωρίζει, ἐδῶ καί πολὺν καιρὸ, τήν ἀστική ἐντολή, κληροδότημα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου. Ἡ ἔννοια, ὁμως, τῆς δημόσιας ἐντολῆς, τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐντολῆς δέν ἐμφανίζεται παρά μόνο κατὰ τὸν 18ο αἰῶνα. Ἄν λοιπόν, συγκρίνουμε τήν ἰδιωτικὴ ἐντολή μέ τὴ δημόσια, διαπιστώνουμε γρήγορα ὅτι διαφέρουν κατὰ πολὺ· ἢ, γιά νά γίνουμε σαφέστεροι, ὁ «ἀστός», δέν ἔχει τήν ἴδια ἀντίληψη γιά τήν ἀνάθεση τῆς ἐξουσίας στήν περίπτωση πού πρόκειται γιά τὴ διενέργεια πράξεων ἀστικοῦ δικαίου, ἐν ὀνόματί του ἀπὸ κάποιον μεσάζοντα (ἀστική ἐντολή) καί στήν περίπτωση πού πρόκειται διὰ τὴ διαχείριση τοῦ Κράτους (δημόσια ἐντολή). Ἄς συγκρίνουμε αὐτές τίς δύο ἐντολές.

ΑΣΤΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ἄν ἐκλάβουμε τήν ἐντολή μέ τὴ γενική τῆς ἔννοια (πληρεξουσιότητα, κλπ.), δέν περιλαμβάνει παρά ἀπλῆς διοικητικῆς ἐξουσίες, δηλαδὴ ἐξουσίες τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Γιά τίς σημαντικῆς πράξεις (πώληση, κλπ.), ἡ ἐντολή πρέπει νά εἶναι ρητὴ, δηλαδὴ νά ἐξουσιοδοτεῖ ἀκριβῶς τὴ διενέργεια αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς πράξης. Κι ὁ ἐντολοδόχος δέν μπορεῖ νά κάνει τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτό πού τοῦ ἀνατίθεται.

2. Κάθε ἐντολοδόχος, μέ τό πέρας τῆς διαχειρίσεώς του, λογοδοτεῖ στὸν ἐντολέα του.

3. Ὁ ἐντολοδόχος εἶναι ὑπεύθυνος γιά τὰ σφάλματα πού διαπράττει κατὰ τήν ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς. (Καί πάνω ἀπ' ὅλα στήν περίπτωση δόλου: δηλ. στήν περίπτωση ἀπάτης).

4. Ὁ ἐντολέας, ἐκεῖνος δηλ. πού δίνει τήν ἐντολή, μπορεῖ νά ἀνακαλέσει τήν ἐντολή του, ὅποτε θελήσει.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

1. Τό ψηφοδέλτιο εἶναι μιά ἐντολή ἐν λευκῷ. Ὁ ὑποψήφιος δέν δεσμεύεται σέ τίποτε ἀπ' τό πρόγραμμά του (πού, στήν πραγματικότητα, δέν τὸ ὑλοποιεῖ ποτέ). Αὐτὴ ἢ ἐν λευκῷ ἐντολή, ὁμως, καθὼς εἶδαμε, τοῦ ἐμπιστεύεται τήν ἀόλυτη ἐξουσία, τήν κυριαρχία.

2. Αὐτοί, στοὺς ὁποίους ὁ «λαός» ἀναθέτει τήν «κυριαρχία» του, δέν λογοδοτοῦν ποτέ.

3. Δέν ὑπάρχει κανένα παράδειγμα καταδίκης κάποιου πολιτικοῦ ἰθύνοντος γιά τὰ σφάλματά του, οὔτε γιά τὸν ἀποδεδειγμένο — δόλο του.

4. Ὁ πολίτης δέν μπορεῖ νά ἀνακαλέσει τήν ἐντολή του παρά μόνο σέ καθορισμένα χρονικὰ διαστήματα, τὰ ὁποῖα δέν μπορεῖ οὔτε

(Βλ. Αστικός Κώδικας, § 1988, 1989, 1991, 1993, 2004).

κάν να επιλέξει, έφοσον οι «άντι-πρόσωποι» του είναι εκείνοι πού άποφασίζουν τό ποιά στιγμή είναι εύνοϊκή γιά τήν άνανέωση τής έντολής τους.

Βλέπουμε ότι στην άστική έντολή, ό έντολέας έλέγχει κάθε στιγμή τόν έντολοδόχο του και έπομένως λογικά μπορεί να θεωρηθεί ό τελευταίος σάν άντιπρόσωπός του. Άντίθετα, στή δημόσια έντολή, ό έντολέας δέν έλέγχει τούς έντολοδόχους του, παρά μόνο κατά διαλείμματα, λίγο-πολύ άραιά, και πάνω άπ' όλα τή στιγμή πού διαλέγουν οι ίδιοι (άς θυμηθούμε τούς έκλογικούς διαμελισμούς, τήν έκλογική τακτική, τίς οικονομικές πιέσεις, τήν προπαγάνδα, και τά παρόμοια τεχνάσματα). Έπιπλέον ό δημόσιος έντολοδόχος είναι άνεύθυνος ό πολίτης έλέγχει έλάχιστα τόν έντολοδόχο του, άφού ό τελευταίος δέν είναι άντιπρόσωπός του

Άς συγκρίνουμε αύτή τή δημόσια ψευδο-έντολή, μέ κάποια άντιπροσώπωση, π.χ. εκείνη τού νομάρχη, πού άντιπροσωπεύει τήν κεντρική Έξουσία στην περιοχή του. Ό νομάρχης μπορεί κάθε στιγμή ν' άνακληθεί μέ πράξη τού ύπουργικού Συμβουλίου τό τελευταίο έξρει πώς να έλέγχει τούς άντιπρόσωπους του.

Συμπέρασμα. Όταν ή τράπεζα Ρότσιλντ έκλέγει έναν έντολοδόχο (όπως, πριν άπό λίγο καιρό, τόν Πομπιντού), ή έντολή είναι **περιορισμένη**. Όταν ό ίδιος ό Πομπιντού αναθέτει τήν «άρχη» σέ φορείς, ή έντολή **έξακολουθεί** να είναι περιορισμένη. Όταν, όμως, ό «Λαός» αναθέτει τίς **έξουσίες, τίς άποίες, έξάλλου, τού άπαγορεύεται να άσκήσει άμεσα, παρά μόνο κατά ένα μέρος τους**, ή έντολή γίνεται **έξαιρετικά έλαστική**, γιά να μήν πούμε άνύπαρκτη. Στίς δυό προηγούμενες περιπτώσεις ή έντολή είναι ένας μηχανισμός, στην τελευταία περίπτωση είναι ένας μύθος².

Είναι άνάγκη νά πούμε ότι οι κυβερνήσεις, ή γενικότερα όλοι οι ιδιοκτήτες αύτής τής διαθόητης κυριαρχίας, είναι άνεξέλεγκτοι. (Βλ. τήν άποψη, κατά τήν όποία ό στρατηγός ντέ Γκώλ, «κάνει ό, τι θέλει»). Αυτό θά σήμαινε ότι έχουμε μιά έντελώς άπλοϊκή αντίληψη τού κόσμου μας.

Η κυβέρνηση δέν στηρίζεται στό «λαό», σ' αύτή τή συμπαθέστατη άφηρημένη έννοια, αλλά σέ μιά μειονότητα (σέ μιά τάξη) και σέ μέσα έντελώς διαφορετικά άπό τήν ψηφο.

Τό έκλογικό σύστημα δέν μπορεί να είναι ένα τεχνικό μέσο έκλογής ύπεύθυνων. Υπάρχει, ώστόσο, κάποιος λόγος γιά όλη αύτή τή σπατάλη χρόνου και χρήματος, τήν όποία συνεπάγεται μιά έκλογική έκστρατεία. Αυτό πού δέν άποτελεί παρά έναν έντελώς άπλοϊκό νομικό μύθο, γίνεται στή ζωή, μιά σημαντική έπιχείρηση ψυχολογικής τοξίνωσης. Άν ή έξουσία τής άρχουσας μειονότητας άσκούνταν χωρίς καμιά μάσκα, σύντομα θά γινόταν άνυπόφορη γιά τούς περισσότερους ανθρώπους. Έτσι ή έξουσία ύποκρίνεται ότι άσκειται έν όνόματι τών ίδιων τών κυβερνωμένων. Πέρ' άπ' αυτό πρέπει κάθε τόσο να τούς δίνει τήν έντύπωση ότι **συμμετέχουν**.

Πρόκειται γιά τό κλασικό παραμύθι τής νεράιδας πού δίνει σέ κάποιον τό μαγικό ραβδί τής: κάμε μιάν εύχή, κλπ. Πολύ συχνά ή εύχή στρέφεται ένάντια σ' αυτόν πού τήν έκανε, και τό μαγικό ραβδί έπιστρέφει σέ πιά ικανά χέρια. Γιά μιά μέρα ό άπλός εργάτης μπορεί να έχει τήν έντύπωση ότι κατέχει

την εξουσία. Γιά μερικές εβδομάδες, όλοι οι πολιτικοί όλων τών κομμάτων, «έπαναστατικών» και μή, θά προσπαθήσουν νά τόν κάνουν νά πιστέψει πώς είναι σπουδαίος, πώς ή γνώμη του μετράει. Πετυχαίνει γενικά αύτή ή έπιχειρηση, και ναι και όχι: ναι, έφόσον τό 50% τών ανθρώπων ψηφίζουν· όχι, έπειδή τό ποσοστό άποχής είναι ένοχλητικό³ και πάνω άπ' όλα έπειδή οι περισσότεροι από κείνους πού ψηφίζουν, τό κάνουν χωρίς ένθουσιασμό, «άπλά, έπειδή πρέπει νά κάνουν κάτι. Γιά πολλούς άπ' αυτούς, ή ζωή άναλαμβάνει νά τούς ξαναφέρει στην πραγματικότητα.

Γιά τούς άναρχικούς, λοιπόν, οι εκλογές είναι κύρια ένα είδος διευθυνόμενου, άνοιχτού κοινωνιο-δράματος, στό όποίο τό σύναλο καλείται νά συμμετάσχει, γιά νά ξαναγυρίσει έπειτα μέ μεγαλύτερη όρεξη στή δουλειά. Τότε, όμως, πού θρίσκειτα ή έξουσία, Στά χέρια μιάς μετριοπαθούς και διακριτικής κοινωνικής ομάδας, ή όποία τόσο στην Άνατολή όσο και στή Δύση, κάνει ό,τι μπορεί γιά νά έξηγησει πώς δέν ύπάρχει.

Ή Κυβέρνηση τού λαού

Ή Γαλλία διαιρείται σέ 3.800 κοινότητες, 89 νομούς, 23 άνώτερες διοικήσεις χωροφυλακής, 17 περιοχές δικαστικής άστυνομίας, 9 περιοχές πού άνήκουν στή δικαιοδοσία τών C.R.S.⁴, 9 στρατιωτικές περιφέρειες και 9 περιοχές έλεγχόμενες από «ύπερ-νομάρχες». Και στή κορυφή αύτης τής πυραμίδας, ό ύπουργός Έσωτερικών έποπτεύει τά πάντα.

Όλα τά νήματα τής «Κυβέρνησης τών ανθρώπων» (κι όχι άπλά ή άστυνομία) συγκεντρώνονται στά χέρια του, ένώ ό ίσχυρός συνάδελφός του, ό ύπουργός Οικονομικών, άσχολείται μέ τή χάραξη τών γενικών γραμμών τής «διοίκησης τών πραγμάτων».

Νά ποιά είναι ή όργάνωση τού ύπουργείου Έσωτερικών:

Πρώτο επίπεδο: Ό ύπουργός και τό γραφείο του: γραμματεία + βοηθητικές ύπηρεσίες (ταχυδρομείο, ύπηρεσία κρυπτο-άποκρυπτογράφησης, διαθίβασεις, ύπηρεσία πολιτικής άμυνας, και ύπηρεσία «έσωτερικής» ασφάλειας).

Δεύτερο επίπεδο.- Έξι διευθύνσεις: 1η Οικονομικών και δικαστικού — 2η Προσωπικού και άστυνομικού ύλικού — 3η Κανονισμών — 4η Νομαρχιακών και κοινοτικών ύποθέσεων. (Έλεγχος τών τοπικών ομάδων ανθρώπων) — 5η Προσωπικού και πολιτικών ύποθέσεων (διοικεί τό νομαρχιακό σώμα, ενημερώνει τούς φακέλλους, προτείνει τίς προαγωγές, «προετοιμάζει τίς εκλογές»)⁵. — 6η Ή γενική διεύθυνση: ή πιό σημαντική, ύποδιαιρείται, ή ίδια, σέ τέσσερις διευθύνσεις: α) προσωπικού και ύλικού· β) δικαστικής άστυνομίας (στην όδό ντέ Σωσαί)· γ) γενικών πληροφοριών (πολιτική άστυνομία)· δ) έλέγχου έδάφους (άντικατασκοπεία).

Τρίτο επίπεδο.- Οι igames⁶ (ύπερ-νομάρχες): άναλαμβάνουν όλες τίς έξουσίες τού ύπουργού «σέ περίπτωση ταραχών, π.χ. γενικής άπεργίας»⁷.

Τέταρτο επίπεδο.- Οι νομάρχες, «θεματοφύλακες τής Κρατικής έξουσίας στους νομούς». Γιά τό νομό τού Σηκουάνα και γιά τίς 193 ύποαστικές κοινότητες του ύπάρχουν δύο νομαρχιακές ύπηρεσίες: 1) ή Νομαρχία τού Σηκουάνα! 2) ή Άστυνομία: ύποδιαιρείται σέ τρεις ύπηρεσίες: α) δημοτική άστυνομία· β) γενικές πληροφορίες (άλλοδαπών, άντικατασκοπείας, συνωμοτικών

κινημάτων) γ) δικαστική άστυνομία (στην Καί ντέζ Όρφέβρ. τέσσερις ύπηρεσιες: οικονομικών, τροχαίας, άμέσου δράσεως, ήθών και λεσχών).

Ό ύπουργός άσκει την πιό ολοκληρωτική ιεραρχική έξουσία σέ όλους τούς ύπαλλήλους τής διοικήσης του. Όλοι οι ύπάλληλοι, έξαρτώνται από τό ύπουργείο του, σέ κάθε επίπεδο, και είναι ανά πάσα στιγμή άνακλητοι χωρίς νά άνακοινώνονται τά κίνητρα γι' αύτή την άπόφαση:

Στρατολογία. διαγνώσιμος στην Έθνική Σχολή Διοικήσεως και μετεκπαίδευση, στη συνέχεια, στο Ύπουργείο Έσωτερικών. Η κυβέρνηση, όμως, μπορεί πάντοτε νά άρνηθεί κάποια ύποψηφιότητα ή νά στρατολογήσει κάποιον εκτός Σχολής.

Οι εκλογές δέν άφορούν παρά μόνο τό πέμπτο επίπεδο (εκτός από τό Παρίσι, όπου οι δήμαρχοι τών arrondissements⁸ δέν εκλέγονται, άλλα διορίζονται)

Ό δήμαρχος και τό δημοτικό συμβούλιο: τό δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται από τούς κατοίκους τής κοινότητας και έξι χρόνια (ό νομάρχης καθορίζει την ήμερομηνία τών εκλογών). Τό δημοτικό συμβούλιο δέν είναι διαρκές (συνέρχεται σέ τέσσερις συνόδους άλλα έχει τή δυνατότητα νά συνεδριάσει έκτακτα). Η κυβέρνηση μπορεί νά διαλύσει τό δημοτικό συμβούλιο (μέ πράξη του ύπουργικού συμβουλίου), χωρίς νά έξηγήσει τούς λόγους. Ό νομάρχης μπορεί ν' άποφασίσει την «παραίτηση από τό αξίωμα» κάποιου συμβούλου, βασικά στην περίπτωση πού άρνεϊται νά εκτελέσει κάποιο καθήκον πού όρίζει ό νόμος.

Έξουσίες του δημοτικού συμβουλίου: ψήφιση του προϋπολογισμού, σχηματισμός τών δημοτικών ύπηρεσιών. Αύτή ή άρμοδιότητα μπορούσε νά προσφέρει μερικές δυνατότητες και, στα τέλη του 19ου αιώνα, ένα ρεύμα «δημοτικού σοσιαλισμού», παρσύρει όρισμένες κοινότητες στο νά δημιουργήσουν, μ' αύτό τό πρόσχημα, δημοτικά άρτοποιεία, κρεσπωλεία, φαρμακεία κλπ. Η αντίδραση ύπήρξε άρχικά θιαη (τό 1901 τό Συμβούλιο Έπικρατείας άπαγόρευσε τή λειτουργία τους). Στη συνέχεια ή αντίδραση ύπήρξε πιό μετριοπαθής: έδινε άδεια, άλλα μόνο σέ περίπτωση έλλειψης ίδιωτικών επιχειρήσεων (νόμοι του 1926 και τού 1955) και πάνω άπ' όλα μέ την άκόλουθη όργάνωση: στην περίπτωση άμεσης διαχείρισης τής Διοικήσης από τή δημαρχία (δηλ. στη μοναδική περίπτωση, όπου θά μπορούσαν νά επικρατήσουν «κολλεκτιβιστικές τάσεις), ή ύπηρεσία θά διοικείται από ένα συμβούλιο εκμετάλλευσης: τό ένα τέταρτο τών μελών θά διορίζεται άπ' τό νομάρχη, ένα τέταρτο άπ' τό δήμαρχο, ό διευθυντής θά διορίζεται άπ' τό δήμαρχο μέ σύμφωνη γνώμη του νομάρχη, και τά ύπόλοιπα μέλη, μπορούν νά διορίζονται από τό δημοτικό συμβούλιο.

Ό δήμαρχος εκλέγεται από τό δημοτικό συμβούλιο. Βρίσκεται «κάτω άπ' την έξουσία» του νομάρχη όσον άφορά: τήν ασφάλεια του πολιτικού καθεστώτος, τήν άναθεώρηση τών εκλογικών καταλόγων, τή συνεργασία μέ την άστυνομία. Σέ κάθε περίπτωση μπορεί νά τεθεί σέ άργία ενός μηνός από τό νομάρχη (χωρίς ν' άνακοινώνονται οι λόγοι), σέ άργία τριών μηνών από τό ύπουργείο Έσωτερικών (χωρίς πάλι ν' άνακοινώνονται οι λόγοι) κι άκόμα νά άνακαλείται μέ αιτιολογημένο διάταγμα (τό Συμβούλιο Έπικράτεια δέχεται σάν αιτιολογία τις «βαρείες» ύβρεις στο πρόσωπο κάποιου ύπουργού).

Οι έξουσίες του δημάρχου: Έτοιμάζει τόν προϋπολογισμό (οι συνηθιαμέ-

νες συνταγές του «άντιπρόσωπου του δημοτικού συμβουλίου», άνικανες νά λειτουργήσουν τίς περισσότερες φορές, είναι καθορισμένες, αλλά ελεύθερες τά δάνεια δίνονται από τήν κυβέρνηση. Μερικές άπί τίς δαπάνες είναι υποχρεωτικές, άλλες άπαγορεύονται. Όλες εκείνες πού άπομένουν είναι ελεύθερες). Ό δήμαρχος έχει τήν άπόλυτη έξουσία στό σχέδιο τής κοινοτικής ρυμοτομείας, στήν άναγνώριση τών κοινοτικών χρεών, στις δίκες τής κοινότητας.

Άν και είναι άντιπρόσωπος του δημοτικού συμβουλίου, ύπόκειται πάντοτε «στήν έπίβλεψη» ταυ νομάρχη. Είναι ύποχρεωμένος νά συμμορφώνεται στους ίσχύοντες νόμους και κανονισμούς.

Ή άρχουσα τάξη

Όντας μορφωμένες οι άρχουσες τάξεις του παρελθόντος (πάντοτε οι άρχουσες τάξεις του παρελθόντος, είναι εκείνες πού είναι μορφωμένες), δέν ήταν δύσκολο νά δώσουν έναν όρισμό του έαυτού τους: ή άρχουσα τάξη είναι μιά μειοψηφική κοινωνική ομάδα πού έχει άρπάξει τή διεύθυνση του ύπόλοιπου κοινωνικού πεδίου, έλέγχοντας τήν πολιτική του όργάνωση (κατέχει τά πόστα τής «διοίκησης», και ιδιαίτερα τό μονοπώλιο τής ένοπλης δύναμης), καθώς και τήν οικονομική του όργάνωση (είτε άμεσα: άφεντικό, είτε έμμεσα. Κράτος-άφεντικό). Ή συνέπεια και τό άλάθητο σημάδι τής κοινωνικής τής ύπεροχής είναι ό πλούτος τής αν ή άρχουσα «έλίτ» δέν είναι πλούσια ή στιγμή πού φτάνει στήν έξουσία, δέν άργεί ποτέ νά γίνει (μέ τόν άρο πλούτος, πρέπει φυσικά νά έννοούμε τό θιοτικό επίπεδο: λίγο μάς ενδιαφέρει τό ότι εκείνος πού διαθέτει ένα μέγαρο δέν είναι ό «ίδιοκτήτης», άπί τή στιγμή πού ξέρει ότι μπορεί νά τό χρησιμοποιεί όσο θέλει). Τελικά, αυτή ή κοινωνική ομάδα, αυτή ή τάξη, τείνει αυτόματα στή διακώνισή τής, δηλαδή στήν κληροδότηση του κοινωνικού επιπέδου και συνακόλουθα, είναι λίγο-πολύ κλειστή γιά όποιοιδήποτε παρείσακτο κάποιου «κατώτερου» κοινωνικού επιπέδου.

Άφού δεχτούμε αυτόν τόν κάπως μακροσκελή όρισμό μπορούμε ν' άναρωτηθούμε αν πράγματι ύπάρχει ή όχι, τή στιγμή αυτή κάποια άρχουσα τάξη. Καί άρχικά βρίσκουμε **τρία επιχειρήματα** πού μάς άποδεικνύουν ότι δέν ύπάρχει πιά άρχουσα τάξη «μέ τήν άκριθή έννοια του όρου».

1. «Οι βιομηχανίες-κλειδιά έχουν ένθνικοποιηθεί ή πρόκειται νά ένθνικοποιηθούν σύντομα. Οι ίδιες οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι έννοματωμένες στό ένθνικό πλάνο. Δέν ύπάρχουν λοιπόν πιά παρά μόνο μισθωτοί, ή ύπεραξία τείνει νά εξαφανιστεί από παντού εκτός από τό μικροεμπόριο, και τή μικρή βιομηχανία, πού θεωρούνται άμελητέες ποσότητες.

«Τό επιχειρήμα θαράίνει άκόμα περισσότερο στήν περίπτωση τής Ρωσίας, όπου τά πάντα έχουν, στήν ουσία, ένθνικοποιηθεί (και όχι κολλεκτιβοποιηθεί, όπως λαθεμένα λέγεται)».

Αυτή ή πρώτη άντίρρηση, κατά τή γνώμη μας, πρέπει νά άπορριφθεί άμέσως. Στήν πραγματικότητα συγγεί τόν τρόπο μέ τόν όποίο μιά τάξη οικειοποιείται τήν έξουσία και ένα πολύ άνώτερο θιοτικό επίπεδο (αυτά τά δυό είναι πάντοτε συνδεδεμένα) μέ τήν ύπαρξη αυτής τής τάξης. Λίγο μάς ενδιαφέρει ό νομικός τρόπος άπόκτησης τής έξουσίας και του πλούτου. Ή μεγαλοαστική τάξη του 19ου αιώνα κατείχε τήν έξουσία επειδή τά άτομα πού τήν

αποτελούσαν ήταν ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής, κι ή τάξη τους άπορροφούσε τήν ύπεραξία. Οι πρόγονοι όμως αύτης τής άστικής τάξης, στους αιώνες πού είχαν προηγηθεί, δέν είχαν κατακτήσει αύτή τή θέση παρά μόνο μέ τήν άρπαγή των δημόσιων φόρων. Πρίν άπ' αυτούς, οι εύγενείς μεγαλοφουδάρχεις άντλούσαν τόν πλούτο τους άπό τήν άσκησι των δημόσιων έξουσιών.

Όσο κι άν είναι επιφανειακή, αύτή ή πολύ σύντομη άναδρομή στους προγενέστερους αιώνες, βοηθάει στό νά καταλάβουμε ότι ή εκμετάλλευσή τής κοινωνίας άπό μία τάξη μπορεί νά πάρει πολλές άλλες μορφές έκτός άπό εκείνες τής άτομικής ιδιοκτησίας του άστικού κώδικα και τής ύπεραξίας, μέ τή στενή Μαρξιστική έννοια του δρου.

Άλλωστε, τό γεγονός ότι ό καπιταλισμός έχει αλλάξει, είναι όλοφάνερο· συμβάλλει άκόμα περισσότερο στό νά κατανοήσουμε ότι ή ύποχώρηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων πρός όφελος των μονοπωλιακών τράστ, μέχρι στιγμής, δέν έχει επιφέρει τή διάλυση τής άστικής τάξης, άλλα έντελώς αντίθετα έχει ενισχύσει άκόμα περισσότερο τήν άλληλεγγύη των μικρών μετόχων πρός τους «μεγάλους», τόν ίδιο χρόνο πού αύξησε τή δύναμη των τελευταίων και μάλιστα στό πολιτικό επίπεδο, όλοκληρώνοντας τή συμφύλιση του βιομηχανικού καπιταλισμού μέ τόν τραπεζικό.

2. Οι διαφορές του βιοτικού επιπέδου (τόσο σημαντικές έφόσον αυτές μορφοποιούν τή νοοτροπία τής κοινωνικής ομάδας και τους λόγους δράσης της), θά μειωθούν. Δέν θά ύπάρχουν πιά χάσματα άνάμεσα στις κοινωνικές ομάδες, ή μετάβαση άπό ένα εισοδηματικό επίπεδο σ' ένα άλλο θά γίνεται άνεπαίσθητα. Αύτή είναι ή εικόνα μιας όμαλης προσέγγισης του Πορτογάλλου έργάτη άπό τή μία μεριά και του πρόεδρου-διευθυντή τής Πεσινέ άπό τήν άλλη. Ύπάρχει βέβαια κάποια μικρή διαφορά, τήν Κυριακή όμως φορούν τό ίδιο κουστόμι. Αυτό τό άφελές παράδειγμα άκούγεται συχνά σέ όρισμένους κύκλους.

Όπως και νάχει τό πράγμα ή άνισότητα πού ύπάρχει άκόμη άνάμεσα στό κοινωνικό επίπεδο θ' άποτελεί τόν άυστηρό άντακωπτισμό τής «άτομικής άξίας» του καθένα. Ή άπόδειξη, γιά παράδειγμα, δίνεται άπό τό ότι άν ό γιός του Πορτογάλλου έργάτη, άφού φυσικά θά έχει άποκτήσει τή γαλλική ύπηκοότητα, διαθέτει τίς «πνευματικές ικανότητες», θά μπορέσει ν' άνέβει τήν κοινωνική κλίμακα και, ποιός ξέρει, νά γίνει πρόεδρος-διευθυντής, ός πούμε, τής Σαιν Γκομπέκ.

Όλη αύτή ή επιχειρηματολογία συνοψίζεται, λοιπόν, ως έξης, στις μέρες μας λείπουν δύο ούσιαστικά χαρακτηριστικά γιά νάχουμε μίαν άρχουσα τάξη, ή εκάθαρη διαφορά τό βιοτικού επιπέδου, μ' άλλα λόγια τό κοινωνικό χάσμα (έπιχείρημα 2), και ή κληρονομικότητα (έπιχείρημα 3). Ή επιχειρηματολογία αύτή, άπ' όσο μπορούμε νά ξέρουμε τά πράγματα, φαίνεται νά διαψεύδεται παταγωδώς.

Τό κοινωνικό χάσμα

Ή πυραμίδα των εισοδημάτων. Έπιβεβαιωμένη άπό τό Έθνικό Ίνστιτούτο Στατιστικής (τό μόνο σοβαρότερο κι άπό τό Κράτος μηχανισμό πού ύπάρχει σήμερα), αύτή ή άποκαλυπτική πυραμίδα προσέλκυσε ελάχιστα τήν προσοχή του τύπου. Άπ' όσο ξέρουμε δε δημοσιεύτηκε παρά μόνο άπό τή «Φράνς

‘Ομπσερβατέρ» και την «Τριμπύν Σοσιαλιστ» (τρίτη βδομάδα του ‘Οχτώβρη του 1964). ‘Αξιζε ωστόσο μεγαλύτερη προσοχή⁹. Αυτό τό ντοκουμέντο, ανάμεσα σα σ’ άλλα, μάς πληροφορεί:

1. Ότι ή Ιεραρχία τών εισοδημάτων, στή χώρα μας, είναι πελώρια, αφού ένα εκατομμύριο σχεδόν γέροι, οικονομικά αδύναμοι, δέν διαθέτουν παρά 6.000 φράγκα τό μήνα, τή στιγμή πού στήν άλλη άκρη τής πυραμίδας πάνω άπό 500 οικογένειες έχουν ένα εισόδημα 5 ή 6 εκατομμυρίων τό μήνα ή κάθε μία (150.000 διαθέτουν περισσότερα άπό 312.000 φράγκα τό μήνα, 14.000 πάνω άπό 625.000 φράγκα, 3.000 πάνω άπό 3.000.000 και μερικές δεκάδες 10-20 εκατομμύρια τό μήνα)

‘Η Ιεραρχία τών εισοδημάτων στή Γαλλία κλιμακώνεται λοιπόν άπό τό 1 μέχρι τό 2.000 ή τό 3.000. Αύτή ή άνισότητα τών εισοδημάτων εξέταλλο, θά ήταν πολύ μεγαλύτερη, άν οι προνομιούχες τάξεις δέν κρύβανε άπ’ τό δημόσιο ένα σημαντικό μέρος τών εσόδων τους, είτε ό νόμος τούς τό έπιτρέπει (εισοδήματα άπό κρατικές όμολογίες, τόκοι άπό δάνεια σέ εταιρίες επενδύσεων, όρισμένα προνόμια στήν πώληση διαμερισμάτων, προνόμια σέ είδος πού προσφέρουν οι μεγάλες εταιρίες στα διευθυντικά τους στελέχη: σωφέρ, αυτοκίνητο, βίλλα, ύπηρέτρια, γιώτ), είτε, απλά, τό έξαπατούν (έμπορευόμενοι, έλεύθεροι επαγγελματίες...). Τά πραγματικά εισοδήματα αυτών τών προνομιούχων κοινωνικών ομάδων είναι όλοφάνερα ψηλότερα άπό κείνα πού τό δημόσιο έχει καταγράψει στό κάτω μέρος τής πυραμίδας.

2. Όπως πολλές φορές τό έχουμε τονίσει, ή μεγάλη μάζα τών γαλλικών νοικοκυριών, δέν έχει ακόμα παρά ένα έξαιρετικά χαμηλό εισόδημα, έφόσον τό 45% άπό αυτά διαθέτουν λιγότερα άπό 62.500-100.000 φράγκα τό μήνα. Συνολικά, 3 οικογένειες στις 4 έχουν λιγότερα άπό 100.000 φράγκα τό μήνα γιά νά ζήσουν.

Αυτό δέν πρέπει νά μάς εκπλήσσει, αφού οι στατιστικές του ύπουργείου ‘Εργασίας διαπιστώνουν ότι τά 65% τών εργατών και τών ύπαλλήλων κερδίζουν λιγότερα άπό 55.000 παλιά φράγκα¹⁰ τό μήνα κι ότι οι μέσοι μισθοί γι’ αυτές τίς δύο κατηγορίες — πού άποτελούν τό 7/8 τών μισθωτών του έμπορίου και τής βιομηχανίας — είναι πάνω-κάτω:

	‘Αντρες	Γυναίκες
‘Εργάτες.....	58.000	38.000
‘Υπάλληλοι.....	68.000	52.000

Όσον άφορά τήν κληρονομικότητα, τά ντοκουμέντα σπανίζουν περισσότερο, θά μπορούσε κανείς, ωστόσο, νά άποκτήσει μία άρκετά άκριβή γνώση του πολιτικού και οικονομικού ρόλου πού παίζουν οι χρηματιστηριακές δυναστείες, ξεφυλλίζοντας τά τεύχη του «Κραπουγιό», . «Οι μεγάλοι» και οι «200 οικογένειες... κι έπίσης «τ’ άφεντικά τής U.N.R.» και «ή δημοκρατία τών Ρόσλαντ». ‘Η έννοια πού μάς ενδιαφέρει, όμως, έδώ είναι εκείνη τής «κοινωνικής προαγωγής». ή προαγωγή τών ατόμων πού άξίζουν θά ήταν μία πραγματικότητα, έξαιτίας του ότι τό πανεπιστήμιο είναι άνοιχτό σέ όλους.

Οι στατιστικές, πού πρόσφατα δημοσιεύτηκαν σ’ ένα έργο μέ σημαδιακό τίτλο¹² άπό τούς κοινωνιολόγους Πασσερόν και Μπουρντιέ, μάς δειχνουν ότι

στό πανεπιστήμιο φοιτούν 0,60% παιδιά μισθωτών αγροτών, 0,9% παιδιά του κατώτερου προσωπικού των κοινωφελών επιχειρήσεων, 6,4% παιδιά εργατών και 7,9% παιδιά υπαλλήλων (σέ γραφεία κι εμπορικές επιχειρήσεις). 'Απέναντι σ' αυτά υπάρχουν 28% παιδιά — παιδιά ανωτέρω στελεχών κι ελευθέρων επαγγελματιών, 17,7% παιδιά βιομηχανικών κι εμπορικών εργοδοτών, 17,8% παιδιά μέσων στελεχών και 7% παιδιά εισοδηματιών, πού δέν άσκούν κανένα επάγγελμα. Αύτά τά ποσοστά, άποκαλυπτικά όσον άφορά τό πνεύμα ισότητας στη γαλλική εκπαίδευση, γίνονται άποδεικτικά άν ύπολογίσουμε τόν άριθμό των φοιτητών, στους χίλιους άνθρώπους, πού δουλεύουν σέ κάθε κατηγορία. ό άριθμός αύτός ξεκινάει άπό 1,4 γιά τούς μισθωτούς άγρότες, 1,7 γιά τό κατώτερο προσωπικό των κοινωφελών υπηρεσιών, 1,9 γιά τούς εργάτες, περνάει στό 6,8 γιά τούς υπαλλήλους γιά νά καταλήξει, στη συνέχεια, σέ 106,8 γιά τούς βιομήχανους και σέ 168 γιά τούς ελεύθερους επαγγελματίες.

Στά φανερά οικονομικά εμπόδια προστίθενται και τά πολιτιστικά εμπόδια, λιγότερο εμφανή ίσως, αλλά τό ίδιο άποτελεσματικά (βλ. τόν τίτλο τού έργου πού άναφέραμε) και πού σάν ιδιαίτερο άποτέλεσμά τους, έχουν, άπό τή μία μεριά τήν καθυστέρηση και τήν τροχοπέδηση των «μη εύνοούμενων τάξεων», πού, άν δέν είναι άυστηρά άπαγορευτική, όσον άφορά τήν κατάληψη των θέσεων συνοδεύεται άπό τήν άλλη μεριά μέ μία προσκόλληση των «κατώτερων τάξεων» σέ όρισμένους κλάδους: 7,2% και 8,6% των παιδιών των εργατών άκολουθούν τή φιλολογία ή τίς θετικές έπιστήμες (για νά γίνουν. καθηγητές, τεχνικοί, μέσα και κατώτερα στελέχη...) Έναντι 4,8% πού άκολουθούν τή νομική, 3,1% τήν Ιατρική, 2,2% τή φαρμακευτική, ενώ τά παιδιά των ανωτέρων στελεχών και των ελευθέρων επαγγελματιών, γιά παράδειγμα, άκολουθούν κατά 27,1% τή νομική, κατά 34% τήν Ιατρική, κατά 44,2 τή φαρμακευτική και κατά 27,6% και 25,1% τίς θετικές έπιστήμες και τή φιλολογία. 'Η άνισότητα είναι περισσότερο σαφής, όσον άφορά τίς σχολές μέ κάποια φήμη, τά λίκνα των μελλοντικών ανωτέρων στελεχών, των διοικητικών στελεχών τής δημόσιας και τής Ιδιωτικής ζωής. 'Ας πάρουμε τίς πιό γνωστές, άπό τήν άποδοτικότητα τους σχολές, ή Πολυτεχνική περιλαμβάνει στους φοιτητές τής 2% παιδιά εργατών Έναντι 13% παιδιών βιομηχάνων και μεγαλεμπόρων και 57% παιδιών ελευθέρων επαγγελματιών κι ανωτέρων στελεχών οι 'Εκόλ Νορμάλ Σουπεριέρ¹³ τής όδου Ούλμ (άρρένων) και τής όδου Σέβρ (θηλέων) περιλαμβάνουν 3% παιδιά εργατών Έναντι 51% παιδιών βιομηχάνων και μεγαλεμπόρων. 'Ας τελειώσουμε τίς άνιარές αυτές άπαριθμήσεις μέ τό άδυτο των άδύτων τής μεγαλοαστικής τάξης πού άποτελεί τό 'Ινστιτούτο Πολιτικών Σπουδών (τό Σιάνς-Πό γιά όσους γνωρίζουν) και τό όποιο προετοιμάζει τούς φοιτητές γιά τήν «πολύ έμπιστή μου» 'Εθνική Σχολή Διοικητικής (νομαρχες, έπαρχοι, διπλωμάτες, γραμματείς ύπουργείων, Συμβούλιο 'Επικρατείας, ύπουργείο Οικονομικών...), εκεί, βρίσκει κανείς 2% παιδιά εργατών (οί όποιοι άποτελούν τό κών..). εκεί, βρίσκει κανείς 2% παιδιά εργατών (οί όποιοι άποτελούν τό 33,8% τού εργατικού πληθυσμού), Έναντι 19% παιδιών βιομηχάνων και μεγαλεμπόρων (12% τού ένεργού πληθυσμού).

'Ετσι, λοιπόν, άν γιά τό παιδί ενός προλεταρίου οι πιθανότητες νά φτάσει στη θέση ενός μέσου στέλεχους είναι ελάχιστες, οι πιθανότητες νά φτάσει στη θέση ενός ανώτερου στέλεχους ή γενικότερα στη θέση κάποιου Ιθύνοντος είναι άπόλυτα συμβολικές, κι αύτό είναι τόσο άληθινό ώστε:

«Οι προνομιοῦχες τάξεις βρίσκουν στην ιδεολογία (τῆς ἐπιλογῆς σύμφω-
να μέ τό ταλέντο τοῦ καθενός) μιὰ νομιμοποίηση τῶν πολιτιστικῶν τους
προνομίων πού μ' αὐτό τόν τρόπο μεταμορφώνονται ἀπό κοινωνική κληρο-
νομιά σέ ἀτομικό χάρισμα ἢ σέ προσωπική ἀξία.

«Φορώντας αὐτή τή μάσκα, ὁ «ταξικός ρατσισμός» μπορεί νά ἐκδηλώνε-
ται χωρίς νά ἐξαφανίζεται ποτέ».

(βλ. «Οἱ Κληρονόμοι»).

Αὐτή μᾶς φαίνεται πῶς εἶναι ἡ σωστή ἀπάντηση στό ἐπιχείρημα Νο 3.

Μένει ὥστόσο, κι ἐκεῖ ἀκριβῶς θρῖσκεται ἡ δική μας πρόταση, μιὰ πρό-
σβαση σ' ἓνα περισσότερο ἀναπτυγμένο ἐπίπεδο τῆς κοινωνικῆς τάξης γιά
τίς ἀτομικές προλεταριακές φιλοδοξίες: εἶναι ὁ πολιτικός καί, πάνω ἀπ' ὅλα ὁ
κοινοβουλευτικός δρόμος (θά μπορούσαμε, μέσα σ' αὐτή τήν ὀπτική γωνία,
νά διακρίνουμε ἓναν συνδικαλιστικό κοινοβουλευτισμό). Ἡ ἱστορία τῆς γερμα-
νικῆς σοσιαλδημοκρατίας καί τοῦ γαλλικοῦ καί ἰταλικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμ-
ματος (ἀνάμεσα σέ πολλά ἄλλα ..), εἶναι ὅτι πρέπει γιά νά ἐμπνεύσει τόν ἀρ-
ριθισμό ἢ τουλάχιστον γιά νά εὐνοήσουν τήν ἐμφάνισή του οἱ ἐκλεγμένοι
«ἀντιπρόσωποι» τῶν αὐτοαποκαλούμενων προλεταριακῶν, ἢ ἀκόμη καί «ἐπα-
ναστατικῶν» κομμάτων, ἐξέρουν συλλογικά νά δείχνονται καλοί φύλακες τοῦ
συστήματος ἀπό τή στιγμή πού, βουλευτές ὄντας, τοὺς ἐξασφαλίζει γενικά
τόσο τὰ ἀναγκαῖα ὅσο καί τὰ παραπάνω καί ἱκανοποιεῖ τή θέλησή τους γιά
δύναμη. (Στά 1936: «πρῶτα νά ἐξέρουμε νά τελειώσουμε μιάν ἀπεργία»), γί-
νονται ἀκόμη καλοί διαχειριστές τοῦ καπιταλισμοῦ στόν ὁποῖο μπορούν νά
ἔχουν ἐμπιστοσύνη στίς δύσκολες στιγμές. (Στά 1945. «πρῶτα νά παράξουμε,
νά διεκδικήσουμε» κι ὕστερα. «Ἡ ἀπεργία εἶναι τό ὄπλο τῶν τράστ»). Ἄλλά,
ἀκόμη καί σάν ἄτομα, οἱ πολιτικοί τοῦ προλεταριάτου μπορούν ν' ἀναδει-
χτοῦν σάν προσωρινοί διοικούντες στίς (καπιταλιστικές) κοινωνίες, κι ἀκόμη
πῶς συχνά μπορούν νά γίνονται ἀπλῶς μοιραῖοι. Ἐδῶ θρῖσκονται οἱ μόνοι
τρόποι «κοινωνικῆς προαγωγῆς» τοῦ προλεταριάτου, ἀφοῦ ὁ δεῦτερος ὁρος
γιά τήν ἐναλλαγή εἶναι ἡ καταστροφή αὐτῆς τῆς ἱεραρχημένης κοινωνικῆς
τάξης.

Θά μπορούσε νά ὑπάρξει κάποια συγχυση ἀνάμεσα στή δική μας **ἀντικοι-
νοβουλευτική στάση καί σ' ἐκείνη τῶν ὀλοκληρωτικῶν ιδεολογιῶν** (αὐτές γί-
νονται κοινοβουλευτικές ὅταν μπορούν νά ὀργανώσουν τήν ἀστυνομική τρο-
μοκρατία). Ἄν εἴμαστε ἀντικοινοβουλευτικοί, αὐτό συμβαίνει ἐπειδή κατηγο-
ροῦμε τόν κοινοβουλευτισμό γιά τήν **ἐλλείψη δημοκρατίας** του (μέ τήν ἔννοια
τῆς «λαϊκῆς ἐξουσίας»), ἐνῶ οἱ ὀλοκληρωτικές θεωρίες τόν κατηγοροῦν γιά
ὑπέρβαση τῆς δημοκρατίας. Καί οἱ μὲν καί οἱ δέ θεωροῦν ὅτι τό ἐκλογικό καί
κοινοβουλευτικό καθεστῶς, ὅσο κι ἂν ἔχει τὰ ἐξωτερικά χαρακτηριστικά μιᾶς
«*vox populi*», δέν ἀποτελεῖ ἀληθινῆ ἐκφραση τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ πιστεύου-
με πῶς αὐτό προέρχεται ἀπό δυο γεγονότα. ὁ βουλευτής καί ἡ νομοθετική
ἐξουσία ἀποτελοῦν κάλυμμα τῆς ἀληθινῆς ἐξουσίας, δηλαδή ἐκείνης τῆς ἀρ-
χουσας τάξης πού χρησιμοποιεῖ τίς ψευτο-λαϊκές θιτρίνες γιά νά ἐπιβάλλει
πάντοτε τίς ἀποφάσεις τῆς μέ τό τέχνασμα τῆς ψήφου συνεχίζει νά κρατάει
καί νά διαωνίζει τὰ παλιά συναισθήματα, τίς παλιές συνήθειες καί τὰ σύμβολα
τῆς ἀντιπροσώπευσης, τῆς ὑποταγῆς, τῆς παραίτησης, τῆς συγκεντροποίησης.

της άνευθυνότητας, τής άνωριμότητας τών μαζών, έμποδίζοντάς τες ν' άσχυληθούν άποτελεσματικά κι άμεσα μέ τά προβλήματα τής ίδιας τους τής ζωής, σάν παραγωγοί, καταναλωτές και πολίτες.

Οι αύταρχικές θεωρίες, κι ακόμα περισσότερο οι όλοκληρωτικές, αντίθετα, άρνούνται κάθε λαϊκή συμμετοχή, ακόμα και τό μύθο του κοινοβουλευτισμού, διακηρύσσοντας πώς ή μάζα δέν έχει παρά μόνο ένα καθήκον — νά ύποτάσσεται, νά ύπακούει, νά έκτελεί τίς ντιρεκτίθες, πού έρχονται από πάνω είτε πρόκειται γιά κάποιον προ-και παντογνώστη άρχηγό, είτε γιά μιάν όλιγαρχία, κάποιο κόμμα, κίνημα, στρατό.

Ή κλασική άντικοινοβουλευτική θέση μάς φαίνεται άνεπαρκής. Οι περισσότεροι έκλογείς συμφωνούν γιά τή γελοιότητα και άνικανότητα τής έκλογικής πρακτικής, αλλά **έξακολουθούν μολοντούτο νά ψηφίζουν**, έπειδή δέν βλέπουν άλλη δυνατότητα. Ή άντικοινοβουλευτική προπαγάνδα, ξεκάθαρα άρνητική, δέν άρκει, πρέπει ταυτόχρονα νά προτείνουμε κάτι άλλο. Αυτό τό «άλλο» μπορεί νά τοποθετηθεί σέ δύο πλάνα. Ένα πλάνο **μακρινό** — ή άλλαγή του καθεστώτος από ένα άλλο, πιό δίκαιο, πιό ανθρώπινο, άληθινά δημοκρατικό ένα πλάνο **καθημερινό** — ή ένθάρρυνση και ή άτομική συμμετοχή (σέ όρισμένες περιπτώσεις και ή όμαδική ή όμοσπονδιακή) στην καθημερινή κοινωνική δραστηριότητα, πάνω άπ' όλα εκεί όπου ή κρατική έπιβολή είναι λιγότερο δυνατή, γιά νά μπορέσουμε νά ύποκινήσουμε, τίς πρωτοβουλίες, τίς προσδοκίες, τίς άνάγκες πού πηγάζουν άπ' τή βάση, δηλαδή από τά πλατιά στρώματα του λαού.

Ή **έλευθεριακή όργάνωση τής κοινωνικής ζωής**, δέν είναι παρά ή έκφραση του προωθημένου κι άποτελεσματικού έκδημοκρατισμού. Ένα πληθος τόπικές όργανώσεις, όσο τό δυνατό περισσότερο αυτόνομες (άρα όσο τό δυνατό περισσότερο υπεύθυνες και περισσότερο «ένηλικωμένες»), ένωμένες κατά συνοικία, κατά περιφέρεια, κατά έδαφική ένότητα, ένωμένες επίσης σύμφωνα μέ τήν όμοιότητα τών σκοπών, τών συμφερόντων, και τής εργασίας, πάνω στη βάση τής άλληλοβοήθειας, του φεντεραλισμού, τής αυτοδιεύθυνσης.

Ή κατάργηση τών τομέων τής τεχνητής διανομής (καθώς σήμερα ένα προϊόν πουλιέται στον καταναλωτή 5-8 φορές άκριθότερα άπ' ό,τι αγοράζεται από τον παραγωγό) θά κατεβάσει τό κόστος τής παραγωγής. Ή συνένωση τών βιομηχανιών, όριζόντια και κάθετα, θά καταργήσει τον ανταγωνισμό και θά έπιτρέψει τίς διαφοροποιήσεις, τήν προσαρμογή τής προσφοράς στη ζήτηση. Ή ίσοπέδωση, ή έξίσωση τών μισθολογικών διαφορών, θά μάς βοηθήσει ν' άποφύγουμε τίς κοινωνικές άδικίες πού δημιουργούνται στα σημερινά καπιταλιστικά και κομμουνιστικά καθεστώτα άποτελώντας έδαφος γιά δημιουργίες και καταπιέσεις («διαίρει και βασίλευε»).

Πρέπει νά παρατηρήσουμε ότι τά τρία αυτά μέτρα — ή κατάργηση τών παρασιτικών τμημάτων τής κοινωνίας, ή κατάργηση του ανταγωνισμού και ή έξίσωση τών μισθών, ταυτόχρονα μέ τή δημιουργία εργατικών ή άγροτικών συμβουλών ή έπιτροπών — είναι τά φαινόμενα πού εμφανίζονται σ' όλη τήν ιστορία του κινήματος, όπου οι μάζες παίζουν κάποιο σημαντικό ρόλο. Ή Ρωσία στα 1917-21, τά κινήματα τών γερμανών Σπαρτακιστών στα 1919-20, οι καταλήψεις εργοστασίων στην Ίταλία τό 1920, ή Ίσπανία τό 1936, ή Ούγγαρία τό 1956, ή Άλγερία τό 1962, γιά νά μήν άναφερθούμε παρά στα πιό χαρακτηριστικά παραδείγματα, έφάρμοσαν αυτές τίς μεθόδους. Κατά συνέπεια,

δέν πρόκειται για μία θεωρητική άποψη. Καί είναι επίσης ενδιαφέρον τό νά έπισημάνουμε ότι άκριθώς στήν Ίσπανία, όπου ό άναρχισμός ήταν πύ δυνατός, καί πύ όργανωμένος, ή συμμετοχή τών εργαζομένων στή διαχείριση τής κοινωνίας προχώρησε περισσότερο άπ' όπουδήποτε άλλου.

Οι άναρχικές άντιλήψεις για τή διαχείριση δέν είναι άπλώς ιδέες τού άναρχικού κινήματος· άποτελούν άναγκαιότητα σέ μία κοινωνία πού οι άνάγκες κι οι άντιφάσεις τής δημιούργησαν τούς θάλαμους άερίων καί τίς πυρηνικές βόμβες.

Π.Ζ. Βιντάλ

Ο ΛΕΝΙΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Όσον αφορά τὰ πολιτικά κόμματα, τὸ πῶς ἐνδιαφέρον παράδειγμα μᾶς φαίνεται πῶς εἶναι ἐκεῖνο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἀφοῦ αὐτοανακηρύσσεται ἐπαναστατικό καὶ ταυτόχρονα δέχεται νὰ συμμετάσχει στὶς ἐκλογές τοῦ ἀστικοῦ συστήματος.

Γιὰ νὰ καταλάβει κανεὶς αὐτὴ τὴ θέση, πρέπει νὰ μελετήσῃ τὶς θέσεις τοῦ Λένιν. Αὐτὲς, ἐκφράζονται κύρια στὴν *Παιδεία ἀρρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ*. Τὸ ἔργο αὐτό, γραμμένο τὸν Ἀπρίλη-Μάη τοῦ 1920, ἐκδόθηκε τὸν Ἰούλιε γιὰ τὸ II Συνέδριο τῆς Γ' Διεθνoῦς (ἀπὸ 19/7 μέχρι 6/8/1920) κι ὑπαγορευόταν ἀπὸ τὴν τότε κατάσταση. Ὁ Λένιν στρεφόταν ἐνάντια στοὺς ρεφορμιστὲς καὶ στοὺς κοινοβουλευτικούς, πράγμα πού τὸν ὀδήγησε στὴν ἀνάπτυξη μιᾶς πολὺ περιεργῆς θεωρίας, ἔχοντας ταυτόχρονα ὑπόψη τὴν ἐμπειρία καὶ τὶς διαφορὲς τάσεις πού ἔπρεπε νὰ ικανοποιηθοῦν μέσα στὴν III Διεθνή.

Πρῶτα-πρῶτα, ὁ Λένιν ὀρίζει μερικὲς «ἀρχές».

«Ένας ἀπόλυτος συγκεντρωτισμός καὶ ἡ πῶς αὐστηρὴ προλεταριακὴ πειθαρχία, ἀποτελοῦν μιὰ ἀπὸ τὶς οὐσιαστικὲς προϋποθέσεις, γιὰ νὰ νικήσουμε τὴν ἀστικὴ τάξη». (Σελ. 14. Ἐκδόσεις 10-18).

«Ἀρνεῖται τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ κόμματος καὶ τὴν κομματικὴ πειθαρχία νὰ πού ἔχει καταντήσει ἡ ἀντιπολίτευση. Αὐτὸ ἰσοδυναμεῖ μὲ ὀλοκληρωτικὸ ἀφοπλισμὸ τοῦ προλεταριάτου πρὸς ὄφελος τῆς ἀστικῆς τάξης». (Σελ. 50).

Προσεγγίζει τὸ πρόβλημα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ μ' ἕναν ἀρνητικὸ τρόπο (σελ. 88):

«Στὴ δυτικὴ Εὐρώπῃ καὶ στὴν Ἀμερική, τὸ κοινοβούλιο ἔχει γίνῃ ἰδιαίτερα μισητὸ στὴν ἐπαναστατικὴ πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης, αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἀρνηθεῖ. Κι αὐτὸ γίνεταὶ ἀντιληπτό... ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν σοσιαλιστῶν καὶ σοσιαλδημοκρατῶν βουλευτῶν στὸ κοινοβούλιο, στὴ διάρκεια καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου».

«Ὁ κοινοβουλευτισμὸς σάν Κρατικὸ σύστημα ἔχει γίνῃ «ἡ δημοκρατικὴ μορφή τῆς κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης».

-'Ο κοινοβουλευτισμός είναι μία μορφή πού καθορίζεται από τό Κράτος. Έτσι, μέ κανέναν τρόπο δέν ταιριάζει στην κομμουνιστική κοινωνία πού δέ γνωρίζει ούτε τάξεις, ούτε ταξικό άγώνα, ούτε Κρατική έξουσία όποιοιδήποτε είδους-

(-Η χρονιά 1920-, σελ. 650. Άπαντα, τόμος XXV, Παρίσι 1935)

Σύντομα, όμως, συλλαμβάνει τήν κεντρική του ιδέα:

-Η συμμετοχή στις κοινοβουλευτικές εκλογές και στους κοινοβουλευτικούς άγώνες είναι ύποχρεωτική γιά τό κόμμα του προλεταριάτου, άκριβώς γιά νά εκπαιδεύσει τά καθυστερημένα στρώματα τής τάξης του, άκριβώς γιά νά ξυπνήσει και νά διαφωτίσει τήν άκαλλιέργητη, καταπιεσμένη και άμαθή μάζα των χωρικών. Όσο δέν έχετε τή δύναμη νά διαλύσετε τό άστικό κοινοβούλιο και τούς άλλους αντίδραστικούς θεσμούς, είστε ύποχρεωμένοι νά δουλέψετε μέσα σ' αυτούς τούς θεσμούς, άκριβώς επειδή μέσα σ' αυτούς ζούν άκόμη εργάτες άποκτηνωμένοι από τά δάνεια (prêtails) κι από τήν άποπνικτική άτμόσφαιρα τής έπαρχίας. Άλλιώς κινδυνεύετε νά μήν είστε πιά παρά φαφλατάδες-

(σελ. 80)

-Η συμμετοχή σ' ένα δημοκρατικό άστικό κοινοβούλιο, αντί νά βλάψει τό επαναστατικό προλεταριάτο, του επιτρέπει ν' αποδείξει εύκολότερα στις καθυστερημένες μάζες, γιατί αυτά τά κοινοβούλια πρέπει νά διαλυθούν, και διευκολύνει τή διάλυσή τους-

(σελ. 82-83)

-Αυτή ή κοινοβουλευτική δράση... πάνω άπ' όλα συνίσταται στό νά χρησιμοποιούμε τό κοινοβουλευτικό θήμα γιά επαναστατική άγκιτάτσια, γιά νά καταγγέλλουμε τίς κινήσεις του αντίπαλου, γιά νά συγκεντρώνουμε γύρω από όρισμένες ιδέες τίς μάζες, οι όποιες, στις καθυστερημένες χώρες, κύρια, εκτιμούν πολύ τό κοινοβουλευτικό θήμα και τίς ημεγαλόστομες δημοκρατικές ψευδαισθήσεις. Τό κομμουνιστικό κόμμα συμμετέχει σ' αυτές, όχι γιά ν' αποδυθεί σέ κάποια όργανική δράση, αλλά γιά νά μπορέσει, μέσ' άπ' τό κοινοβούλιο, νά βοηθήσει τίς μάζες νά διαλύσουν τόν Κρατικό μηχανισμό τής άστικής τάξης καθώς και τό ίδιο τό κοινοβούλιο-

(Χρονιά 1920, ψηφίσματα του II Συνεδρίου, σελ. 651).

Αυτή ή έντελώς αντίφατική θέση δικαιολογείτε από τίς άντικειμενικές συνθήκες:

(Πρέπει νά εκμεταλλευόμαστε και τήν παραμικρή εύκαιρία νά έξασφαλίζουμε κάποιον αριθμητικά ίσχυρο σύμμαχο, άκόμη κι άν πρόκειται γιά σύμμαχο προσωρινό, υπό όρους, άσταθη κι ελάχιστα σίγουρο. Όποιος δέν έχει καταλάβει αυτή τήν άλήθεια, δέν έχει καταλάβει τίποτε άπ' τό μαρξισμό, ούτε γενικά άπ' τό συγχρονο έπιστημονικό σοσιαλισμό-).

(σελ. 103)

Τό προλεταριάτο δέν είναι άγνό

-Άπ' όπου προέρχεται ή άπόλυτη άνάγκη γιά τήν πρωτοπορία του προλεταριάτου, γιά τή συνειδητοποιημένη του μερίδα, γιά τό Κομμουνιστικό Κόμμα, νά έλίσσεται, νά πραγματοποιεί συμμαχίες, συμβιβασμούς μέ τίς διάφορες

ομάδες τῶν προλετάρων, τὰ διάφορα κόμματα τῶν ἐργατῶν καί τῶν μικρο-
ἐκμεταλλευτῶν».

(σελ. 109)

«Τό συμπέρασμα εἶναι σαφές, τό ν' ἀπορρίπτουμε τοὺς συμβιβασμούς
«κατ' ἀρχήν», τό ν' ἀρνιόμαστε γενικά τή νομιμότητα τῶν συμβιβασμῶν, ὁ-
ποιοι κι ἄν εἶναι, εἶναι ἕνας παιδισμός, πού δύσκολα μπορεῖ κανεῖς νά τόν
πάρεῖ στά σοβαρά. Ὁ πολιτικός ἄντρας πού ἐπιθυμεῖ νά εἶναι χρήσιμος στό
ἐπαναστατικό προλεταριάτο πρέπει νά ξέρει νά ξεχωρίζει τίς συγκεκριμένες
περιπτώσεις, ὅπου οἱ συμβιβασμοί εἶναι παραδεκτοί ()».

(σελ. 39)

«Εἶναι γνωστό ὅτι τό II Συνέδριο τῆς Β' Διεθνούς παραχώρησε τή διεύ-
θυνση τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων στό γραφεῖο τῆς Κομιντέρν, δηλαδή
στό Λένιν. Ἀπό κείνη τήν ἐποχὴ χρονολογεῖται ἡ μετατροπὴ τῶν ξένων
κομμουνιστικῶν κομμάτων σ' ἐπιστάτες τῆς ρωσικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ὁ
Λένιν τό πρόβλεπε καί προετοίμαζε μίαν ἐντελῶς ὑποκειμενικὴ θεωρία, ἡ ἐ-
φαρμογὴ τῆς ὁποίας ἀνατίθονταν μόνο στό γραφεῖο τῆς Κομιντέρν. Οἱ ἐσωτε-
ρικοὶ ἀγῶνες, οἱ διωγμοί, τὰ κενὰ μέσα στὸν κομμουνιστικό κόσμο, εἶναι οἱ
ἀναπόφευκτες συνέπειες τοῦ δικτατορικοῦ, «τσαρικοῦ», συγκεντρωτισμοῦ
τοῦ Λένιν.

Ἡ θέση ἑνός Κ.Κ. στὶς ἐκλογές ἔγινε ἕνα παιχνίδι, ἕνα πῖονι τῆς ρωσικῆς
πολιτικῆς. Ἀρνούμενος κάθε αὐτονομία, κάθε φεντεραλισμό, ὁ Λένιν ἀνήγαγε
τόν ὀπισθοϋντισμό σὲ οὐσιώδη συνθήκη γιὰ τὴ διατήρηση μιᾶς νέας τάξης
στὴν ἐξουσία.

Ὁ κοινοβουλευτισμός δέν ὀδηγεῖ παρά σὲ συμβιβασμούς μὲ τὰ κόμματα,
πού θρῖσκονται στὴν ἐξουσία, σὲ καμιά περίπτωση δὲ δίνει κάποιο ἀποτέλε-
σμα.

«Μπορεῖ ἡ ἐργατικὴ τάξη νά γίνεῖ ἰθύνουσα τάξη, στηριγμένη ἀπλᾶ στὶς
ἐκλογικὲς ψήφους. Ἡ ἱστορία δέν ἔχει δεῖ καμιά καταπιεσμένη τάξη νά γίνε-
ται ἀρχουσα μὲ τίς ἐκλογές. Ἡ ἀστικὴ τάξη πλέκει τό ἐγκώμιο τῆς κοινο-
βουλευτικῆς δημοκρατίας καί τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, μὰ δέν ὑπάρχει
οὔτε μιά χώρα ὅπου ἡ ἀστικὴ τάξη νά ἔχει πάρει τὴ θέση τῶν φεουδαρχῶν
μὲ ψήφους στὶς κάλπες».

(Ἀπόσπασμα ἀπ' τὸ «Καί πάλι γιὰ τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στό σύντροφο
Τολιάττι καί σ' ἐμᾶς». Ξενογλωσσες ἐκδόσεις, Πεκίνο, 1963, σελ.117)

Κατ' ἀρχήν, τὰ δύο μοναδικὰ παραδείγματα, ὅπου μιά τάξη φαίνεται νά
πῆρε νόμιμα τὴν ἐξουσία εἶναι ἐκεῖνα τοῦ φασισμοῦ στὴν Ἰταλία καί ἀργότε-
ρα τοῦ γερμανικοῦ φασισμοῦ. Εἶναι ὠστό, ὅμως, αὐτό, ἀφοῦ ὑπῆρχε κάποια
συνενοχὴ ἀνάμεσα στὶς στρατιωτικο-οἰκονομικὲς δημοκρατικὲς δυνάμεις καί
στό φασισμό;

Γιὰ κανένα δέν εἶναι μυστικό τό ὅτι ὁ Κρούπ κι οἱ βιομηχανοὶ τοῦ Ρούρ
χρηματοδότησαν τό Χίτλερ, κι ὅτι ἡ ἀστυνομία τόν ἀφῆσε νά ξεκάνει τὴν
ἀριστερά. Στὴν Ἰταλία συνέβη τό ἴδιο: τό Νοέμβρη τοῦ 1919, ὁ Μουσοσολίνι,
ὑποψήφιος βουλευτῆς πῆρε 4.000 ψήφους, ἐναντί 180.000 τοῦ ἀντιπάλου του,
τόν Ὀρχώβρη τοῦ 1922, νάτον στὴν ἐξουσία! Ἀπλά, ἡ τάξη πού θρῖσκοταν
στὴν ἐξουσία ἄλλαξε μέθοδο καί ὕφος

Τεῶ

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ἡ ὀργάνωση στήν ὁποία οἱ ἀστικές δυνάμεις ἔχουν δώσει τήν ἐξουσία νά ἐπιθλέπει, νά διεισδύει στά κινήματα τῆς ἀντιπολίτευσης, ἐκτός ἀπό τούς αἰώνιους χαφιέδες καί μπάτσους, εἶναι ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός. Ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός εἶναι ἡ κοινοβουλευτική ἀστική τάξη, εἶναι τό κόμμα τῆς, ἡ ἰδεολογία τῆς (ἀπ' ὅπου προέρχεται κι ὁ φιλελευθερισμός τῆς: μιά καλή ταξική ὀργάνωση, πρέπει ν' ἀκούει ὅλα τά ρεύματα γιά νά μπορεῖ νά διευθύνει καί νά ἑναρμονίζει καλύτερα τήν πολιτική τῆς, σύμφωνα μέ τά συμφέροντα τῶν μελῶν τῆς). Τά τελευταῖα χρόνια, ὅποτε δῶχθηκε ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός, διῶχθηκε ἀπ' τούς φασίστες, κι ἔτσι παρουσιάστηκε σάν ἀντιφασιστική ὀργάνωση, πράγμα πού μᾶς θρῖσκει σύμφωνος. Αὐτός, ὁμοίως, ὁ ἀντιφασισμός, εἶναι ἐκεῖνος τῆς ἀστικής τάξης, ὅπως, ἄλλωστε, κι ὀρισμένοι καθολικοί καί προτεστάντες εἶναι ἀντιφασίστες. Ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός προστατεύει τό καπιταλιστικό καθεστῶς. Ὅλοι οἱ ἀναρχικοί, πού τάσσονται ὑπέρ τῶν ἐκλογῶν, ἢ, πού ἀρνοῦνται νά λέγονται ἀντί-ἐκλογικοί, δέν εἶναι ἐλευθερο-μασῶνοι, γιά νά τό ἀποδείξουμε, ἀναδημοσιεύουμε τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ. «Ἡ ἀνάγκη γιά ἑκκαθάρισμα, ἀναρχισμός κι ἐλευθεροτεκτονισμός», πού δημοσιεύτηκε στήν «Οὐμανιτά Νόβα» 11/2/62), καί γράφτηκε ἀπ' τόν Ἄουρέλιο Κέσα (διευθυντή τῆς «Βολοντά»).

«Πιστεύω, ἐπίσης, ὅτι εἶναι πιθανόν, ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός κι ἡ «δημοκρατία», γενικά, νά ἔχουν διεισδύσει καί νά συνομηγοῦν ἀνάμεσά μας μέ τήν ἐλπίδα ὅτι δέν θά φανοῦμε πολύ ἐχθρικοί ἀπέναντί τους, τή μέρα πού θ' ἀλλάξει τό καθεστῶς».

Ἐνρίκο Μαλατέστα (Γράμμα στόν Ἀρμάντο Μπόργκι, 7/3/1923).

«... Εἴχαμε «συντρόφους» ἐλευθερομασῶνους, οἱ ὁποῖοι γιά νά πετύχουν τούς στόχους τους, δηλώθηκαν ὑπερασπιστές τοῦ ἑνός ἀπό τά δύο μπλόκ πού ὑπάρχουν σήμερα. Καί, φυσικά, τό ἀγαπημένο τους μπλόκ εἶναι τό δυτικό, ἀφοῦ στίς δυτικές «δημοκρατίες» ὁ ἐλευθεροτεκτονισμός βασιλεύει κι ἐργάζεται γιά τήν ἄμυνα αὐτοῦ τοῦ «ἐλευθεροῦ κόσμου», πού δέν ἔχει ἀκόμη ἀπελευθερωθεῖ. Δέν τούς λείπουν οἱ λόγοι γιά νά κηρυχτοῦν ὑπέρ μιάς

ενοπλης επέμβασης ενάντια στον μπολσεβικισμό πολλοί λόγοι, πού τούς δέχονται κι οι анаρχικοί, αν και οι λόγοι μας δέν μπορούν νά συνταυτιστούν μ' εκείνους τών αντικομμουνιστών άστών οι δικοί μας λόγοι έχουν σά βάση τήν έλευθερία του ανθρώπου, πού οι κομμουνιστές καθώς κι οι άστοί, οι έλευθερομασών και τά κυβερνητικά κόμματα άρνούνται, αν και φυσικά οι «δημοκρατίες» μας αφήνουν τό συμβατικό δικαίωμα νά... μή θγαίνουμε από τά όρια.

«Υπάρχει άκόμη, αν και έξαιρετικά άμελητέο, τό φαινόμενο του έλευθεροτεκτονισμού πού τροφοδοτείται άνάμεσα μας, μέσ' από τίς παλιές φιλίες, άπ' τήν έποχή του αντίφασιστικού άγώνα, μέ τόν έλευθερομασωνικό ρεπουμπλικανισμό (...). Δέν βλέπουμε τό ότι αύτοί οι σύντροφοι πού τέθηκαν άνοιχτά στην ύπηρεσία όρισμένων κομμάτων, όπως τό ρεπουμπλικανικό, φτάνοντας νά κάνουν κοινή τους ύπόθεση τό νά πείσουν όρισμένους άναρχικούς τομείς νά μπούν στον έκλογικό άνταγωνισμό, και, σ' όνομα μιός μονόπλευρης έλευθερίας, νά διακηρύξουν ότι ό άναρχισμός δέν άπαγορεύει σέ κανένα νά ψηφίζει, έχουν θγει έξω από τό άναρχικό κίνημα. Μά, κι αν άκόμα δέν τό βλέπουμε, όπως πράγματι πιστεύω, ή στάση τους είναι ή στάση του έλευθερομασώνου πού προσπαθεί νά σπείρει τή σύγχυση στό στρατόπεδό μας. Ό άναρχο-έλευθερομασώνος, πέρ' άπ' τ' ότι είναι αντίθετος μέ τόν άναρχισμό πού δέν άναγνωρίζει τήν Ιεραρχία του έλευθεροτεκτονισμού και τών κομμάτων, είναι τό ίδιο περίεργος όταν, εν όνόματι πάντοτε τής άναρχικής έλευθερίας, ύποχωρεί στην άστική κλίση νά έκμεταλλευτεί τόν πλησίον του, τραβώντας τον άκόμη και σέ δίκες, άφού δέν έχουμε άκόμα άναρχία (...).

«Τό κακό είναι ότι εξακολουθεί νά εμφανίζεται στις όμάδες μας, στις συνελεύσεις μας, στά συνέδριά μας, και μερικές φορές παίρνει τό λόγο και, πάντα εν όνόματι τής άναρχικής έλευθερίας, τόν αφήνουμε νά μιλάει και νά δρώ, χωρίς, μέ τήν άναρχική έννοια, νά του πούμε νά φύγει και νά μήν ξαναπατήσει.

«Η έλευθερία μας δέν πρέπει νά περιορίζεται από κανενός είδους σύντροφο. Κι έφόσον προσπαθούν νά μας θουλιάξουν, πρέπει νά τούς άπομονώσουμε, νά τούς άπομακρύνουμε. Μπορεί νά έχουν συμφέρον νά μένουν άνάμεσα μας και νά προσπαθούν νά διαφθείρουν μερικούς από μας, εύκολη λεία γι' ανθρώπους πού είχαν ένα άναρχικό παρελθόν, αλλά πού σήμερα έκμεταλλεύονται αύτό τό ίδιο παρελθόν γιά σκοπούς ξένους πρός τόν άναρχισμό».

(Οί ύπογραμμίσεις έγιναν άπ' τό «Νουάρ ε Ρουζ»).

Η C.N.T. ΚΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Άπό τήν ίδρυση (τό Νοέμβρη του 1910) μέχρι τή θέση της έκτός νόμου, στά 1923, μετά τήν παλινόρθωση τής δικτατορίας του Πρίμο δέ Ριβέρα, ή Έθνική Συνομοσπονδία Έργασίας (C.N.T.), δέν είχε ποτέ χρειαστεί ν' αντιμετώπισει τό πρόβλημα τών εκλογών. Αύτες δέν ένδιέφεραν παρά μόνο τή δεξιά πού νόθευε φανερά τ' άποτελέσματα χάρη στους τοπικούς κομματάρχες της (καθικίσμο) ή χάρη στους ύποταγμένους σ' αυτή δημόσιους ύπάλληλους (πουτσεράθο) (Έ άριστερά έκανε, συνοπτικά, τά ίδια πράγματα, άλλα σέ μικρότερη κλίμακα)

Έπί τήν άπόψη του Πρίμο δέ Ριβέρα, στά 1927, καί τό μεταβατικό καθεστώς του Μπερεγκέρ, όδήγησαν στίς εκλογές γιά τήν ανάδειξη μιός συντακτικής συνέλευσης, τόν Άπρίλη του 1931. Γιά νά πούμε τήν άλήθεια, οι εκλογές αυτές δέν έκαναν τίποτ' άλλο από τό νά δημιουργήσουν μιά σειρά συμφωνιών άνάμεσα στή μετριοπαθή δεξιά καί τούς ρεπουμπλικάνους γιά ν' αντικαταστήσουν τήν κοινοβουλευτική μοναρχία μέ μιά δημοκρατία. (Συμφωνία του Σάν Σεμπασιάν)

Άπό τά 1923 ως τά 1927, πού ή C.N.T., ήταν έκτός νόμου, ένα μέρος τών άγωνιστών κατέφυγε στή Γαλλία καί στό Βέλγιο, ή μεγάλη πλειοψηφία όμως έμεινε στήν Ίσπανία. (Πρέπει νά σημειωθεί ότι τό Κομμουνιστικό Κόμμα, πού χε ίδρυθεί στά 1921, από δύο ομάδες, πού άργότερα ένώθηκαν, ήταν τόσο αδύνατο, ώστε δέν τέθηκε έκτός νόμου). Παρ' όλα αυτά οι άναρχικοί συνέχιζαν τήν προπαγάνδα τους κι οι λατινοαμερικάνικες άναρχικές έφημερίδες κυκλοφορούσαν σέ μεγάλο αριθμό αντίτύπων. Οι έξόριστοι στή Γαλλία, έκαναν μερικές ένοπλες προσπάθειες γιά νά ξαναπούν στήν Ίσπανία, άλλα άπότυχαν (Βάλ ντ' Άράν καί Μπιδασόα). Όπως σέ κάθε κίνημα τής έξορίας έμφανίστηκαν κι εδώ παρεξηγήσεις, όρισμένα άτομα ήρθαν σ' έπαφή μέ πολιτικούς καί συμμετείχαν έμμεσα στή συμφωνία του Σάν Σεμπασιάν (Πεστάνα), άλλοι δούλεψαν μέ τούς Γάλλους καί διάφορους έξόριστους άναρχικούς. — Ρώσους κι Ίταλούς. Ό Έουσεμπιο Κάρμπο κι ό Όρομπόν Φερνάντεθ, μάλιστα, συμμετείχαν στίς συνεδριάσεις γιά τήν πρόταση του Άρσινωφ¹⁴ (μαρτυρία

του Ούγκο Φεντέλι, που συμμετείχε επίσης, «Βολοντά», Έτος ΙΙΙ, 6-7, σελ. 373)

Όταν στα 1930 η C.N.T ξανανομιμοποιήθηκε, ανακοίνωσε λίγο πριν τις εκλογές του 1931 ότι η δημοκρατία δεν άξιζε περισσότερο από τη μοναρχία κι έρριξε τό σύνθημα της άποχης.

Η άνικανότητα της μοναρχίας οδήγησε την πλειοψηφία των ψηφοφόρων να εκλέξουν τους ρεπουμπλικάνους υποψήφιους, πράγμα που προκάλεσε την αναχώρηση του βασιλιά δέ χύθηκε καθόλου αίμα, κι άπ' τήν άλλη μεριά, δέν έγινε καμιά κοινωνική άλλαγή, ούτε καν ή πιό έλάχιστη.

Μιά άπόδειξη γιά τό ότι ή άλλαγή του καθεστώτος, δέν ήταν παρά μία φάρσα, μάς δίνεται άπ' τόν πρϊών δήμαρχο του Σαμπαντέλλι, Χοσέ Μαρία Μαρσέτ Κόλλ, ενός φρανκικού, που του άρεσε νά λέει σταράτα «Και στις 14 Άπρίλη 1931 στις δημοτικές εκλογές, που στήν ουσία δέν σήμαιναν και πολλά πράγματα, τό μόνο που έγινε ήταν ή πτώση της μοναρχίας, χωρίς νά τήν υπερασπιστούν ούτε οι Ίδιοι οι μοναρχικοί — όρισμένοι άλλωστε, τήν έσπρωξαν οι Ίδιοι στό γκρεμό — και ή άνακήρυξη της δημοκρατία». (ΜΙ Θιουδάδ ύ γιό — ή πόλη μου κι έγώ —, σελ. 12, Βαρκελώνη 1963).

Άντί νά χρησιμοποιήσουμε άπλϊως τις μαρτυρίες συντρόφων μάς φαίνεται προτιμότερο νά παρουσιάσουμε πρώτα τά ποσοστά της άποχης, νά άντλήσουμε γενικά συμπεράσματα κι ύστερα νά προσπαθήσουμε νά καταλήξουμε συγκρινόντάς τα μ' αυτές τις μαρτυρίες. (Οι πληροφορίες είναι παρμένες άπό τη διατριβή του Ζάν Μπεκαρύ. **Η Δεύτερη Ισπανική Δημοκρατία**, 1962. Έθνικό Ίδρυμα Πολιτικών Έπιστημών).

Πιστεύουμε ότι οι άποχές που προκλήθηκαν άπό τήν άναρχική προπαγάνδα, είναι εκείνες που ξεπερνούν τό 30% των έγγεγραμμένων που δέν ψήφισαν τά χαμηλότερα ποσοστά είναι τά μέσα ποσοστά που θεωρούνται φυσιολογικά σέ όλες τις εκλογές. Ύστερα πρέπει νά παρατηρήσουμε ότι οι θεωρήσεις μας δέν είναι άπόλυτες, επειδή θά 'πρεπε νά περιλάβουμε στους άναρχικούς που έκαναν άπόχη και τούς πολυάριθμους εκείνους που άρνήθηκαν νά έγγραφούν στους έκλογικούς καταλόγους και που δέν έμφανίζονται στους άριθμούς που θά παραθέσουμε. Όπως και νάχει τό πράγμα, πάντως, θά μπορέσουμε νά πάρουμε μία γενική ιδέα

Πρώτ' άπ' όλα θά πρέπει νά ξέρουμε, που είχε δύναμη ή C.N.T. Άνάλογα με τις άντιπροσωπείες πούχαν πάρει μέρος στό συνέδριο του 1919, βλέπουμε πως είχε εξαπλωθεί στην Καταλωνία και στην Άνδαλουσία και, σέ μικρότερη άναλογία, στό Λεβάντε, στις Άστουρίες, και στη Γαλικία. Άλλου ύπήρχαν τοπικές έστίες, όπως στη Μαδρίτη και στό Πουερτογιάνο, στην Καστίλλη, στό Σανταντέρ και στό Πασάχες στις Κανταβρικές άκτές.

Οι έπαρχίες όπου στα 1931 σημειώθηκε ποσοστό άποχης μεγαλύτερο άπό 35% είναι:

35-40%: Βιέδο, Βαρκελώνη, Σεβίλλη, Γρανάδα, Άλμερία, Μούρθια.

40-45%: Κάντιθ, Μάλαγκα, Λα Κορούνια.

Πάνω άπό 45%: Ποντεβέδρα.

Σ' όλες αυτές τις περιοχές, ή C.N.T., έχει βαθιές ρίζες, τό πράγμα λοιπόν είναι σαφές:

Ριχτήκαν συνθήματα για την άποχή κι αυτές άκαλούθησαν.

Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι, σύμφωνα με την άπογραφή του 1930, οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ισπανίας είναι. 750.000 — 1 00.000 κάτοικοι Λά Κορούνια, Όθιέδο, Σεβίλλη· πάνω από 1.000.000 κάτοικοι. Βαρκελώνη, Μαδρίτη, Βαλένθια. Άς προσθέσουμε ότι οι περισσότεροι βιομηχανικές περιοχές ήταν (και είναι) τό Όθιέδο, ή Βαρκελώνη, ή Μαδρίτη, ή Βαλένθια, και ή Χώρα των Βάσκων. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ισπανίας (έκτός άπ' τή Μαδρίτη και τή Βαλένθια) και οι έκβιομηχανισμένες περιοχές (έκτός άπ' τή Μαδρίτη, τή Βαλένθια και τή Χώρα των Βάσκων), στά 1931, έπηρεάστηκαν άπό τή C.N.T. Αυτό άποδεικνύει ότι ό Ισπανικός άναρχισμός δέν περιορίζεται στις πιο καθυστερημένες περιοχές της Ισπανίας.

Άς δούμε τώρα τις έκλογές του 1933. Στά 1931, ή C.N.T., είχε ύποκινήσει μιάν έξέγερση στά 1933 μιάν άλλη. Τό σύνθημα ήταν: Μαζική άποχή για να έπιτρέψουμε στη δεξιά να κυβερνήσει και για να πυροδοτήσουμε τήν έπανάσταση παρασύροντας τούς άγωνιστές της U.G.T. «**Θά συμμαχήσουμε στους δρόμους**». Αύτή ήταν ή θέση της C.N.T.

Στά 1933, οι έπαρχίες με ποσοστό άποχής μεγαλύτερο άπό 35% είναι

35-40% : Λεόν, Άλμέρια, Τερουέλ, Λέριδα, Χερόνα, Βαρκελώνη.

40-45% : Λά-Κορούνια, Ποντεβέδρα, Σαραγόσσα, Ταρραγόνα.

Πάνω άπό 45% : Ούέσκα, Σεβίλλη, Κάντιθ, Μάλαγκα.

Τό πράγμα είναι ξεκάθαρο: Πολλές έπαρχίες άποσπώνται: Η Γαλικία, ή Άραγωνία, ένα μέρος της Καταλωνίας (Βαρκελώνη), ή Κάτω Άνδαλουσία. Νέες περιοχές κερδίζονται. Στο Λεόν, στην Άραγονία και στην ύπόλοιπη Καταλωνία. Άν σ' αυτούς τούς άριθμούς προσθέσουμε τά ποσοστά άποχής άπό 30-35%, ξαναβρίσκουμε όλες τις περιοχές του 1931. Γρανάδα, Μούρθια, Όθιέδο και λοιπά

Η Ισπανία πού κλίνει φανερά προς τόν άναρχισμό, χωρίζεται ξεκάθαρα σε 3 περιοχές.

1. Άραγονία, Καταλωνία και ή μικρή έπαρχία του Λογκρόνο.
2. Γαλικία και Άστουρίες
3. Άνδαλουσία και Λεβάντε (έκτός άπ' τή Βαλένθια).

Άς τελειώσουμε με τις έκλογές του 1936, πού ήταν και οι πιο συγκεχυμένες.

Τό Δεκέμβρη του 1933 ή C.N.T. έξαπόλυσε ένα κίνημα και κατόρθωσε να παρασύρει τις μάζες· αντίθετα, ή U.G.T., άρνήθηκε ν' άκολουθήσει τή γενική άπεργία πού κήρυξε ή C.N.T. (βλ. «Έλ Σόλ» — **Ο Ήλιος** 12/12/1933, σελ. 10).

Τόν Οχτώβρη του 1934, τό σοσιαλιστικό κόμμα κήρυξε γενική έξέγερση χωρίς να προειδοποιήσει τή C.N.T., πού, μολοντούτο, πήρε μέρος σ' αύτή στις Άστουρίες. Τά κινήματα του 1931, 1933 και 1934, όμως, όδήγησαν στη σύλληψη ενός μεγάλου άριθμού έμπειροπόλεμων άγωνιστών (10-15 000 σε 30.000 περίπου φυλακισμένους), πολλών σημαντικών μελών της C.N.T., μεταξύ των όποιων και του Ντουρρούτι (βλ. «Έλ Κονγκρέσο Κονφεντεράλ δε Θαραγκόσα» — **Τό Συνομοσπονδιακό Συνέδριο της Θαραγκόσα** — σελ. 45, τάσεται ύπέρ της ψήφου, πού σημαίνει τήν άπελευθέρωση των φυλακισμένων

Μιά καμπάνια υπέρ της άποχής διεξάγεται, στη Θαραγκόσα όμως επικρατεί η ψήφος — ίδια πηγή)¹⁵.

ΝΑ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΟΧΗΣ ΣΤΑ 1936.

35-40%: Λά Κορούνια, Λούγκο, Θαμόρα, Κάντιθ, Άλμέρια, Μούρθια

40-45%: Μπούργκος, Γκουαδαλαχάρα, Μάλαγκα

Πάνω από 45% Τερουέλ

Νέες περιοχές εμφανίζονται τό Λούγκο, ή Θαμόρα κι ή Γκουαδαλαχάρα. Τό Λούγκο είχε 30-35% άποχή, τό 1933 ή Θαμόρα τό ίδιο τό Μπούργκος 20-30% καί τό ίδιο καί ή Γκουαδαλαχάρα. Άν στό Λούγκο καί στη Θαμόρα μπορούμε ν' αποδώσουμε τήν άποχή στην πίεση της C.N.T., στό Μπούργκος καί στη Γκουαδαλαχάρα πιστεύουμε ότι όφειλόταν σέ περιστάσεις ξένες πρός τήν έπιρροή της C.N.T.

Παρατηρούμε πώς, έκτός άπ' τίς τέσσερις περιοχές πού μόλις εξετάσαμε, οι υπόλοιπες έξη είχαν παρουσιάσει, κιόλας, ύψηλά ποσοστά άποχής στά 1931 ή στά 1933, (στά 1933, ή Λά Κορούνια, ή Άλμέρια, τό Κάντιθ, ή Μάλαγκα), άρα εκείνες οι περιοχές πού ψήφισαν ήταν κύρια ή Άραγονία καί ή Καταλωνία στίς άλλες περιοχές τ' άποτελέσματα ήταν σχεδόν τά ίδια.

Συμπεράσματα

Οι έκλογές του 1931, του 1933 καί του 1936, δείχνουν ότι:

- Η C.N.T. είναι ένα βαθειά ριζωμένο μαζικό κίνημα,
- αύξησε τήν έπιρροή της από τό 1931 ως τό 1933 (τ' άποτελέσματα του 1936 δέν μάς έπιτρέπουν νά διαπιστώσουμε τό άν ή αύξηση αυτή συνεχίστηκε).
- Ένώ στά 1931 καί 1933 οι άγωνιστές της C.N.T., είχαν άπόσχει, στά 1936, οι περισσότεροι ψήφισαν. Άπόδωσε, άραγε, κάτι θετικό αυτή ή ψήφος;

Ένα μέρος των φυλακισμένων άπελευθερώθηκαν, κανένα, όμως στοιχείο της οικονομικής καί πολιτικής κρίσης δέν άλλαξε. Τό φιάσκο, πού ύπήρξαν αυτές οι έκλογές, μάς τό θυμίζει ό Φελίπε Άλαϊθ:

«Άς θυμηθούμε ότι, στην Ίσπανία, κατά τή διάρκεια των έκλογών του Φλεβάρη του 1936, διακηρυσσόταν ή άναγκαιότητα νά ψηφίσουμε «γιά νά συντρίψουμε τό φασισμό». Ψηφίσαμε γιά νά συντρίψουμε τό φασισμό, καί, πέντε μήνες μετά τή συντριβή του στό Κοινοβούλιο, ό φασισμός όρμησε στους δρόμους, μέ τή γνωστή βιαιότητα». (Νουέβα Μαλντιθιόν δέλ 1945 — Η Νέα Κατάρα του 1945 — σελ. 9)¹⁶.

Άν οι άναρχικοί ύπήρξαν σ' όλόκληρη σχεδόν τήν Ίσπανία, ή μόνη οργανωμένη δύναμη πού άντέδρασε άμέσως καί ένοπλα¹⁷, αυτό δέν όφειλεται στον έντελώς περιστασιακό «έλεκτοραλισμό» τους του 1936, αλλά αντίθετα στίς συνθήκες της άμεσης δράσης, πού είχαν άποχτήσει πριν από πολύ καιρό.

Ρενόφ

Ο ΠΡΟΥΝΤΟΝ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ

-'Ο λαός, μέσα στο χάος της σκέψης του, αυτοϊκανοποιείται, σά μιά γιγάντια καί μυστηριώδης ύπαρξη, κι όλα, μέσα στή λογική του, φαίνονται φτιαγμένα γιά νά συντηρήσουν τήν άποψη της άδαιρέτης ένότητάς του. Όνομάζεται Λαός, Έθνος, δηλαδή Πλήθος. Μάζα είναι ό άληθινός κυρίαρχος, ό Νομοθέτης, ή Δύναμη, ή Κυριαρχία, ή Πατρίδα, τό Κράτος.

-Έχει τίς Συνελεύσεις του, τίς Ψήφους του, τίς Συνεδρίες του, τίς Συγκεντρώσεις του, τίς Διαδηλώσεις του, τά Δημοψηφίσματά του, τήν άμεση Νομοθεσία του, πότε-πότε τίς Δίκες του, τίς Έκτελέσεις του, τούς Λόγους του, τή Φωνή του.

-Πότε αισθάνεται άναριθμητος, άκαταμάχητος, άπειρος, πότε φοβάται τίς διαίρέσεις, τά σχίσματα, τίς μειονότητες.

-Τό Ιδανικό του, τό πιά άγαπημένο του όνειρο είναι. ένότητα, ταυτότητα, ή όμοιομορφία, ό συγκεντρωτισμός· καταριέται σάν ύποψήφιο δολοφόνο της μεγαλειότητάς του εκείνον πού μπορεί νά κατατεμαχίσει τή θέλησή του, νά κόψει τή μάζα του, νά δημιουργήσει μέσα του διαφοροποίηση, πλουραλιστική διάσταση (...).

-Νοιώθοντας πλήρης μέ τούς μύθους του καί θεωρώντας τόν έαυτό του σά μιά συλλογική ούσιαστικά άδαιρέτη, πώς θά μπορούσε ό λαός νά συλλάβει τό άλμα από τό άτομο στήν κοινωνία;

-Πώς, μέ τή δική του έμπνευση, οι Δημόσιοι άνδρες, πού τόν έκπροσωπούν, θά μπορούσαν νά δώσουν τήν άληθινή φόρμουλα της διακυβέρνησης. Έκει, όπου, μέσα στήν άφέλειά του, βασιλεύει ή καθολική ψηφοφορία, μπορεί κανείς νά διαβεβαιώσει ότι τά πάντα διεξάγονται σύμφωνα μέ τήν έννοια του άδαιρέτου. Όντας ό Λαός ή συλλογική ούσιαστικά άδαιρέτη, στην έκφρασή της, θά πρέπει νά είναι, όμοια, άδαιρέτη κι ή Ίδια. Πράγμα πού σημαίνει πώς οι έκλογές θά πρέπει νά γίνονται μέ ψηφοδέλτιο. Στά 1848, βρισκόμμε «ένωτιστές»¹⁸ πού ζητούν νά μήν ύπάρχει παρά ένα καί μοναδικό ψηφοδέλτιο γιά τούς 86 νομούς.

Ἄπ' αὐτὴ τὴν ἀδιαίρετη, λοιπόν, ψηφοφορία πηγάζει μιὰ ἀδιαίρετη βουλή πού βουλευέται καὶ νομοθετεῖ ὡς ἓνας ἄνθρωπος. Στὴν περίπτωση διαίρεσης τῆς ψήφου, ἐκεῖνη πού ἀντιπροσωπεύει, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἐλάττωση, τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα εἶναι ἡ πλειοψηφία. Ἄπ' αὐτὴ τὴν πλειοψηφία θὰ προέλθει, μὲ τὴ σειρὰ τῆς, μιὰ κυβέρνηση ἀδιαίρετη, πού, ἀντλώντας τὶς ἐξουσίες τῆς ἀπὸ τὸ ἀδιαίρετο ἔθνος, καλεῖται νὰ κυβερνήσει καὶ νὰ διοικήσει συλλογικά κι ἀδιαίρετα, χωρὶς τοπικιστικὸ πνεῦμα. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ σύστημα τοῦ συγκεντρωτισμοῦ, τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τοῦ κομμουνισμοῦ, τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ — ὅλες αὐτές οἱ λέξεις εἶναι συνώνυμες — ἀπορρεῖ ἀπὸ τὸ λαϊκὸ ἰδεαλισμὸ· μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, μέσα στὸ κοινωνικὸ συμβόλαιο, μὲ τὴν ἐννοια τοῦ Ρουσσώ καὶ τῶν Γιακωθίνων, ὁ πολίτης ἐναποθέτει τὴν κυριαρχία του κι ἡ κοινότητα, ἡ περιφέρεια κι ἡ ἐπαρχία δὲν εἶναι πιά παρὰ ὑπηρεσίες ὑπὸ τὴν ἀμεση διεύθυνση τοῦ ὑπουργείου.

-Οἱ συνέπειες δὲν ἀργοῦν πιά νὰ φανοῦν. ἀφοῦ ὁ πολίτης καὶ ἡ κοινότητα ἀπογυμνώνονται ἀπὸ κάθε ἀξιοπρέπεια, οἱ Κρατικὲς εἰσβολὲς πολλαπλασιάζονται καὶ οἱ φόροι αὐξάνονται ἀντίστοιχα. Δὲν εἶναι πιά ἡ κυβέρνηση πού ὑπάρχει γιὰ τὸ λαὸ, εἶναι ὁ λαὸς πού ὑπάρχει γιὰ τὴν κυβέρνηση. Ἡ ἐξουσία εἰσβάλλει παντοῦ, δῆώνει τὰ πάντα, συνεχῶς, πάντοτε, στὸν αἰῶνα τῶν αἰῶνων! Στρατὸς καὶ ναυτικὸ, διοίκηση, δικαιοσύνη, ἀστυνομία, δημόσια ἐκπαίδευση, δημόσια ἔργα καὶ ἀποζημιώσεις· τράπεζες, χρηματιστήρια, δάνεια, ἀσφαλίσεις, βοηθήματα, παρακαταθήκες, κοινωφελῆ ἔργα· δάση, πλάζ, κανάλια γεωργία, οἰκονομία, τελωνεῖα, ἐμπόριο, καλλιέργειες, βιομηχανίες, μεταφορές. Παντοῦ ἐπιβάλλεται ἓνας ὑπέροχος φόρος πού ἀποφέρει στὸ ἔθνος τὸ ἓνα τέταρτο τοῦ ἀκαθάριστου εἰσοδήματός του. Ὁ πολίτης δὲν ἔχει πιά νὰ κάνει τίποτ' ἄλλο ἀπ' τὸ νὰ ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του, νὰ παίρνει τὸ μισθὸ του, νὰ ταῖζει τὴν οἰκογένειά του, καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα νὰ ἔχει πίστη στὴν κυβερνητικὴ πρόνοια.

Μπροστά σ' αὐτές τὶς διαθέσεις τῶν πνευμάτων, μέσα σὲ δυνάμεις ἐχθρικές πρὸς τὴν ἐπανάσταση, ποιά θὰ μπορούσε νάναί ἡ γνώμη τῶν θεμελιωτῶν τοῦ 1789, εἰλικρινῶν φίλων τῆς ἐλευθερίας,

-Μὴν τολμώντας νὰ σπάσουν τὴ φάτσα¹⁹ τοῦ Κράτους, θὰ ἔπρεπε πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ καταπιαστοῦν μὲ δυὸ πράγματα: 1. νὰ συγκρατήσουν τὴν ἐξουσία πού εἶναι πάντα ἔτοιμη νὰ σφετεριστεῖ 2. νὰ συγκρατήσουν τὸ λαὸ πού εἶναι πάντα ἔτοιμος νὰ παρασυρθεῖ ἀπ' τοὺς ἀρχηγούς του καὶ ν' ἀντικαταστήσει τὰ ἦθη τῆς νομιμότητος μ' ἐκεῖνα τῆς παντοδυναμίας.

-Μέχρι τώρα, πράγματι, οἱ συντάκτες τῶν συνταγμάτων, ὁ Σεγιές, ὁ Μιραμπώ, ἡ Σύγκλητος τοῦ 1814, ἡ Βουλὴ τοῦ 1830, ἡ Συνέλευση τοῦ 1848, πίστευαν χωρὶς λόγο, ὅτι ἡ σημαντικότερη ἐξουσία τοῦ πολιτικοῦ συστήματος ἦταν νὰ συγκρατεῖ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία ἀφήνοντάς τῆς ταυτόχρονα τὴ μεγαλύτερη ἐλευθερία δράσης καὶ τὴ μεγαλύτερη δύναμη. Τὶ ἔκαναν γιὰ νὰ πετύχουν αὐτὸ τὸ στόχο. Διαίρεσαν, κατ' ἀρχή, τὴν ἐξουσία, σὲ ὑπουργεῖα μοίρασαν ἔπειτα τὴ νομοθετικὴ ἀρχὴ ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας καὶ στὶς βουλές, στὶς περισσότερες ἀπ' τὶς ὁποῖες ἐπέβαλλαν τὴν ἀρχὴ νὰ ὀρίζε ὁ ἡγεμόνας τοὺς ὑπουργούς. Τελικά, ἡ ἐπιβολὴ αὐτὴ καταψηφίστηκε, γιὰ ἓνα χρόνο, ἀπ' τὴ βουλή, πού ἄρπαξε αὐτὴ τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐπανεξετάσει τὶς κυβερνητικὲς πράξεις.

-Ἐνόσω, ὁμῶς, ὀργάνωναν τὴν κοινοβουλευτικοποίησιν τῶν βουλῶν τοῦ

βασίλῃ ἐνάντια στά ὑπουργεία, διαπραγματεύονταν τήν ἀλλαγὴ τοῦ βασιλικοῦ προνόμιου μέ τήν πρωτοβουλία τῶν ἀντιπροσώπων, τῆς αὐθεντίας τοῦ στέμματος μέ τήν ἐθνική κυριαρχία· ἐνόσω ἀντιπαράθεταν λέξεις στίς λέξεις, μύθους στούς μύθους, παραχωροῦσαν στήν κυβέρνηση, χωρίς καμιά ἐπιφύλαξη, χωρίς ἄλλο ἀντίβαρο ἐξω ἀπό τή μάταιη δυνατότητα κριτικής, τό πρόνόμιο τῆς ἀπόλυτης διοίκησης· ἐναπόθεταν στά χέρια τῆς ὅλες τίς δυνάμεις τῆς χώρας· γιά μεγαλύτερη ἀσφάλεια, καταργοῦσαν τίς τοπικές ἐλευθερίες ἐκμηδένιζαν μέ φρενήρη ζήλο τό «πνεῦμα τοῦ καλόγερου». (Σ.Τ.Μ.. πού εὐλογάει πρῶτα τά γένια του). Δημιουργοῦσαν, τελικά, μιὰ φοβερή, συντριπτική δύναμη, στήν ὁποία ἐκ τῶν ὑστέρων ἔδιναν τήν εὐχαρίστηση ν' ἀποδύεται σ' ἕναν πόλεμο ἐπιγραμμάτων. Τί κατάφεραν ἔτσι; Ἡ ἀντιπολίτευση κατάφερε νά ἐπιβληθεῖ στά πρόσωπα: Ἄνέτρεψε μιὰ δυναστεία κι ὕστερα μίαν ἄλλη· ἐπέβαλε αὐτοκρατορία στή δημοκρατία κι ὁ συγκεντρωτικός, ἀνώνυμος δεσποτισμός δέ σταμάτησε νά μεγαλώνει. Κατάφερε θέβαια ν' ἀποκτήσει τήν ἐλευθερία νά ἐλαττώνεται.

-Αὐτή ἦταν ἡ πρόδοός μας ὕστερα ἀπό τή νίκη τῶν Γιακωβίνων στή Ζιρόντ. Ἄναπόφευκτο ἀποτέλεσμα ἐνός τεχνητοῦ συστήματος πού ἀπό τή μιὰ μεριά του ὑπῆρχε ἡ μεταφυσική κυριαρχία καί τό δικαίωμα τῆς κριτικῆς κι ἀπό τήν ἄλλη ὅλες οἱ πραγματικότητες τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας, ὅλες οἱ δυνατότητες δράσης ἐνός μεγάλου λαοῦ».

Προυντόν

*«Ἡ ὁμοσπονδιακή ἀρχή», κεφάλαιο 10
Πολιτικός ἰδεαλισμός, ἀποτελεσματικότητα τῆς
ὁμοσπονδιακῆς ἐγγύησης.
(ἀποσπάσματα)*

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΕΚΛΟΓΙΣΤΕΣ

Δέν θέλουμε, δέν θελήσαμε ποτέ, νά ξεπέσουμε στή λατρεία τῶν «μεγάλων ἀνδρῶν», τοῦ «σεβάσμιου προσώπου», ἔστω κι ἂν ἦταν ἀναρχικοί... Ἄλλά νομίζουμε ὅτι καί ἡ ἀντίθετη ὑπερβολή εἶναι ἐπίσης γελοία, γιατί δέν θά δίναμε τό λόγο στούς παλιούς συντρόφους, ὅταν αὐτό πού ἔχουν πει ἔξακολουθεῖ νά 'ναι σαφές κι' ἐπίκαιρο;

Γιά τό ἐκλογικό πρόβλημα καί τούς «σοβαροῦς λόγους» — πάντα ἀνακαλύπτονται τέτοιοι — πού θά μπορούσαν νά προβληθοῦν ἀπό ἐνδεχόμενους συντρόφους «ἐκλογιστές», θρῖσκουμε τή θέση τοῦ Ἑρρίκο Μαλατέστα («Πενσιέρο ε Βολοντά», ἀρ. 10, 15 Μαΐου 1924), πιά ὀρθή, πιά ἐπίκαιρη, παρά ποτέ. Καί τήν υἱοθετοῦμε.

N.R.

Δεδομένου ὅτι δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά αὐθεντία πού νά ἀποκτᾷ ἢ νά χάνει τό δικαίωμα νά ἀποκαλεῖται ἀναρχικός, εἴμαστε ἀναγκασμένοι, ἀπό καιρό σέ καιρό, νά σημειώνουμε τήν ἐμφάνιση κάποιου ὁ ὁποῖος στράφηκε στόν κοινοβουλευτισμό καί πού συνεχίζει, τουλάχιστον γιά ἓνα διάστημα, νά δηλώνει ὅτι εἶναι ἀναρχικός.

Δέν θρῖσκουμε τίποτε τό κακό, οὔτε τό ἀπιωτικό, στό ν' ἀλλάζει κανεῖς γνώμη, ὅταν τόν ἔχουν ὠθήσει α' αὐτή τήν ἀλλαγῆ νέες καί εἰλικρινεῖς πεποιθήσεις καί ὄχι τό προσωπικό συμφέρον· θά θέλαμε, ὥστόσο, νά δηλώνει κανεῖς ἐλεύθερα αὐτό πού ἐγίνε καί αὐτό πού ἐπαψε νά εἶναι, γιά νά ἀποφεύγονται ἀχρηστες συζητήσεις. Πιθανόν, ὅμως, κάτι τέτοιο νά μήν εἶναι δυνατό, γιατί αὐτός πού ἀλλάζει ἰδέες δέν ξέρει, συνήθως, πού θά καταλήξει. Ἐπειτα, αὐτό πού μάς συμβαίνει, συμβαίνει, σέ μιᾶ μάλλον μεγαλύτερη ἀναλογία, σ' ὅλα τά πολιτικά καί κοινωνικά κινήματα. Οἱ σοσιαλιστές, π.χ., ἀναγκάστηκαν νά ὑποστοῦν τούς σοσιαλιστές ἐκμεταλλευτές καί τούς πολιτικάντηδες κάθε εἴδους πού αὐτοαποκαλοῦνταν σοσιαλιστές κι οἱ ρεπουμπλικάνοι, εἶναι κι αὐτοί ἀναγκασμένοι σήμερα νά ὑποστηρίζουν ὅτι ὀρισμένοι, πού πουλήθηκαν στό κυρίαρχο κόμμα, σφετερίζονται τό ἴδιο τό ὄνομα τοῦ Μαντσίι.

Εύτυχως, η πλάνη δεν μπορεί να διαρκέσει πολύ. Πολύ σύντομα η λογική των ιδεών κι η ανάγκη της δράσης ώθούν τους υποτιθέμενους «ναρχικούς» να άρνηθούν αούδωρμητα τό όνομά τους και να πάρουν τή θέση που τούς ταιριάζει. Οι έκλογιστές άναρχικοί, που έμφανίστηκαν σέ πολλές περιπτώσεις, έχουν όλοι, λίγο-πολύ, έγκαταλείψει τόν άναρχισμό, όπως άκριβώς και οι δικτατορικοί, οι μπολεβικίζοντες άναρχικοί, έγιναν πολύ γρήγορα άυστηροί μπολεβεϊκοί που τέθηκαν στην ύπηρεσία της ρωσικής Κυβέρνησης και τών έκπροσώπων της.

Τό φαινόμενο άναπαράχθηκε στή Γαλλία μέ τήν εύκαιρία τών εκλογών τών τελευταίων ήμερών. Τό πρόσχημα είναι η άμνηστία. «Χιλιάδες θύματα σαπίζουν στις φυλακές και στα κάτεργα μιά κυβέρνηση της άριστερας θά τούς άμνηστεύσει τό καθήκον όλων τών έπαναστατών, όλων τών ανθρώπων που έχουν καρδιά, είναι να κάνουν ό,τι μπορούν, ώστε από τις κάλπες να θγούν τά όνόματα τών πολιτικών άνδρων από τούς όποιους περιμένουμε ότι θά δώσουν τήν άμνηστία» Νά η τάση που έχει υπεριοχύσει στή λογική τών προσηλυτων.

Άς είναι προσεκτικοί οι Γάλλοι σύντροφοι.

Στήν Ιταλία δημιουργήθηκε κάποια άναταραχή για τόν Τσιπριάνι, ένα φυλακισμένο, που χρησίμευσε σαν πρόσχημα στον Άντρέα Κόστα, για να παρσύρει τούς άναρχικούς της Ρωμανίας στις κάλπες και ν' άρχισει έτσι να εκφυλίζεται τό έπαναστατικό κίνημα πουχε δημιουργηθεί από τήν πρώτη Διεθνή και να καταλήξει στο να καταστήσει τό σοσιαλισμό ένα μέσο διασκέδασης τών μαζών και έξασφάλισης της ήσυχίας της μοναρχίας και της άστικής τάξης.

Στήν πραγματικότητα όμως οι Γάλλοι δεν έχουν ανάγκη ν' ανατρέξουν στα Ιταλικά παραδείγματα, αφού στην Ιστορία τους υπάρχουν πολλά κι άρκετά ξεκάθαρα.

Στή Γαλλία, άκόμα, όπως και σ' όλες τις λατινικές χώρες, ό σοσιαλισμός ξεκίνησε άν όχι σαν άναρχικός, τουλάχιστον σαν αντικοινοβουλευτικός και στή γαλλική έπαναστατική βιβλιογραφία της πρώτης δεκαετίας μετά τήν Κομμούνια άφθονούν σέ εύγλωττες σελίδες, γραμμένες μέ τήν πέννα του Γκυέοντ και του Μπρούς, μεταξύ άλλων, ένάντια στο ψεύδος της καθολικής ψευφορίας και στην εκλογική και κοινοβουλευτική κωμωδία.

Έτσι, όπως ό Κόστα στην Ιταλία, οι Γκυέοντ, οι Μασσάρ, οι Ντεβίλ κι άργότερα ό ίδιος ό Μπρούς, καταλήφθηκαν από δίψα για έξουσία, κι ίσως από τήν έπιθυμία συμφιλίωσης της έπαναστατικής φήμης μέ τήν ήρεμη ζωή και τά μικρά και μεγάλα πλεονεκτήματα που άντλεί εκείνος που μπαίνει στην έπίσημη πολιτική ζωή, άκόμα και σαν αντιπολιτευόμενος. Και τότε άρχισε μιά όλόκληρη σκευωρία για ν' αλλάξει η κατεύθυνση του κινήματος και να δεχθούν οι σύντροφοι τήν εκλογική τακτική. Η συναισθηματική νότα βοήθησε επίσης άρκετά σ' αυτή τή στιγμή. Ήθελαν άμνηστία για τούς κομμουνάρους, έπρεπε ν' άπελευθερώσουν τό γέρο-Μπλαντί που πέβαινε στή φυλακή ... και μέ καμιά έκατοστή προσήματα, μέ καμιά έκατοστή έπινοήματα, για να κατανικήσουν τήν άπέχθεια, που οι ίδιοι οι λιποτάκτες είχαν βοηθήσει να δημιουργηθεί στους εργαζόμενους ένάντια στις εκλογές, και που τρεφόταν μέ τή ζωντανή άκόμη άνάμνηση του Ναπολεόντειου δημοψηφίσματος και τών σφαγών που είχαν γίνει τόν Ιούνη του 1848 και τό Μάη του 1871 έξαιτίας της

θέλησης τῶν συνελεύσεων πού εἶχαν ἀναδειχτεῖ μέ τήν καθολική ψηφοφορία. Ἐλεγον ὅτι ἔπρεπε νά ψηφίσουν γιά νά ληφθοῦν ὑπόψη, ἀλλά ὅτι θά ψήφισαν ὑπερ ἐκείνων, πού δέν μπορούσαν νά ἐκλεγοῦν, γιά τούς κατάδικους ἢ γιά τίς γυναῖκες ἢ γιά τούς νεκρούς· ἄλλοι πρότειναν νά ριξοῦν λευκό ἢ νά γράψουν στό ψηφοδέλτιο κάποιο ἐπαναστατικό σύνθημα· ἄλλοι ἤθελαν νά παραδώσουν οἱ ὑποψήφιοι στά χέρια τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν τίς ἐπιστολές παραιτήσῃς τους, γιά τήν περίπτωση πού θά ἐκλέγονταν... Καί κατόπιν, ὅταν τό φρούτο ὠρίμασε, ὅταν, δηλαδή, οἱ ἄνθρωποι πείστηκαν νά ψηφίσουν, θέλησαν νά παίξουν στά σοβαρά τό ρόλο τῶν ὑποψηφίων καί τῶν βουλευτῶν: ἀφῆσαν τούς κατάδικους νά σαπίσουν στίς φυλακές, ἀρνήθηκαν τόν κοινοβουλευτισμό, ἀναθεμάτισαν τόν ἀναρχισμό κι ὕστερα ἀπό χίλιους διαταγμούς, ὁ Γκυεσάν κατέληξε ὑπουργός στήν κυβέρνηση τῆς «Ἱερῆς Ἐνωσης». Ὁ Ντεβίλ ἔγινε πρεσβευτής τῆς ἀστυκῆς Δημοκρατίας καί ὁ Μασσάρ, νομίζω, κάτι ἀκόμα χειρότερο.

Δέν θέλουμε ν' ἀμφισβητήσουμε, προκαταβολικά, τήν καλή πίστη τῶν νεοφώτιστων, ἀκόμα περισσότερο ἀφοῦ ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν περισσότεροι ἀπό ἕνα, μέ τούς ὁποίους συνδεόμαστε μέ προσωπική φιλία. Γενικά, αὐτές οἱ ἐξελίξεις — ἢ, ἂν θέλετε, μεταλλάξεις — ἀρχίζουν πάντοτε καλόπιστα, κι ὕστερα ἡ λογική ὠθεῖ, ἡ φιλαυτία ὑπεισέρχεται, ἡ φιλοδοξία ὑπερισχέει... καί γίνεται καινὴς αὐτό πού προηγούμενα σχαινόταν.

Ἰσως, στήν περίπτωση αὐτή, νά μή συμβεῖ τίποτε ἀπ' ὅ,τι φοβόμαστε, γιὰτί οἱ νεοφώτιστοι εἶναι πολύ λίγοι κι εἶναι πολύ μικρή ἡ πιθανότητα νά συναινέσει κάποιος ἀπό τό ἀναρχικό στρατόπεδο, κι αὐτοί οἱ σύντροφοι ἢ πρῶην σύντροφοι θά σκεφτοῦν καλύτερα ἢ θ' ἀναγνωρίσουν τό λάθος τους. Ἡ νέα κυβέρνηση πού θά ἐγκατασταθεῖ στή Γαλλία, ὕστερα ἀπό τόν ἐκλογικό θρίαμβο τοῦ συνασπισμοῦ τῆς ἀριστερᾶς, θά τούς βοηθήσει νά πειστοῦν ὅτι οἱ διαφορῆς τῆς μέ τήν προηγούμενην κυβέρνηση εἶναι μηδαμινές, γιὰτί δέ θά κάνει τίποτα καλό — οὔτε κἀν τήν ἀμνηστία — ἂν δέν τῆς τό ἐπιβάλει ἡ μάζα μέ τή δράση τῆς. Ἐμεῖς θά προσπαθήσουμε, ἀπ' τῆ δική μας ὀπτική γωνία, νά τούς βοηθήσουμε νά δοῦν τό σωστό, μέ μιά παρατήρηση πού, κατὰ τ' ἄλλα, δέ θά πρέπει νάνα καινούργια, γιά ἐκείνον πού ἔχει κιόλας ἀποδεχτεῖ τήν ἀναρχική τακτική.

Εἶναι ἀχρηστο τό νάρθω καί νά σᾶς πῶ, ὅπως τό κάνουν αὐτοί οἱ καλοὶ φίλοι, ὅτι λίγη ἐλευθερία ἀξίζει περισσότερο ἀπό τήν ἀπεριόριστη καί ἀχαλίνωτη κτηνώδη τυραννία, ὅτι ἕνα λογικό ὥραριο ἐργασίας, ἕνας μισθός πού ἐπιτρέπει νά ζοῦμε λίγο καλύτερα ἀπό τὰ ζῶα, ἡ προστασία τῶν γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν, εἶναι προτιμότερα ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας μέχρι τήν πλήρη ἐξάντληση τοῦ ἐργαζόμενου, ὅτι τό Κρατικό σχολεῖο, ὅσο ὀσχημο κι ἂν εἶναι, εἶναι πάντα καλύτερο ἀπό τήν ἀποψη τῆς ἠθικῆς ἀνάπτυξης τοῦ παιδιοῦ, ἀπό ἐκεῖνο πού διευθύνεται ἀπό τούς παπάδες καί τούς καλόγερους... Εὐχαρίστως, συμφωνοῦμε· κι ἐπίσης συμφωνοῦμε ὅτι μπορεῖ νά ὑπάρχουν περιστάσεις μέσα στίς ὁποῖες τό ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν σ' ἕνα Κράτος ἢ μιά κοινότητα μπορεῖ νά ἔχει καλές ἢ κακές συνέπειες κι ὅτι τό ἀποτέλεσμα αὐτό θά μπορούσε νά καθοριστεῖ μέ τήν ψήφο τῶν ἀναρχικῶν ἂν οἱ δυνάμεις τῶν ἀντίπαλων κομμάτων ἦταν περίπου ἴδιες.

Συνήθως, ἐδῶ, πρόκειται γιά μιά πλάνη· οἱ ἐκλογές, ὅταν εἶναι κάπως ἐλεύθερες, δέν ἀξίζουν παρά μόνο ὅσο ἕνα σύμβολο: δείχνουν τήν κατάσταση

της κοινής γνώμης, γνώμης που δε θα επιβαλόταν μέ μέσα πιά αποτελεσματικά και μέ μεγαλύτερα αποτελέσματα, αν δέν της προσφερόταν ή υπεκφυγή που αποτελούν οι εκλογές. Αυτό, όμως, δέν είναι σημαντικό: ε κόμμα κι αν όρισμένα μικρά θήματα προς τά μπρός υπήρξαν ή άμεση συνέπεια κάποιας έκλογικής νίκης, οι άναρχικοί δέν θάπρεπε νά πάνε στις κάλπες, ούτε νά σταματήσουν νά προπαγανδίζουν τίς άγωνιστικές τους μεθόδους.

Άφου δέν είναι δυνατό νά κάνει κανείς τά πάντα μέσα στον κόσμο, πρέπει κανείς νά διαλέγει τό πώς θά κινηθεί.

Υπάρχει πάντοτε κάποια αντίφαση ανάμεσα στις μικροβελτιώσεις, στην Ικανοποίηση των άμεσων άναγκών, και στην πάλη γιά μιá κοινωνία πραγματικά καλύτερη άπ' αυτή που υπάρχει

Έκείνος που θέλει ν' άφοσιωθεί στην κατασκευή ούρητηρίων και συντριβανών, όπου αυτά είναι άναγκαία, που θέλει ν' άναλωθεί γιά νά πετύχει την κατασκευή ενός δρόμου ή την άνέγερση ενός δημοτικού σχολείου, ή την ψηφίση όποιουδήποτε νόμου γιά την προστασία της εργασίας, ή την άπόλυση κάποιου κτηνώδους άστυνομικού, ίσως θά κάνει καλά νά χρησιμοποιήσει τό έκλογικό του βιβλιáριο, ύποσχόμενος την ψηφο του σ' αυτόν ή στον άλλο Ισχυρό. Τότε, όμως — μιá και θέλει νά ναι «προσεκτικός», πρέπει νά ναι ως την τελευταία συνέπεια του πράγματος —, τότε, αντί νά περιμένει τό θρίαμβο του κόμματος της αντιπολίτευσης, θά ήταν καλύτερα νά ψηφίζει τό κόμμα μέ τίς περισσότερες πιθανότητες, νά κολακεύει τό κυρίαρχο κόμμα, νά υπηρετεί την ύπάρχουσα κυβέρνηση, νά γίνεται πράκτορας του νομάρχη ή του δήμαρχου της κάθε περιόδου. Καί, πράγματι, ό νεοφώτιστος γιά τόν όποιο μιλάμε, δέν είχε την πρόθεση νά ψηφίσει τό πιό προοδευτικό κόμμα, αλλά εκείνο που ήταν πιθανότερο νά έκλεγεί: τό συνασπισμό της άριστερας.

Μά, τότε, που θά φτάσουμε;

Άναμφισβήτητα, οι άναρχικοί έχουν διαπράξει χιλιάδες σφάλματα, έχουν πεϊ έκατοντάδες άνοησίες, έμειναν, όμως, πάντοτε άγνοι και παραμένουν τό κατ' έξοχήν επαναστατικό κόμμα, τό κάμμα του μέλλοντος, γιατί έχουν μάθει ν' άντιστέκονται στις έκλογικές σειρήνες.

Θά είμαστε, πράγματι, άσυγχώρητοι, αν αφήναμε νά παρασυρθούμε στη δίνη, τή στιγμή που ή ώρα μας πλησιάζει μέ γοργό θήμα

Μαλατέστα

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΚΟΥΝΙΝ

ΕΙΝΑΙ ΑΡΑΓΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ;

Ἡ σύγχρονη κοινωνία ἔχει τόσο πειστεί γιὰ τὴν ἀλήθεια ἐκείνη, πού λέει, ὅτι κάθε πολιτικὴ ἐξουσία, ἀνεξάρτητα ἀπ' τὴν καταγωγή καὶ τὴ μορφή της, τείνει ἀναγκαστικά πρὸς τὸ δεσποτισμὸ, ὥστε σ' ὅλες τὶς χώρες, πού μπόρεσε νὰ χειραφετηθεῖ κάπως, σπεύδει νὰ ὑποτάξει τοὺς κυβερνῶντες, ἀκόμα καὶ κείνους πού προήλθαν ἀπ' τὴν Ἐπανάσταση κι ἀπ' τὴ λαϊκὴ ψήφο, σ' ἕναν ὅσο τὸ δυνατό αὐστηρότερο ἔλεγχο. Ἐχει ἐμπιστευτεῖ τὴ διαφύλαξη τῆς ἐλευθερίας στὴν πραγματικὴ καὶ αὐστηρὴ ὀργάνωση τοῦ ἔλεγχου πού ἀσκεῖται ἀπ' τὴ λαϊκὴ γνώμη καὶ θέληση σ' ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς δημόσιας ἐξουσίας. Σ' ὅλες τὶς χώρες, πού ἔχουν τὴ χαρὰ νὰ διαθέτουν μίαν ἀντιπροσωπευτικὴ κυβέρνηση — κι ἡ Ἑλβετία εἶναι μιά ἀπ' αὐτές — ἡ ἐλευθερία μπορεῖ νὰ εἶναι πραγματικὴ, μόνο ὅταν εἶναι πραγματικὸς κι αὐτὸς ὁ ἔλεγχος. Ἄν, ἀντίθετα, ὁ ἔλεγχος εἶναι πλασματικὸς, ἡ λαϊκὴ ἐλευθερία γίνεται κι αὐτὴ, ἀναγκαστικά, ἕνας ἀπλὸς μῦθος.

Θὰ ἦταν εὐκόλο ν' ἀποδείξουμε ὅτι σὲ κανένα μέρος τῆς Εὐρώπης, ὁ λαϊκὸς ἔλεγχος δὲν εἶναι πραγματικὸς. Γιὰ τὴν ὥρα, θὰ περιοριστοῦμε στὸ νὰ ἐξετάσουμε τὴν ἐφαρμογὴ του στὴν Ἑλβετία. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἐπειδὴ θρίσκειται πολὺ κοντὰ μας, κι ἔπειτα, ἐπειδὴ, ὄντας σήμερα ἡ μόνη δημοκρατικὴ Πολιτεία (ἰδρύθηκε τὸ 1870 — N.G.L.R.), ὕλοποίησε, κατὰ κάποιον τρόπο, τὸ ἰδανικὸ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὅ,τιδήποτε ἀληθεύει γι' αὐτὴν, ν' ἀληθεύει πολὺ περισσότερο γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες χώρες.

Γύρω στὰ 1830, τὰ πιὸ προηγμένα καντόνια τῆς Ἑλβετίας προσπάθησαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐλευθερία τους μὲ τὴν καθολικὴ ψηφοφορία. Ἐπρόκειτο γιὰ μιά ἐντελῶς νόμιμη ἐνέργεια Ὅσο τὰ νομοθετικὰ μας συμβούλια διορίζονταν ἀπὸ μιά τάξη προνομιοῦχων πολιτῶν, ὅσο ὑπῆρχαν διαφορὲς, σχετικὰ μὲ τὸ ἐκλογικὸ δικαίωμα, ἀνάμεσα στὶς πόλεις καὶ τὴν ὑπαιθρο, ἀνάμεσα στοὺς πατρίκιους καὶ τοὺς πληθῆεις, ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία πού ἀσκούσαν αὐτὰ τὰ συμβούλια, καθὼς κι οἱ νόμοι πού θεσπίζονταν ἀπ' αὐτὰ, δὲν μπο-

ρούσαν να 'χουν άλλο αντίκειμενο από την καθιέρωση και την εξασφάλιση της κυριαρχίας μιας άριστοκρατικής τάξης πάνω στο έθνος. Για τό συμφέρον, λοιπόν, της λαϊκής ελευθερίας, έπρεπε ν' ανατρέψουμε αυτό τό καθεστώς και νά τό αντικαταστήσουμε μέ τή λαϊκή κυριαρχία.

Όταν ή καθολική ψηφοφορία καθιερώθηκε, πιστέψαμε πώς είχαμε εξασφαλίσει την ελευθερία των πολιτών. Αυτό ήταν μιá μεγάλη πλάνη, και μπορούμε νά πούμε ότι ή συνειδητοποίηση αυτής της πλάνης óδηγησε τό ριζοσπαστικό κόμμα σέ πτώση, σέ μερικά καντόνια, και, τελικά, στον τόσο κραυγαλαία — σ' όλα τά καντόνια —, σήμερα, ξεπεσμό του. Οι ριζοσπάστες δέ θέλησαν νά ξεγελάσουν τό λαό, όπως μάς διαβεβαιώνει ó αυτόσποκαλούμενος φιλελεύθερος τύπος μας, ξεγελάστηκαν, όμως, οι ίδιοι. Όταν ύπόσχονταν στό λαό την ελευθερία του, μέσω της καθολικής ψηφοφορίας, τό πίστευαν, και, πιστεύοντάς τό άπόλυτα, θρήκαν τή δύναμη νά ξεσηκώσουν τίς μάζες και ν' ανατρέψουν τίς κατεστημένες άριστοκρατικές κυβερνήσεις. Σήμερα, διδαγμένοι από την πείρα κι από την άσκηση της έξουσίας, έχουν χάσει αυτή την πίστη στον έαυτό και σέ κάθε άρχή τους, και γι' αυτόν άκριβώς τό λόγο ανατράπηκαν και σάπισαν τόσο βαθιά.

Και πράγματι, τό πράγμα φαινόταν τόσο φυσικό και τόσο άπλό άφού ή νομοθετική ή έκτελεστική έξουσία άπορρέαν, άμεσα, από τή λαϊκή ψήφο, δέν θάπρεπε ν' άποτελούν τή γνήσια έκφραση της λαϊκής θέλησης. Και θά μπορούσε, ή θέληση αυτή, νά έχει άλλο άποτέλεσμα από τή λαϊκή ελευθερία και εϋμερία,

Όλη ή άπάτη του άντιπροσωπευτικού συστήματος στηρίζεται στό μύθο, ότι μιá έξουσία και μιá νομοθετική βουλή πρέπει όπωσδήποτε, κι ακόμα περισσότερο ότι μπορούν, ν' άντιπροσωπεύουν την πραγματική θέληση του λαού. Στην Έλβετία, όπως και παντού άλλου, ó λαός θέλει ένστικτώδικα, θέλει έξάπαντος δυό πράγματα. τή μεγαλύτερη δυνατή εϋμερία, και τή μεγαλύτερη ελευθερία ύπαρξης, κίνησης και δράσης γιά τον έαυτό του. Η καλύτερη άργάνωση των οικονομικών του συμφερόντων κι ή παντελής έλλειψη κάθε έξουσίας, κάθε πολιτικής άργάνωσης, κατάληξε μοιραία στην άρνηση της ελευθερίας του. Αυτή είναι ή κατάληξη όλων των λαϊκών ένστικτών.

Τά ένστικτα εκείνων πού κυβερνούν, καθώς κι εκείνων πού κάνουν τούς νόμους και αυτών πού άσκούν την έκτελεστική έξουσία, είναι, εξαιτίας της ιδιαίτερης θέσης τους, έκ διαμέτρου αντίθετα. Όποιος κι άν είναι τό συναίσθημά τά τους κι οι δημοκρατικές τους προθέσεις, άπ' τό ύψος πού θρίσκονται, δέν μπορούν νά δούν την κοινωνία μ' άλλον τρόπο παρά μ' εκείνον πού βλέπει ó κηδεμόνας τον κηδεμανεύμενο. Άνάμεσα στον κηδεμόνα και στον κηδεμανεύμενο, όμως, ισοότητα δέν μπορεί νά ύπάρχει. Άπό τή μιá μεριά, ύπάρχει τό συναίσθημα της άνωτερότητας, πού τό έμπνέει άναγκαστικά ή άνώτερη θέση από την άλλη, τό συναίσθημα της κατωτερότητας, πού προκαλείται από την άνωτερότητα του κηδεμόνα, ό οποίος άσκει είτε την έκτελεστική, είτε τή νομοθετική έξουσία. Όποιος μιλάει γιά πολιτική έξουσία, μιλάει γιά κυριαρχία εκεί, όμως, όπου ύπάρχει κυριαρχία, πρέπει άναγκαστικά νά ύπάρχει μιá λίγο-πολύ μεγάλη μερίδα της κοινωνίας, πού νά κυριαρχείται και, φυσικά, εκείνοι παύ κυριαρχούνται άπεχθάνονται εκείνους πού τούς κυριαρχούν, ενώ εκείνοι πού κυριαρχούν πρέπει, πάλι, άναγκαστικά, νά αναστέλλουν, και έπομένως νά καταστέλλουν, εκείνους πού υπόκεινται στην κυριαρχία

τους. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἐγκαθιδρύθηκε στὸν κόσμον. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὸ γιὰ καὶ πῶς ἀνθρώποι, πού ὑπῆρξαν οἱ πιὸ φανατικοὶ δημοκράτες, οἱ πιὸ φλογεροὶ ἐπαναστάτες, ὅσο βρίσκονταν μέσα στὴ μάζα τῶν κυβερνωμένων, γίνονται ἐξαιρετικὰ μετριοπαθεῖς συντηρητικοί, ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού θ' ἀνέθουν στὴν ἐξουσία. Τούς κατηγοροῦμε, συνήθως, ἀπὸ «ὄπου φυσάει ὁ ἀνεμος» μέχρι «προδότες». Αὐτὸ εἶναι λάθος σὰν κύρια δικαιολογία τους προβάλλουν τὴν ἀλλαγὴ προοπτικῆς καὶ θέσης καὶ δὲν πρέπει ποτέ νὰ ξεχνᾶμε ὅτι οἱ θέσεις κι οἱ ἀναγκαιότητες, πού ἐπιβάλλουν, εἶναι πάντοτε ἰσχυρότερες ἀπὸ τὸ μῖσος καὶ τὴν κακοποιτία τῶν ἀτόμων.

Διαποτισμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, δὲ θά διατάσω νὰ ἐκφράσω τὴν πεποίθησή μου ὅτι, ἂν, αὐριο ἐγκαθιστούσαμε μιὰ κυβέρνησι καὶ μιὰ νομοθετικὴ ἐξουσία, ἕνα κοινοβούλιο, ἀποτελούμενο ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἐργάτες, οἱ ἐργάτες αὐτοί, πού σήμερον εἶναι ἀφοσιωμένοι δημοκράτες-σοσιαλιστές, αὐριο θά γίνονταν φανατικοὶ ἀριστοκράτες, δειλοὶ ἢ τολμηροὶ λάτρεις τῆς ἀρχῆς τῆς ἐξουσίας, καταπιεστές κι ἐκμεταλλεῦτές. Τὸ συμπέρασμα μου εἶναι τὸ ἑξῆς: πρέπει νὰ καταργήσουμε ἐντελῶς, τόσο στὴ θεωρία ὅσο καὶ στὴν πράξη, ὅ,τι-δήποτε ὀνομάζεται πολιτικὴ ἐξουσία· γιὰτὶ ὅσο αὐτὴ ἡ ἐξουσία θά ὑπάρχει, θά ὑπάρχουν κυρίαρχοι καὶ κυριαρχούμενοι, ἀφέντες καὶ σκλάβοι, ἐκμεταλλεῦτές κι ἐκμεταλλεόμενοι. Ὅταν, κάποτε, ἡ πολιτικὴ ἐξουσία θά καταργηθεῖ, θά πρέπει ν' ἀντικατασταθεῖ μὲ τὴν ὀργάνωσι τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων καὶ τῶν οἰκονομικῶν παροχῶν.

Ἄς ξαναγυρίσουμε, ὅμως, στὴν Ἑλβετία. Ἐδῶ, ὅπως κι ὅπουδήποτε ἀλλοῦ, ἡ τάξι τῶν κυβερνωμένων εἶναι τελείως διαφορετικὴ κι' ἐντελῶς διαχωρισμένη ἀπ' τὴ μάζα τῶν κυβερνωμένων. Στὴν Ἑλβετία, ὅπως κι' ὅπουδήποτε ἀλλοῦ, ὅσο κι' ἂν οἱ πολιτικοὶ μας θεομοὶ μιλοῦν γιὰ ἰσότητα, ἐκεῖνη πού κυβερνάει, εἶναι ἡ ἀστικὴ τάξι, κι' ἐκεῖνος πού ὑπακούει στοὺς νόμους τῆς, εἶναι ὁ λαὸς τῶν ἐργαζομένων, πού περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἀγρότες. Ὁ λαὸς δὲν ἔχει οὔτε τὸ χρόνο, οὔτε τὴν ἀπαιτούμενη μόρφωσι γιὰ ν' ἀσχοληθεῖ μὲ τὴ διακυβέρνησι. Ἡ ἀστικὴ τάξι τὰ διαθέτει καὶ τὰ δύο δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα, ἔχει, ὅμως, ντὲ φάκτο, τὸ ἀποκλειστικὸ προνόμιον. Ἄρα, στὴν Ἑλβετία, ὅπως καὶ παντοῦ ἀλλοῦ, ἡ πολιτικὴ ἰσότητα δὲν εἶναι παρά ἕνα παραμῦθι γιὰ μικρὰ παιδιὰ, ἕνα ψέμμα.

Ἀπομονωμένη, ὅμως, ἀπ' τὸ λαὸ — ἐξαιτίας ὄλων τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς κοινωνικῆς κι' οἰκονομικῆς τῆς ὑπάρξεως — μπορεῖ ἡ ἀστικὴ τάξι νὰ ὑλοποιήσει, μὲ τὴν κυβέρνησι καὶ τοὺς νόμους, τοὺς πόθους, τὴν ἰδέα καὶ τὴ θέλησι τοῦ λαοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον κι' ἡ καθημερινὴ ἐμπειρία μὲς ἀποδεικνύει, πράγματι, ὅτι καὶ νομοθετώντας καὶ κυβερνώντας, ἡ ἀστικὴ τάξι ὀδηγεῖται ἀπ' τὰ δικά της συμφέροντα καὶ ἐνστικτα, χωρὶς νὰ πολυνοιάζεται γιὰ τὸ λαὸ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὅλοι οἱ νομοθέτες μας, κι' ὅλα τὰ μέλη τῶν κυβερνήσεων τῶν καντονιῶν μας, εἶναι ἐκλεγμένοι, εἴτε ἀμεσα, εἴτε ἐμμεσα, ἀπ' τὸ λαὸ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὴ μέρα τῶν ἐκλογῶν, οἱ πιὸ ἀκατάδεχτοι ἀστοί, ὅσο κι' ἂν δὲν εἶναι φιλόδοξοι, ὑποχρεώνονται νὰ προσκυνήσουν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τὸν κυρίαρχον λαὸ. Τοῦ θγάζουν τὸ καπέλον καὶ δεῖχνουν νὰ μὴν ἔχουν ἄλλη θέλησι ἀπ' τὴ δική του. Ὅμως, αὐτὸ, δὲν εἶναι παρά μιὰ δύσκολη στιγμῆ, πού θά περάσει. Μόλις τελειώσουν οἱ ἐκλογές, ὅλοι ἐπιστρέφουν στὶς καθημερινές τους ἀσχολίες: ὁ λαὸς στὴ δουλειά του κι' οἱ μπουρζουάδες

στις υποθέσεις και στις πολιτικές τους Ιντριγκες. Δέν ξανασυναντιούνται, δέν χαιρετιούνται πιά. Πώς θά μπορέσει ό λαός, τοακισμένος από τή δουλειά, άγνωώντας τά περισσότερα έπίκαιρα προβλήματα, νά έλέγξει τίς πολιτικές πράξεις αυτών πού έξέλεξε. Καί δέν είναι φώς-φανάρι, τό ότι ό έλεγχος πού άσκοούν οι έκλογείς στους αντιπροσώπους τους, δέν είναι παρά παραμύθι; Άφού όμως ό λαϊκός έλεγχος του άντιπροσωπευτικού συστήματος, είναι ή μοναδική έγγύηση τής λαϊκής έλευθερίας, είναι όλοφάνερο ότι κι αυτή ή ίδια, ή έλευθερία δέν είναι τίποτ' άλλο από ένα παραμύθι.

Γιά νά ξεπεράσουν αυτό τό έμπόδιο, οι ριζοσπάστες δημοκράτες του καντονιού τής Ζυρίχης άποθέωσαν ένα καινούργιο πολιτικό σύστημα, τό «δημοψήφισμα», ή σύστημα τής άμεσης λαϊκής νομοθεσίας. Αυτό καθ' αυτό όμως τό δημοψήφισμα δέν είναι παρά ένα κόλπο, μία καινούργια άπάτη, ένα ψέμα. Γιά νά ψηφίσει ό λαός, μέ πλήρη επίγνωση του πράγματος, και μέ πλήρη έλευθερία, τούς νόμους πού του προτείνουν ή πού τόν αναγκάζουν νά προτείνει, θά έπρεπε νά έχει τό χρόνο και τήν άπαραίτητη μόρφωση γιά νά τούς μελετήσει, νά τούς σκεφτεί, νά τούς συζητήσει. Θά έπρεπε νά μεταμορφωθεί σέ κάποιο άπέραντο ύπαιθριο κοινοβούλιο. Αυτό δέν είναι δυνατόν παρά έλάχιστες φορές και μόνο στις σπάνιες στιγμές, όταν ό νόμος πού προτείνεται έξάππει τά πνεύματα ή έχει άμεση σχέση μέ τά συμφέροντα όλου του κόσμου. Αιτές οι περιπτώσεις είναι έξαιρετικά σπάνιες. Τίς περισσότερες φορές, οι νόμοι πού προτείνονται έχουν ένα χαρακτήρα τόσο ειδικό, πού θά πρέπει νά παίξει κανείς στα δάχτυλα τούς πολιτικούς και νομικούς όρους, γιά νά μπορέσει νά συλλάβει τό άληθινό τους νόημα. Όπως είναι φυσικό, ό λαός δέν τούς πολυπροσέχει και δέν τούς κατανοεί, τούς ψηφίζει, όμως, στα τυφλά, δίνοντας πιστη σπόν όμιλητή πού προτιμά. Ξεχωριστά, ό κάθε νόμος μόνος του φαίνεται ύπερβολικά άσήμαντος γιά νά τραβήξει τό ενδιαφέρον του λαού τό σύνολο, ώστόσο, αυτών των νόμων σχηματίζει ένα σύμπλεγμα, πού τόν άλυσσοδένει. Κι έτσι, παρά τό δημοψήφισμα παραμένει, μέ τ' όνομα του κυρίαρχου λαού, τό όργανο κι ό ταπεινός υπηρέτης τής άστικής τάξης.

Τό θέλουμε ξεκάθαρα: στο άντιπροσωπευτικό σύστημα, άκόμα κι όταν βελτιώνεται μέ τά δημοψηφίσματα, ό λαϊκός έλεγχος είναι άνύπαρκτος και καθώς δέν μπορεί νά ύπάρξει σοβαρή έλευθερία του λαού, χωρίς αυτόν τόν έλεγχο, φτάνουμε στο συμπέρασμα ότι ή λαϊκή έλευθερία μας, ή διακυβέρνηση μας από μάς τούς ίδιους, δέν είναι παρά μία ψευτιά.

Τά όσα καθημερινά συμβαίνουν στα Έλβετικά καντόνια μάς έπιβεβαιώνουν αυτή τή θλιβερή διαπίστωση. Ποιά είναι κείνο τό καντόνι όπου ό λαός άσκει κάποιο πραγματικό κι άμεσο έλεγχο στους νόμους πού κατασκευάζονται άπ' τό Μεγάλο του Συμβούλιο και στα μέτρα πού λαμβάνονται άπ' τό Μικρό του Συμβούλιο, πού, αυτός ό φανταστικός κυρίαρχος δέν άντιμετωπίζεται από εκείνου πού εξέλεξε σάν ένας αιώνιος άνήλικος, και πού δέν αναγκάζεται νά ύπακούει σέ έντολές πού ξεκινούν από τά πάνω, χωρίς, τίς περισσότερες φορές, νά ξέρει ούτε τό λόγο ούτε τό άντικείμενό τους;

Όι περισσότερες υποθέσεις και νόμοι, και μάλιστα πολλές υποθέσεις και νόμοι ενδιαφέροντες, πού έχουν άμεση σχέση μέ τήν εύημερία και τά ζωτικά συμφέροντα των κοινοτήτων, εξελίσσονται και ψηφίζονται πίσω από τήν πλάτη του λαού, χωρίς ό λαός νά τό άντιλαμβάνεται, νά ενδιαφέρεται και νά παρεμβαίνει. Τόν προδίνουν, τόν δένουν, καμιά φορά τόν ρημάζουν, χωρίς νά

τό συνειδητοποιεί. Δέν έχει ούτε την εύχέρεια ούτε τόν απαραίτητο χρόνο γιά νά τά μελετήσει όλα αυτά κι αφήνει νά τό κάνουν, γιά λογαριασμό του, οι έκλεγμένοι του αντιπρόσωποι, πού, φυσικά, εξυπηρετούν τά συμφέροντα τής τάξης τους, τού δικού τους κόσμου, καί όχι τά δικά του, καί τών όποιων ή πιό μεγάλη τέχνη είναι νά τού παρουσιάσουν τά μέτρα καί τούς νόμους τους από την πιό άνώδυνη καί πιό δημοφιλή όψη. Τό σύστημα τής δημοκρατικής αντιπροσώπευσης, είναι τό σύστημα τής αλώνιας ύποκρισίας καί τής ψευτιάς. Έχει ανάγκη τή θλακεια τού λαού, καί πάνω τής στηρίζει όλους τούς θριάμβους του.

Όσο άδιάφοροι, όσο παθητικοί κι άν φαίνονται οι κάτοικοι τών καντονών μας, έχουν, ώστόσο, μερικές ιδέες, κάποια ένστικτα έλευθερίας, ανεξαρτησίας καί δικαιοσύνης, πού δέν θά ήτανε σωστό κανείς νά τά προσβάλλει, καί πού μιά λογική κυβέρνηση θ' άπόφευγε νά τά περιφρονήσει. Όταν τό λαϊκό αίσθημα θίγεται στά σημεία εκείνα πού συνιστούν, θά λέγαμε, τά «άγια τών άγίων» καί την ίδια την πολιτική συνείδηση τού έλβετικού έθνους, τότε ξυπνάει από τό συνηθισμένο λήθαργό του καί έξεγείρεται, κι όταν έξεγερθεί, σαρώνει τά πάντα. σύνταγμα καί κυβέρνηση, Μικρά καί Μεγάλα Συμβούλια. Όλο τό προοδευτικό κίνημα τής Έλβετίας, μέχρι τό 1848, προχώρησε μέ μιά σειρά επαναστάσεων στά διάφορα καντόνια. Αύτες οι επαναστάσεις, ή πάντοτε παρούσα πιθανότητα αύτων τών λαϊκών ξεσηκωμών, αύτός ό σωτήριος φόβος πού εμπνέουν, αύτός είναι άκόμα καί σήμερα ό μοναδικός τρόπος έλέγχου, πού ύπάρχει πραγματικά στην Έλβετία, τό μόνο χαλινάρι πού έμποδίζει την άποχαλίνωση τών φιλόδοξων καί φιλόργυρων παθών τών κυβερνητών μας...

Μιχαήλ Μπακούιν
(Οι Άρκοϋδες τής Βέρνης καί ή
Άρκοϋδα τής Άγίας Πετρούπολης), 1870
Νεσατέλ — τυπογραφείο Ζ. Γκυγιώμ & υιών.

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1978. 20 ΧΡΟΝΙΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

1958. 'Ο στρατηγός Ντέ Γκώλ, έρχεται στο Παρίσι, ανατρέπει την 4η Δημοκρατία και αυτοανακηρύσσεται Πρόεδρος των Γάλλων. Αυτό τό πραξικόπημα πού σημειώνει μιά ιστορική ρήξη, μιά μεταβατική περίοδο τής γαλλικής κοινωνίας μεταξύ τής 4ης και 5ης Δημοκρατίας, έκφράζει τήν άποφασιστική θέληση μιάς δεξιάς, ή όποία γιά νά διατηρήσει και νά ένισχύσει τήν έξουσία τής, πρέπει νά διαχωρίσει άναπόφευκτα τή θέση τής από μιά πολιτική και οικονομική διαχείριση, τής όποίας ό δεδηλωμένος σκοπός ήταν νά συνενώσει όλες τς γαλλικές «δημοκρατικές» παραδόσεις σ' ένα και τό αυτό Κράτος.

Τό 1959 όταν ό Ντέ Γκώλ κερδίζει στο δημοψήφισμα, ή πολιτική κατάσταση τής Γαλλίας άλλαξε. 'Ο Ντέ Γκώλ μπόρεσε νά πραγματοποιήσει τήν ένότητα τής δεξιάς στο όνομα του προσωπικού του γοήτρου· δέν υπήρχε πιά παρά μόνο μιά πολιτική δύναμη, επιβλητική και ισχυρή, τό γκαλλικό κίνημα πού άφηνε πίσω του μιά άριστερά πολύ έξασθενημένη και διαιρεμένη, τής όποίας ή άνυποληψία αύξανόταν μετά τό επεισόδιο του πολέμου τής Άλγερίας. Μέσα σ' αυτή τήν περίοδο είναι πού ή γαλλική άστική τάξη θά συντάξει τό καινούργιο σύνταγμα τό όποιο, από τό πρώτο ως τό τελευταίο του άρθρου, θά γίνει ένα συνούλευμα νόμων, πού επικυρώνει ένα καθεστώς βασισμένο σ' ένα πραξικόπημα, περιφρονώντας τς πιά στοιχειώδεις έλευθερίες.

Παράλληλα μέ αυτή τή χωρίς προηγούμενο επίθεση ενάντια στα δικαιώματα του γαλλικού λαού, ή έργοδοσία θά διεξάγει μιά οικονομική επίθεση πού χαρακτηρίζεται από τήν έπιθυμία τής ν' ανεβάσει όλο και περισσότερο τήν ποιότητα τής παραγωγής και νά περιορίσει στο μάξιμουμ τήν άμοιβή εργασίας.

Μέχρι τό 1965 παρά τά διάφορα σκαμπανεθάσματα (σάν παράδειγμα ό φόβος πού προκλήθηκε' από τόν αριθμό των ψήφων πού πήρε ό Φρανσουά Μιτεράν στις προεδρικές εκλογές του 1965), ή γαλλική άστική τάξη θά γνωρίσει μιά περίοδο οικονομικής εϋημερίας: ή παραγωγή, τά αποθέματα αύξάνουν μέχρι τή μέρα, όπου τό ώραίο αυτό οικοδόμημα, τό φαινομενικά στερεο, θ' άφήσει νά φανούν ρήγματα, πού μέ τόν καιρό θά γίνουν μοιραία. Τό πρώτο παγκόσμιο βιομηχανικό κράτος, οι ΗΠΑ, θά γίνει τό πρώτο πού θά θιγει από αυτό πού όνομάζει κανείς, άλλά, κρίση. 'Η άνεπαρκής ποσοστιαία άποδοτικότητα στην παραγωγή, καθώς έπίσης και ένα έλεμμα του ίσοζυγίου πληρωμών θά όδηγήσουν τς ΗΠΑ νά υιοθετήσουν έναν όρισμένο αριθμό μέτρων, όπως τήν έλεύθερη διακύμανση τής τιμής του δολλάρου, τή μή μετατρεψιμότητα κλπ., πού θ' άποκαλυφθούν άλλωστε στη συνέχεια χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Άλλά οι ΗΠΑ εξαιτίας της οικονομικής τους θέσης στον κόσμο θα «χτυπήσουν» πιασμένα τις δυτικές οικονομίες. Με τη θέσπιση της μη μετατρεψιμότητας που ακολούθησε την ελεύθερη διακύμανση του δολλάριου, οι Αμερικανοί ηγέτες ήξεραν με περισσή βεβαιότητα ότι τα δυτικά έθνη θα οδηγούνταν σε μια δραματική ανισορροπία των οικονομικών τους. Σά λογική συνέπεια αυτής της κατάστασης, οι τιμές θα γνωρίσουν μια μεγάλη άνοδο (πληθωρισμός), απ' όπου θα προκύψει μια πτώση της κατανάλωσης και τελικά μια απαραίτητη αναπροσαρμογή της παραγωγής, που θα έχει σαν αποτέλεσμα το κλείσιμο των εταιριών, τις απολύσεις, αυτό που ονομάζουμε ξεκάθαρα πέρασμα στην ανεργία ενός μεγάλου αριθμού εργαζομένων.

Δέν θα έπεκταθούμε περισσότερο σ' αυτή την οικονομική έρευνα, απαραίτητη και θεμελιώδη, στον άφορα την κατανόηση των σημερινών γεγονότων, από την αναρχική σκοπιά, καθόσον αυτό δέν είναι τό άντικείμενο αυτού του άρθρου. Άρκει άπλά νά πούμε έδώ, ότι ή γαλλική κοινωνία, όπως και τά άλλα δυτικά έθνη, δοκιμάζεται από μία οικονομική κρίση, από την όποία τό κεφάλαιο δέν θά μπορέσει νά συνέλθει. Όντας παγιδευμένο σ' ένα φαύλο κύκλο πληθωρισμού και ανεργίας και από την άνικανότητά του νά θγει από αυτή την κατάσταση (όταν προσπαθεί νά σταματήσει τό πρώτο αύξάνει τό δεύτερο) τό μόνο καταφύγιο γιά την έργοδοσία θά είναι μία πολιτική λιτότητας τις συνέπειες της όποίας θά πληρώσουν οι εργαζόμενοι.

Περίπου στις άρχές του 1966, οι εργαζόμενοι θά χτυπηθούν από αυτή την κρίση. Άπεργίες ξεσπούν έδώ και εκεί, χωρίς νά βάζουν πραγματικά σε κίνδυνο τό καθεστώς, οι συνδικαλιστικές όργανώσεις είναι ελάχιστα μαχητικές και άρκοούνται στό νά καταγγέλουν φραστικά τούς έκμεταλλευτές. Η μεγαλύτερη σύγκρουση μέσα στη γαλλική κοινωνία ύπάρχει στό πολιτικό επίπεδο, και όχι στό κοινωνικό. Πράγματι τό 1967 γίνονται κοινοβουλευτικές εκλογές ή δεξιά άρχίζει νά μñ είναι εύπολη λόγω της κακής οικονομικής της πολιτικής, ή άριστερά καταλήγει σε μία εκλογική συμφωνία ανάμεσα στό Κομμουνιστικό Κόμμα και στην Ένωση Άριστερών Δημοκρατών και Σοσιαλιστών. Άναμφισβήτητα ή κατάσταση τό 1967, μέ τόν αποπροσανατολισμό της συμμαχίας που γεννάει, άφίνει νά διαφαίνεται μία νέα μεταμόρφωση της πολιτικής ζωής στη Γαλλία που χαρακτηρίζεται από μία «διαρκή» συμμαχία ανάμεσα στό ΚΚ και τούς σοσιαλιστές από τή μία, και από τή διαίρεση, αναλυτική και προγραμματική, των δυνάμεων της δεξιάς από την άλλη. Θά έχουμε την εύκαιρία νά επανέλθουμε σ' αυτό άργότερα.

Οι εκλογές του 1967 θά επαναφέρουν γιά μία νέα κοινοβουλευτική περίοδο τή δεξιά στην έξουσία, αλλά στην άρχή του 1968, ή αναστάτωση που άρχίζει στό γαλλικά πανεπιστήμια θά θέσει υπό άμφισβήτηση μία πολιτική εξέλιξη που είχε διαμορφωθεί ως τότε. Στη διάρκεια του Άπριλη τά πανεπιστήμια βρίσκονται σε άναβρασμό· οι σπουδαστές κατεβαίνουν στό δρόμο και τό μικρό επεισόδιο της Ναντέρ γίνεται ή άφετηρία εξέλιξεων σ' όλη τή χώρα. Στη Νάντη κάτω από την παρακίνηση των άναρχικών αγωνιστών και των επαναστατών συνδικαλιστών, τό προσωπικό του έργοστασίου ΣΥΝΤ-ΑΒΙΑΣΙΟΝ, καταλαμβάνει την έπιχείρηση. Θά είναι τό ξεκίνημα της μεγάλης γενικής άπεργίας που θ' άγκαλιάσει τά γυμνάσια, τά εργοστάσια, και τά γραφεία. Έναν όλόκληρο μήνα, ή έξουσία βρίσκεται στό δρόμο. Ό Ντέ Γκώλ, κυριευμένος από πανικό, συναντά τό Μασού στό έξωτερικό, δίνοντας ταυτόχρονα άκριβεις

όδηγιές στα ύπουργεία έσωτερικών και στρατιωτικών. Ή άπεργία συνεχίζεται, τό θαλάντιο τών εργαζομένων γίνεται όλο και ίσχνότερο, και, μετά από ένα μήνα άναστάτωσης όλα επανέρχονται στην τάξη: οι σπουδαστές στα πανεπιστήμια, οι εργάτες στα εργοστάσια και οι ύπάλληλοι στα γραφεία τους.

Ό Μάης του 1968 θά τράβαγε άκόμα μακρύτερα, άν οι συνδικαλιστικές όργανώσεις άρνιόντουσαν τό φιάσκο τών συμφωνιών της Γκρενέλ, πραγματικό σύμβολο τής συνεργασίας τών τάξεων. Τά διάφορα επαναστατικά κινήματα τής έποχής ή άκρα άριστερά κι οι άναρχικοί, έχοντας ένα μεγάλο κύκλο συμπαθόντων γύρω τους, δέν κατάφεραν νά προωθήσουν μιά σοβαρή έναλλακτική λύση, επειδή τούς έλειπε ή όργανωτική ίκανότητα και ή ίκανός άριθμός άγωνιστών. Ό Μάης του '68 θά δώσει τήν άφορμή γιά περισυλλογή στους άναρχικούς άγωνιστές. Έν πρώτοις, έπρεπε νά είναι έτοιμοι νά ύποστούν όλες τίς συνέπειες μιάς επαναστατικής κατάστασης και γιά τόυτό νά ενισχύσουν είδικά τήν όργάνωση στη συνέχεια και έκτός αύτού, μιά επαναστατική περίοδος διαρκεί άρκετό χρόνο, άλλά δέν μπορεί νά διαρκέσει άπερίοριστα. Είναι, επειδή στο τέλος ενός μήνα άπεργίας, οι εργαζόμενοι ψιθύριζαν τήν αίώνια έρώτηση. «Και τώρα τί κάνουμε;» «Πρέπει νά φάμε», πού ό Μάης του '68 δέν μόρεσε νά συνεχιστεί.

Ό Μάης του '68 δέν ήταν άποτυχία μέ τήν άυστηρή έννοια του όρου. Κάθε άλλο. Ή καταπεστική ίδεολογική κυριαρχία, πού άσκήθηκε μέσω του ραδιοφώνου και τής τηλεόρασης θά σαρωθεί, και στο μέτρο, πού, μονομιάς, ή πληθυσμός θ' άποκτήσει προοδευτικά μιά πολιτική συνείδηση, σέ πολλά σπίατα θά αλλάξει ή ζωή του. Ή εμφάνιση στην πολιτική σκηνή μιάς «άνεξέλεγκτης» δύναμης πού άνησυχεί τά παραδοσιακά κόμματα, επειδή στρέφονταν έναντίον τους, εφαρμόζοντας τήν άμεση όρση, τά σαμποτάζ, τίς καταλήψεις, θά συμβαδίσει μέ τήν άναθώση τών άναρχικών ιδεών, πού ένας άριθμός εργατών άγωνιστών και συνδικαλιστών υιοθετεί.

Έπειτα από 10 χρόνια προσωπικής έξουσίας, ό Ντέ Γκώλ θά τελειώσει τήν πολιτική του καριέρα στο Colombeγ. Μέ τήν ύπερψήφηση του «όχι» στο δημοψήφισμα του 1969, άπαλλάσσεται τών καθηκόντων του προκηρύσσονται οι Προεδρικές εκλογές. Ό Πομπιντού, παλιός πρωθυπουργός του Ντέ Γκώλ, κερδίζει τή μάχη και, τό καθεστώς τής διαφθοράς τής 5ης Δημοκρατίας, συνεχίζει τό «καλό» του έργο, μέ τή διαφορά ότι τώρα τά συνδικάτα, κάτω από τήν πίεση τής θάσης, θ' άναδειχτούν πιο μαχητικά και τά κόμματα τής άριστεράς θά ύπογράψουν ένα κοινό πρόγραμμα τό 1972. Άρρωστος ό Πομπιντού πεθαίνει τό 1974. Πράγματι έδώ είναι πού ή πολιτική κατάσταση τής χώρας θά γνωρίσει ένα νέο δυναμισμό και θ' άποκτήσει ένα νέο πρόσωπο. Άπό τήν άρχή τής εκλογικής καμπάνιας οι πύσεις γίνονται όλο και πιο ίσχυρές στους κόλπους τής δεξιάς. Αύτή είναι στερημένη από προσωπικότητες πού μπορούσαν μέ τό παρελθόν τους νά ένοαρκώνουν -τὴν ενότητα και τό μεγαλειό τής Γαλλίας-. Οι διαμάχες ανάμεσα στους γκαλλικούς, φιλελεύθερους και κεντριστές θά εμφανίζονται όλο και έντονότερες, πράγμα πού θά καταλήξει σ' ένα πόλεμο λέξεων ανάμεσα στον Σαμπάν-Ντελμός, πού ένσαρκώνει τήν παλιά U.D.R. και τόν Ζισκάρ ντ' Έσταίν, νέα μορφή τών οικονομικών και τής πολιτικής, ή όποιός άντιπροσωπεύει τό φιλελεύθερο και κεντρικό ρεύμα. Ή πρόοδος τής άριστεράς πού εμφανίστηκε από τίς κοινοβουλευτικές εκλογές του 1973, θά κόψει όριστικά τό «πλειοψηφικό» ρεύμα στα δύο: Τά χρόνια

1975, 76, 77 ώθούν τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς νά ἀναδιοργανωθοῦν, τὸ U.D.R μεταμορφώνεται σέ R.P.R. καὶ οἱ Ἀνεξάρτητοι δημοκράτες σέ P.R.

Ἀπὸ τότε, οἱ προγραμματικές διαφωνίες, πού στόχο ἔχουν τὴ στρατηγική πού πρέπει νά χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὸ κλείσιμο τοῦ δρόμου στὴν ἀριστερά, θά συνεχίζον ν' αὐξάνονται. Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν Πορτογαλικὴ καὶ τὴ Δυτικογερμανικὴ κατάσταση, θεωρεῖ ὅτι ὑπάρχει ἓνα θαυτὸ χάσμα ἀνάμεσα στοὺς σοσιαλδημοκράτες τοῦ P.S. καὶ στὸν ὀλοκληρωτικὸ κομμουνισμό τοῦ K.K. Ὁ στόχος εἶναι λοιπὸν νά προσπαθήσουμε νά συνενώσουμε αὐτοὺς τοὺς σοσιαλιστὲς χρησιμοποιώντας τὸ ἐκλογικὸ τους κύρος γιὰ νά σχηματίσουμε μιὰ ἀχρωμῆ κυβέρνησι, πού δὲν θ' ἀσχολεῖται παρὰ μὲ τὴν οἰκονομία, ἀφήνοντας πίσω τῆς τὴν πολιτική.

Τὸ ὄραμα τοῦ RPR εἶναι τελειῶς διαφορετικὸ. Γι' αὐτό, τὸ KK καὶ τὸ PS ἔχουν ὑπογράψει ἓνα πρόγραμμα τὸ 1972. Αὐτὸ τὸ πρόγραμμα εἶναι ἓνα πρόγραμμα κοινῆς διαχείρισις τῆς γαλλικῆς κοινωνίας καὶ ἔβρε καλὰ ὅτι οἱ σοσιαλιστὲς καὶ οἱ κομμουνιστὲς, ἂν θέλουν νά φτάσουν μιὰ μέρα στὴν ἐξουσία, θά ἔχουν ἀνάγκη ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Ξεκινώντας ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνάλυση τὸ RPR θεωρεῖ ὅτι δὲ χρησιμεύει σέ τίποτε νά ποντάρει στὴ διάστασι μεταξύ σοσιαλιστῶν καὶ κομμουνιστῶν αὐτὸ πού πρέπει νά κάνουμε γιὰ νά σώσουμε τὴ Γαλλία, ἀπὸ τὸν Κόκκινο κίνδυνο, εἶναι ὅτι ἀπὸ τώρα πρέπει νά ἀναπτυχθεῖ μιὰ ἐπιθετικὴ πολιτικὴ ἐνάντια στὴν ἀριστερά, χῶρος, πολὺ συχνά, παραμελημένος ἀπὸ τὴ δεξιὰ

Ὄργανώνοντας ἑκατοντάδες συγκεντρώσεις στὴ χώρα, φτιάχνοντας ὁμάδες μέσα στὶς ἐπιχειρήσεις καὶ ἓνα κίνημα νεολαίας, τὸ RPR ἂν καὶ διευθυνόταν ἀπὸ τοὺς παλιούς δαίμονες τοῦ Γκωλισμοῦ γίνεται μιὰ μαχητικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ δύναμι πού γοητεύει ὅλη τὴν ἐξαθλιωμένη μικροαστικὴ τάξι πού κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ κομμουνισμοῦ. Γιὰ νά πολεμήσει τὴν ἀριστερά ὁ Σιράκ θά χρησιμοποιήσῃ ἀποτελεσματικὰ αὐτὸ τὸ ἀντανακλαστικὸ τοῦ φόβου, στρατηγικὴ πού ἀποκαλύφθηκε ἀρκετὰ ἀποδοτικὴ στὰ κράτη τῆς νότιας καὶ λατινικῆς Ἀμερικῆς.

Οἱ συγκεντρώσεις τῶν ἐπιτροπῶν τῆς πλειοψηφίας δὲν θά μεταβάλλουν σέ τίποτε αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἀντιπαραθέτοντας στοὺς ὑποψήφιους βουλευτὲς πού ὤρισε ὁ Ραιῦμόν Μπάρ, ὑποψήφιους προσκεῖμενους στὸ RPR, ὁ Σιράκ καὶ οἱ δικοὶ του διεξάγουν ἔτσι κατὰ μέτωπο τὴ μάχη ἐνάντια στὸν Πρόεδρο Ζισκάρ ντ' Ἐσταίν. Μ' ἓνα ἐνωτικὸ ψηφοδέλτιο ριζοσπαστῶν, κεντρῶν καὶ φιλελεύθερων, τὸ PR σχηματίζει ἓνα μέτωπο ἐνάντια στὸ RPR, πράγμα πού κανεὶς δὲν θά μπορούσε νά κατηγορήσει σήμερα.

Ἡ πραγματικότητα εἶναι φανερὴ. Μακροπρόθεσμα, ἡμπορζουαζία εἶναι ἀνίκανη νά λύσει τὴν οἰκονομικὴ κρίσι ἀνάμεσα σέ μιὰ πολιτικὴ σκληρὴ καὶ αὐταρχικὴ ἐνάντια στοὺς ἐργάτες καὶ μιὰ ἄλλη, πού θά ἐπιχειροῦσε νά χρυσώσει τὸ χάπι, ἡ δεξιὰ πού κατεῖχε τὴν ἐξουσία μετὰ 20 καὶ περισσότερα χρόνια, θρίσκειται διαιρεμένη σέ ζητήματα στρατηγικῆς. Δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς ἐργάτες τὸ νά μάθουν πῶς μπορεῖ κανεὶς καλύτερα νά τοὺς ἐξαπατήσει, τὸ RPR καὶ τὸ PR ἔχουν τουλάχιστον κοινὴ μιὰ κοινωνικὴ ἐπιλογὴ: ἐκείνη πού ἀρνεῖται τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων καὶ πού τοὺς ἐκμεταλλεύεται μὲ τὴ μεσολάβησι τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ Κράτους.

Ἡ δεξιὰ στὴν ἐξουσία, ἓνα ἑκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες ἀνεργοὶ, ἡ ἀγοραστικὴ δύναμι πεσμένη, τὸ συνδικαλιστικὸ δικαίωμα γελοιοποιημένο, ἡ

άνισότητα μονωμοποιημένη μεταξύ άνδρα και γυναίκας, οι πυρηνικοί σταθμοί, οι τραμπούκοι της SAC και της GSL (πρώην CFT) ενάντια στους αγωνιζόμενους εργάτες, ο ρατσισμός απέναντι στους μετανάστες εργάτες, τα σκάνδαλα που ρίχνουν λάσπη σε πολιτικούς... ή εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο! Είναι μία διαπίστωση χρεωκοπίας είναι καιρός ν' απαλλαχτούμε πιά από αυτήν.

Τό κοινό πρόγραμμα — τό συνδικάτο

Ἡ ἱστορία τῆς γαλλικῆς ἀριστερᾶς εἶναι παλιά ὡσο καί ἡ ἱστορία τοῦ ἐργατικῆς κινήματος, πού ἀνάγεται στίς ἀρχές τῆς ἐμφάνισης τοῦ σοσιαλισμοῦ 1848, ἡ κομμούνια τοῦ 1871 Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1880, ἕνα πλῆθος μικρῶν ἐπαναστατικῶν κομμάτων θά δημιουργηθοῦν, ἐμπνεόμενα κατά τό μᾶλλον ἢ ἦττον ἀπό τή μαρξιστική σκέψη καί πού μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου θά κατορθώσουν νά ἐνοποιηθοῦν ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Τό 1971 ἡ ρωσική ἐπανάσταση ξεσπά καί οἱ πολεμικές ἀνάμεσα στό Λένιν καί τόν Πλεχάνωφ θά ἔχουν ἀντίκτυπο σ' ὅλοκληρη τήν παγκόσμια ἱστορία τοῦ Μαρξισμοῦ. Τό 1920 στό Συνέδριο τῆς Τουρ τό Σοσιαλιστικό κόμμα βλέπει νά διαμορφώνονται μέσα στούς κόλπους του διάφορες τάσεις· ὁ Κασέν, ὁ Βαγιάν καί ἄλλοι ἱδρύουν τό Κομμουνιστικό Κόμμα Γαλλίας, τμήμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς ὁ Μπλούμ διατηρεῖ τό μητρικό πυρῆνα καί δίνει ἔτσι στό Σοσιαλιστικό Κόμμα μία εἰκόνα σοσιαλδημοκρατικῆ.

Οἱ συγκρούσεις ἀνάμεσα στά δύο κόμματα θά εἶναι ἐξαιρετικά βίαιες καί μόνο τό 1934, μέ ἐντολή τῆς ἡγεσίας τοῦ Κρεμλίνου, τό ΚΚΓ διεξάγει μάχη γιά τό λαϊκό μέτωπο, πού συσπειρώνει σοσιαλιστές, ριζοσπάστες καί κομμουνιστές. Τό 1936, αὐτή ἡ πολιτική τοῦ «Λαϊκοῦ Μετώπου», θά ὑπερισχύσει γιά ἕνα χρονικό διάστημα καί θά ἐπιτρέψει στούς ἐργάτες νά βελτιώσουν κάπως τῆς συνθηκῆς ζωῆς καί ἐργασίας τους (ἀδειες μετ' ἀποδοχῶν, 40 ἐργασιακές ὥρες). Τό 1939 ξεσπά ὁ πόλεμος καί τό 1945 μέ τήν Ἀπελευθέρωση, τό Κ.Κ. θά βρεθεῖ στήν κυβέρνηση πλάι στή Γαλλική μπουρζουαζία πού θά τό ἐκδώξει τό 1947. Ἀπό τότε ὁ ἀδυσώπητος ἀγώνας μεταξύ σοσιαλιστῶν καί κομμουνιστῶν θά ἐνταθεῖ ἀκόμα περισσότερο, ἄλλωστε ἔχουν πίσω τους 60 χρόνια ἱστορία διαφωνῶν, 60 χρόνια, πού θά εἶναι πολύ δύσκολο ν' ἀπαλλαγεῖ κανεὶς ἀπό αὐτά.

Τά ἀποτελέσματα τῆς διακυβέρνησης τῆς ἀριστερᾶς δέν εἶναι καθόλου πειστικά. Ἄν τό Λαϊκό Μέτωπο παραχωρεῖ τίς 40 ὥρες, τίς ἀδειες μετ' ἀποδοχῶν γιά τούς ἐργάτες, εἶναι κάτι πού δέν θά-τό κάνει αὐθόρμητα. Μόνο κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν χιλιάδων ἀπεργῶν πού θά καταλάβουν τίς ἐπιχειρήσεις, ἡ κυβέρνηση θά δεχτεῖ αὐτές τίς ἐργατικές διεκδικήσεις. Σέ καμιά περίπτωση ἡ ἀριστερά δέν ἐπαιξε τό ρόλο τῆς «ἐπαναστατικῆς κινητήριας δύναμης», σοσιαλιστές καί κομμουνιστές ἔκαναν τά πάντα γιά νά φρενάρουν τή λαϊκή κινητοποίηση. Ὁ Μπλούμ συμπεριφέρθηκε σάν πιστός συνεργάτης τοῦ καπιταλισμοῦ καί ἀρκεῖ νά ἐπαναφέρει κανεὶς στή μνήμη αὐτά τό λίγα ἀποσπάσματα ἀπό δημοσιεύματα τῆς SFIO: «Τό καθήκον μου ἦταν σαφές καί ἐπατακτικό. Ἦταν... νά μήν προκληθεῖ ἀνάμεσα σι' ἀφεντικά καί στούς ἐργάτες ἐκεῖνο πού φοβόντουσαν τ' ἀφεντικά, αὐτό τό εἶδος ἠθικῆς διαιρέσεως πού εἶναι τό πιό σοβαρό καί ἐπικίνδυνο ἀπ' ὅ,τιδήποτε ἄλλο μέσα σέ μία χώρα, σέ μία δημοκρατία». Πιο κάτω ὁ Μπλούμ ἐξηγεῖ πῶς ὅταν κόπασε τό ἀπεργιακό κίνη-

μα, «δέν διστάσαμε νά επιβάλουμε τό σεβασμό τού δικαιώματος ιδιοκτησίας». Πράγματι ὁ Μπλουμό ὑποστηριζόμενος ἀπό τούς κομμουνιστές διηύθυνε μιά κοινωνία, ὅπως θά μπορούσε νά ἔχει κάνει στή θέση του ὁ ὅποιοσδήποτε ἄστος, χωρίς καμιά διαφορά. Καί ὅταν ὁ Τορές εἶπε ἐκείνη τή φράση πού ἔχει μείνει διάσημη στήν ἱστορία τού ἐργατικοῦ κινήματος «πρέπει κανεῖς νά ξέρει νά τερματίζει μιά ἀπεργία», οἱ ἐργάτες μπορούσαν νά γνωρίζουν ἀπό κείνη τή στιγμή ὅτι ἡ πολιτική τού Κ.Κ. καί τῆς SFIO ἦταν ἐντελῶς ἑνὴν πρὸς τὰ ἀληθινὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης, ὅτι τόσο ὁ ἓνας ὅσο κι ὁ ἄλλος, δέν θά δίσταζαν ν' ἀσκήσουν μιά «ἀριστερή» πολιτική, στήν ὑπηρεσία τῆς μπουρζουαζίας.

Σαράντα χρόνια ἀργότερα, τό πρόσωπο πού μᾶς δείχνει ἡ ἀριστερά μέσα ἀπό τό κοινὸ πρόγραμμά της δέν ἔχει καθόλου ἀλλάξει. Τό θέμα εἶναι πάντα νά διαφυλάξουμε τόν καπιταλισμό, τὴν οἰκονομία τῆς ἀγορᾶς, ὅπως ἀκριβῶς ἀρέσει στοὺς ἡγέτες του νά τὸν ἀποκαλοῦν.

Τό 1971 στό συνέδριο τού Ἐπιπέ νά κατάλοιπα τῶν σοσιαλδημοκρατῶν παραμερίζονται ἀπό τὴν ἡγεσία, γιὰ νά κάνουν τόπο στήν ὁμάδα Μιττεράν πού ἐπιθυμεῖ νά προσδώσει στό σοσιαλιστικὸ κόμμα μιά πῶ ἐπαναστατικὴ χροιά. Κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τού Ceres (τάση τού PS) καί τού Κ.Κ., πού σέ λίγο, οἰκειοποιεῖται τὴν πολιτικὴ τῆς «ἐνότητας τῆς ἀριστερᾶς», τὰ δύο κόμματα συναντῶνται γιὰ νά ἐπεξεργαστοῦν μαζί ἓνα κοινὸ κυβερνητικὸ πρόγραμμα. Στις 25 Ἰουλίη τού 1972 τὸ ἔγγραφο ὑπογράφεται καί μερικoὺς μῆνες ἀργότερα προσηγογράφεται ἀπὸ τούς ριζοσπάστες.

Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, τό κομμουνιστικὸ κόμμα πλειοψηφοῦσε σ' αὐτὴ τὴν ἐνωσή καί μπορούσε μέ τό θάρρος τῶν ψήφων του νά ἐπηρέασε τὴν πολιτικὴ συμπεριφορὰ τού PS. Οἱ προεδρικές ἐκλογές κι ἀργότερα οἱ δημοτικές καί κοινοτικές θ' ἀντιστρέφανε τούς ρόλους οἱ σοσιαλιστές δέν ἔγιναν μόνο ἡ ἰσχυρότερη ἐκλογικὴ δύναμη τῆς ἀριστερᾶς, ἀλλὰ καί ἡ ἰσχυρότερη δύναμη σ' ὅλη τὴ χώρα.

Τό 1976, τόσο ὁ Μιττεράν, ὅσο καί ὁ Μαρσέ, ἀναγνωρίζουν ὅτι πρέπει νά συγχρονίσουν τό κοινὸ πρόγραμμα ἐξηγώντας δίκαια ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση μεταβλήθηκε ἀπὸ τό 1972 καί ὅτι οἱ λύσεις πού ἔπρεπε νά δοθοῦν στὸν κάθε κλάδο, πρέπει ἴσως σήμερα ν' ἀναθεωρηθοῦν. Οἱ διαπραγματεύσεις λοιπὸν ἀρχίζουν καί καταλήγουν στήν ἀρχὴ τού 1978 σέ ρήξη ἀνάμεσα στό Κ.Κ. καί τὸ PS, πού θά ρίχονταν, τό καθένα χωριστὰ, στή μάχη τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκλογῶν. Πράγματι ἡ διαφωνία πού ἐξέσπασε μεταξὺ τού Κ.Κ. καί τού PS δέν εἶχε σάν στόχο τό πρόβλημα τού ἐπανασυγχρονισμοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον τό κοινὸ πρόγραμμα τού 1972, ὅπως ἀκριβῶς ἦταν. Ὁ κυριότερος στόχος τῶν διαπραγματεύσεων συνίστατο στὸν ἀριθμὸ καί τό περιεχόμενον τῶν ἐθνικοποιήσεων· τὸ Κ.Κ. καί τὸ PS εἶχαν καί τὰ δύο ἓνα κοινὸ καπιταλιστικὸ τρόπο δράσης, πού δέν διέφερε παρὰ μόνο στίς λεπτομέρειες.

Τό νά θέλει κανεῖς νά ἀναθέσει τὸν ἰδιωτικὸ οἰκονομικὸ τομέα στὸν κρατικὸ ἔλεγχο δέν συνεπάγεται κατὰ κανένα τρόπο ἐπαναστατικὴ διαδικασία. Ἐθνικοποιώντας τίς θυγατρικές τῶν πολυεθνικῶν καί ἄλλους τομεῖς-κλειδιά τῆς οἰκονομίας, ἡ ἀριστερά τὸ μόνο πού κάνει εἶναι ν' ἀλλάξει τούς ἰδιοκτῆτες, ἀλλὰ δέ βάζει θέμα γιὰ τὴν περιουσία πού κέρδισαν τ' ἀφεντικά ἀπὸ τὸν ἰδρώτα τῶν ἐργαζόμενων. Κατὰ πόσο τό γεγονὸς ὅτι ἔχουμε ἓνα ἀφεντικὸ ἀριστερὸ, μπορεῖ ν' ἀλλάξει τὴν κατάσταση γιὰ τὴν ἐργατικὴ τάξη; Ἐνάν-

τια στους άπεργούς όδοκαθαριστές της Μασσαλίας, στους δημοτικούς ύπαλληλους, δέν έστειλε ό Ντεφέρ τό στρατό και τά CRS γιά νά σπάσουν τόν άγώνα τους. Όχι, Ένα άφεντικό, έστω και άριστερά, παραμένει πάντα Ένα άφεντικό, και ή περίφημη αύτοδιαχείριση πού προωθεί τό PS και τώρα τό Κ.Κ δέν είναι παρά Ένα κοινότυπο έπιχείρημα έκλογικής προπαγάνδας.

Ό Ντεφέρ στό βιβλίο του «Έάν αύριο ή άριστερά», μάς διαφωτίζει γιά τήν αύτοδιαχειριστική αντίληψη του PS.

«Η αύτοδιαχείριση δέν πρέπει, λοιπόν, νά συνίσταται στό νά άποφασίζει κάθε άτομο ή ομάδα ατόμων, πού εργάζεται στην έπιχείρηση, γιά τό Ένα ή τό άλλο ζήτημα. Συνίσταται στό νά ενεργήσουμε έτσι ώστε κάθε άτομο νά συμμετέχει στη συζήτηση, νά ρωτιέται, αλλά στη συνέχεια εκείνου πού είναι έπιφορτισμένος με τή διεξαγωγή τής συζήτησης, νά είναι ό μόνος υπεύθυνος γιά τήν έκτέλεση τών άποφάσεων, χωρίς νά μπορούν ν' άμφισβητούνται οι άποφάσεις άνά πάσα στιγμή. Τό διαπιστώνει κανείς στη ζωή, στην κυβέρνηση, όπως και στην έπιχείρηση. Όταν πρόκειται γιά μιá τρέχουσα άπόφαση βαρύνει εκείνον πού είναι άρμόδιος νά λάβει άποφάσεις από τή θέση του, αλλά όταν πρόκειται γιά τή λήψη μιáς σοβαρής άπόφασης, πρέπει ν' άπευθύνεται κανείς, πάντα, σ' αυτόν πού βρίσκεται στην κορυφή... Τί θ' άπόμνε άλλως γιά τό διευθυντή τής έπιχείρησης από τό αίσθημα εύθύνης πού του είναι τόσo άπαραίτητο;». Δέ χρειάζεται νά σχολιάσουμε αύτή τήν παράγραφο. Η ίδια τό λέει μόνη τής. Ούτε θά συζητήσουμε τήν αύτοδιαχείριση άλά Κ.Κ., γιατί δέν σκεφτόμαστε ότι είναι ιδιαίτερα σοβαρό από τήν πλευρά ενός κόμματος πού έξαπέλυε επί όλόκληρα χρόνια τούς άγωνιστές του ενάντια στην «άντεπαναστατική» αύτοδιαχείριση, και, πού μονομιáς γίνεται ό καλύτερος υπέρμαχος τής. Τό άφήνουμε στην κρίση τών εργατών και πρό πάντων στους άγωνιστές τής θάσης, (πού ποτέ δέ ρωτήθηκαν), τών τμημάτων και τών πυρήνων του Κ.Κ.

Η πολεμική άνάμεσα στό Κ.Κ. και στό P.S., δέν σημαίνει πώς τό Ένα Κόμμα είναι έπαναστατικό και τό άλλο δέν είναι. Έντελώς αντίθετα, αύτή ή πολεμική δείχνει στους εργάτες ότι τό συμφέρον τών κομμάτων προτάσσεται του συμφέροντος τής τάξης. Η έθνική σύνοδος του Κ.Κ. τό Γενάρη του 1978, όπου δήλωσε ότι παραιτείται από τό δεύτερο γύρο υπέρ του P.S., υπό τόν άπαραίτητο όρο ότι τό Κ.Κ. συγκεντρώνει τουλάχιστον τό 25% τών ψήφων, δέν άποτελεί παρά Ένα παράδειγμα άνάμεσα στα τόσα άλλα.

Έμεις, διαπιστώνοντας πώς αυτός ό διαχωρισμός έπηρεάζει άρνητικά τό άγωνιστικό δυναμικό τών εργατών, δέν πρόκειται νά κάνουμε έκκληση γιά ένότητα τών δύο κομμάτων, όπως τήν κάνει ή πλειοψηφία τών οργανώσεων τής άκρας άριστεράς. Αντίθετα, θά κοιτάξουμε νά έπιωφεληθούμε από αυτό τό διαχωρισμό γιά νά έξηγησουμε στους εργαζόμενους, σε ποιά έκταση τό Κ.Κ. και τό P.S., από τή στιγμή πού θ' άνέθουν στην έξουσία, θ' άσκήσουν πολιτική έξην προς τά συμφέροντά τους. Τό νά ζητήσει κανείς από τό Κ.Κ. και τό P.S., νά διαχωρίσουν τή θέση τους από τούς ριζοσπάστες είναι δείγμα τής πιό κραυγαλέας έλλειψης πολιτικού ρεαλισμού. Τό νά θελήσει κανείς νά πείσει τούς εργαζόμενους πως κάποτε τό Κ.Κ. και τό P.S. θά διαλύσουν τή συμμαχία με τούς ριζοσπάστες, ίσοδυναμεί με τό ν' άνοίξει κανείς τό δρόμο στην έπαναστατική κρίση, με τό νά μην άναγνωρίζει τόν τρόπο πού γεννήθηκε τό κοινό πρόγραμμα. Μά τά δύο αυτά κόμματα είναι εκείνα πού μόνα τους τό καθόρισαν και τό συντάξαν, οι ριζοσπάστες έβαλαν άπλώς τήν ύπογραφή

τους — και δέν είναι αυτό, εκείνο, πού έμπόδισε τό κοινό πρόγραμμα — νά είναι ένα πρόγραμμα μικροαστικό.

Έκατό χρόνια Ιστορίας έπιθεβαίνωνουν τήν ανάλυσή μας. ή άριστερά στήν έξουσία δέν άκολουθήσε παρά τήν πολιτική τής μπουρζουαζίας, και θά συνεχίσει τόν ίδιο δρόμο. Άν μπορέσουμε νά σκεφτούμε, στό μέτρο πού είναι δυνατό, ότι θά ήταν προτιμότερο νά υπάρχει πλειοψηφία τής άριστεράς τό 1978, μέ τήν έννοια ότι τούτο θά σήμαινε πώς ό πληθυσμός τού μόχθου αυτής τής χώρας άρνείται τό καθεστώς λιτότητας, άνεργίας και άκρίβειας ζωής, πού έδώ και είκοσι χρόνια μάς έχει έπιβάλλει ή δεξιά, δέ νομίζουμε πώς αυτό άρκει γιά ν' αλλάξουμε άληθινά τήν κοινωνία, γιά ν' αλλάξουμε άληθινά τή ζωή.

Τό 1978, όπως τό 1936 και τό 1968, οι έργάτες δέν μπορούν νά στηρίζονται παρά στους δικούς τους άγώνες, θά τους βοηθήσουν όμως οι συνδικαλιστικές τους ήγεσίες:

Άπό τό 1945, τρεις Κεντρικές συνδικαλιστικές οργανώσεις μοιράζονται τίς είσοφοές τής συνδικαλιζόμενης εργατικής τάξης· ή C.G.T., πού πατρονάρεται από τό Κομμουνιστικό Κόμμα, ή C.F.D.T. και ή F.O., όπου, περισσότερο ή λιγότερο εύτυχεις, ανήκουν οι έπαναστάτες ρεφορμιστές ή άγωνιστές. Όσο γιά τους έλευθεριακούς άγωνιστές, αυτοί δέν είχαν ποτέ έμπιστοσύνη παρά στή συνδικαλιστική δράση.

Τό 1968, χιλιάδες νέοι εργαζόμενοι έπηρεασμένοι από τίς έπαναστατικές ιδέες άρχισαν νά πιέζουν τίς όμοσπονδιακές ήγεσίες πού τίς έκριναν λιγότερο άπ' όσο θά ήθελαν μαχητικές. Η αντίδραση τής C.G.T., δέν άρχει νά γίνει αισθητή, εκείνη τής C.F.D.T., θ' άκολουθήσει άργότερα, όταν τό Σοσιαλιστικό Κόμμα θά έχει μέ προσοχή χρησιμοποιήσει τήν τακτική τής Δ.Π.Α. (Δημόσια Προσφορά και Άγορά) σέ θάρος τής. Μέχρι τό 1974 ή στρατολόγηση τής C.F.D.T. πραγματοποιείται ξεκάθαρα άπ' τ' άριστερά έπαναφέρει στους κόλπους τής ένα άριθμό ριζοσπαστικοποιημένων εργατών πού λίγες έλπίδες τρέφουν γιά τό Κ.Κ. και στό P.S.

Οι «συνδικαλιστές» άγωνιστές τού P.S., όμως, θά διεξάγουν μιá άληθινή πολιτική μάχη γιά νά καταλάβουν όλα τά πόστα-κλειδιά μέσα στους κόλπους τών όμοσπονδιακών ήγεσιών, σέ τέτοιο βαθμό πού στό τέλος τού 1976 θά ξεσπάσει ένα πραγματικό άνθρωποκοννηγτό στους κόλπους τής C.F.D.T. Ό άποκλεισμός πολλών τακτικών οργανώσεων από τους συνομοσπονδιακούς ήγέτες θά διεξαχθεί σέ δυο μέτωπα ταυτόχρονα: ενάντια στήν άκρα άριστερά, πού ή γραφειοκρατική τακτική τής — πρέπει νά τό πούμε — δέν είναι καθόλου διαφορετική από εκείνη πού άκολουθεί τό συνομοσπονδιακό γραφείο, και ενάντια στους «βασιστές», όρος πού καλύπτει τους έλευθεριακούς άγωνιστές ή πού άπλά τους έργάτες, πού μάχονται γιά τήν άυτονομία και τήν πρακτική τής άμεσης δημοκρατίας. Ό στόχος μιάς τέτοιας ένέργειας είναι όσο μπορεί πού σαφής: ένόψει τής ένδεχόμενης άνόδου στήν έξουσία τής άριστεράς, ή κυβέρνηση ένάτητας θά έχει άπωσθήποτε άνάγκη τής κοινωνικής γαλήνης. Τά συνδικάτα, οι ταξικές δηλαδή οργανώσεις τών εργαζομένων, θά πρέπει συνεπώς νά τήν βοηθήσουν σ' αυτό τό σημείο, και γιά νά τό κάνουν θά καταστείλουν κάθε άντιπολιτευτική διαφωνία στό έσωτερικό τών οργανώσεων ή τών όμοσπονδιών. Μ' αυτό τόν τρόπο, μιá όλόκληρη πολιτική εκκαθαρίσεων θά εφαρμοστεί στους κόλπους τής C.F.D.T., τήν όποία ό Seguy χαρακτηρίζει

σάν συνετή και όρθολογική. Τή στιγμή πού ή οικονομική κρίση έκανε θραύση σέ όλα τά μέτωπα, οι συνδικαλιστικές ήγεσίες δέν βρήκαν τίποτα καλύτερο ν' αντίτάξουν γιά ν' αντικρούσουν τήν επίθεση τής εργοδοσίας, παρά εικοσιτετράωρες άπεργιούλες. Στίς 7 'Οκτώβρη, 24 Μάη... χιλιάδες εργάτες στό δρόμο γιά νά διαδηλώσουν τή δυσφορία τους, χωρίς όμως νά δοθεί καμιά διέξοδος στους άγώνες.

Έκείνο πού προείχε ήταν νά καθουχαστεί τό μετριοπαθές έκλογικό σώμα τής άριστεράς, πού φοβόταν τήν κοινωνική βάση, τή δυναμικά μαχητική και ικανή νά δημιουργήσει τήν έπαναστατική κρίση. Έτσι εφαρμόζοντας τήν ταχτική τών «έκ περιτροπής», άπεργιών, από κλάδο σέ κλάδο, οι συνδικαλιστικές ήγεσίες τσάκισαν κυριολεκτικά τόν άγώνα. Οι ώραίες διακηρύξεις «τό σχέδιο Μπάρ δέν θά περάσει!», δέν άλλαξαν σέ τίποτα τήν κατάσταση, τό πρώτο σχέδιο Μπάρ πέρασε, όπως πέρασαν στή συνέχεια και τά δύο άλλα πού άκολούθησαν. Με όλα αυτά οι άγωνιζόμενοι εργάτες άπόχτησαν τή σκληρή έμπειρία μιάς εκάθαρα ρεφορμιστικής ταχτικής, πού δέν κατάληξε όπως ήταν φυσικό σέ καμιά νίκη. Κάθε δρ άση πού ύποκινήθηκε από τή C.G.T., τήν C.F.D.T., και τή F.E.N., δέν στόχευε παρά σέ κινητοποιήσεις γερά μπλοκαρισμένες από τήν Ένωση τής άριστεράς ή τουλάχιστο άπ' ό,τι είχε άπομείνει άπ' αύτήν. Η λιτότητα δέν κάνει διαπραγματευτικές, δέν άρνεϊται τόν εαυτό τής άκόμα και μέ κυθέρηση πού ύποκρίνεται ότι αντιπροσωπεύει τά συμφέροντα τών εργαζομένων.

Τί προτείνουμε.

Τά καθήκοντα τής άναρχικής όργάνωσης

Τό νά έπαναλαμβάνουμε μονότονα ότι ή 'Αριστερά δέν αντιπροσωπεύει μιά άξιόπιστη έπαναστατική εναλλακτική λύση θά ήταν μιά έντελώς άνώφελη προπαγάνδα, άν δέν είχαμε νά προσφέρουμε, έμεις, οι έπαναστάτες άγωνιστές, κάτι τό διαφορετικό, ικανό νά δημιουργήσει μιά καινούργια κοινωνία άπαλλαγμένη από τήν καθημερινή καταπίεση και εκμετάλλευση. Αντίθετα όμως από μερικούς άλλους, έμεις δέ νομίζουμε ότι άποτελεί σωστή πολιτική ή πλειοδοσία σέ θάρος τών ρεφορμιστών. Δηλαδή: Στήν πρόταση του Μιττεραν νά καθοριστεί τό SMIC στα 2.400 φράγκα, έμεις νά ζητάμε 2.700, σ' εκείνους πού προτείνουν 40 ώρες τήν εβδομάδα, έμεις νά επιμένουμε στίς 35... όχι δέν θρίσκειται εκεί τό χρέος τών άγωνιστών έπαναστατών.

Αύτες οι διεκδικήσεις, όσο και άν δέν τις παραμελούμε σάν εργάτες, δέν είναι έπαναστατικές στό μέτρο πού δέν προσφέρουν μιά προοπτική ρήξης, μέ τόν καπιταλισμό και δώ άκριβώς θρίσκειται ό ρόλος πού πρέπει ν' αναλάβουμε μέσα στίς επιχειρήσεις. Έχουμε τή γνώμη, ότι είναι πολύ πιό χρήσιμο νά διεξάγουμε άγώνα ενάντια στήν Ιεραρχία τών θέσεων. Άγώνας, μ' άλλα λόγια, πού παρεμβάλλει άμεσα έμπόδια στό σύστημα. Επίσης κάθε φορά, πού διεξάγεται δρ άση, τό δικό μας καθήκον συνίσταται στό νά φροντίσουμε, ώστε επί κεφαλής του άγώνα, νά είναι άπ' εύθειας οι εργάτες. Οι άναρχικοί άγωνιστές, πρέπει νά πολεμήσουν γιά τήν καθιέρωση τών κυρίαρχων Γενικών Συνελεύσεων, πού εκλέγουν τις άπαρτιζόμενες από συνδικαλισμένους και μή άπεργιακές επιτροπές, πού ή έντολή τους είναι άνακλητή σέ κάθε στιγμή.

Σ' αυτό τό σημείο, μιά τέτοια πρακτική έρχεται σέ πλήρη αντίφαση μέ τήν ήμέρα τών 24 έργάσιμων ώρών, πού άποφασίζεται «έκ τών άνω», χωρίς καθόλου νά ρωτιέται ή θάση. Ό δρόμος τής ταξικής νίκης, δέν μπορεί νά χαρακτηί παρά στή θάση τών ξεκάθαρων διεκδικήσεων, τής άμεσης κινητοποίησης μέσα στους χώρους τών επιχειρήσεων, τής γενικής συμμετοχής τών εργατών στήν όργάνωση τής πάλης τους. Τό χρέος όμως τών ελευθεριακών εργατών δέν θά μπορούσε νά περιοριστεί στά στενά πλαίσια τού άγώνα, πού διεξάγεται μέσα σέ μιά μόνο επιχείρηση, οι άναρχικοί πρέπει νά δώσουν μάχη γιά τό συντονισμό τών άγώνων, πράγμα πού πρέπει νά γίνει σέ τρεις φάσεις:

- Όταν οι εργαζόμενοι τού «Parisien Libéré»²⁰, αγωνίζονται ένάντια στις άπολύσεις πού θέλει νά επιβάλει ή διεύθυνση, γνωρίζουν καλά ότι δέν είναι οι μόνοι πού θά γίνουν θύματα τής αναδιάρθρωσης, πού επιχωρείται από τ' άφεντικά τού Βιθλιού (= έκδοτ. επιχειρήσεων). Έέναντια στις άπολύσεις, ένάντια στό σχέδιο τών άφεντικών στό σύνολό του, καλούνται νά δώσουν τήν άπάντησή τους όλοι οι εργαζόμενοι στόν τύπο Πρόκειται δηλαδή γιά συντονισμό κατά κλάδο.

- Όταν μιά άπεργία ξεσπάει σέ μιά πόλη, όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει νά συμπαρασταθούν ένισχύοντας έτσι τήν εργατική τους άλληλεγγύη. Τίποτα δέν είναι πού θά σηματοδοτήσει ή καταπολέμηση τού κορπορατισμού (σωματειακό πνεύμα). Οι εργαζόμενοι έχουν κοινά συμφέροντα: εκείνο πού επιβάλλεται είναι ό συντονισμός κατά τόπο.

- Τέλος, και τό τρίτο αυτό σημείο είναι σημαντικό, επειδή επιτρέπει τό ξεπέραςμα τού διεκδικητικού στάδιου και όδηγει σέ δυνητικά επαναστατικούς στόχους, επιβάλλεται ό συντονισμός τού άγώνα σέ όλους τούς τομείς: σέ όλες τές βιομηχανίες τ' άφεντικά χτυπούν σκληρά τούς εργατές, σ' όλες τές επιχειρήσεις οι εργαζόμενοι πρέπει νά ξεπολύσουν τή γενικευμένη ταξική τους άντεπίθεση, μ' άλλα λόγια ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΕΓΕΡΤΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ.

Σήμερα, άν οι συνδικαλιστικές ήγεσίες πού τηλεκατευθύνονται από τή θέληση τών κομμάτων τής άριστεράς, δέν εφάρμοζαν τήν πολιτική άναμονής τών έκλογών, θά ήταν από τώρα δυνατό νά ξεσηκώσουμε μεγάλες κινητοποιήσεις μ' επαναστατικούς στόχους. Δέν είναι τής πολιτικής μας τό νά επιθυμούμε τήν εξαθλίωση τής εργατικής τάξης, είμαστε όμως άναγκασμένοι νά διαπιστώσουμε ότι κάθε μέρα ή τάξη ύφίσταται όλο και περισσότερο τήν έκμετάλλευση τών άφεντικών και τού κράτους, μέ τά διάφορα προγράμματα Μπάρ, πού όλα τους δέν ήταν παρά προγράμματα καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, μέ τές επιθέσεις ένάντια στα εργατικά δικαιώματα, μέ τήν πώ άμειλικτή κατάπιψη τών άγώνων. Όχι, λοιπόν! Δέν πρέπει νά σκύψουμε τά κεφάλια! Τ' άφεντικά πού μός διευθύνουν δέν στενοχωριούνται γιά τές άπολύσεις, γιά τήν καταπίεση πού άσκούν σέ θάρος μας. Τό ίδιο κι οι εργατές δέν πρέπει νά διστάζουν ν' άπαλλοτριώσουν τ' άφεντικά και νά καταργήσουν τή μισθολογική έκμετάλλευση. Η γενική άπεργία, προετοιμαζόμενη από τές γενικές συνελεύσεις και μέ τόν συντονισμό τής άπ' αυτές σέ όμοσπονδιακό επίπεδο, είναι δυνατή από σήμερα και πρέπει άναγκαστικά νά προκαλέσει τό ξεσπάσμα μιάς επαναστατικής διαδικασίας. Πρέπει επίσης νά αναλάβουν οι εργατές τή διαχείριση και τήν άπαλλοτρίωση μέ τήν κατάληψη τών τόπων δουλειάς και μέ τό νέο ξεκίνημα τής παραγωγής γιά δικό τους πιά λογαριασμό- οι εργατές άνοίγουν τό δρόμο στήν οικοδόμηση τού σοσιαλισμού.

Νά οργανωθούμε γιά τή νίκη

Τέτοιοι δξονες τής πάλης μας, γιά ν' άξιοποιηθούν, πρέπει ν' άπηχούν τή θέληση ν' άποκτήσουμε οργανωτική και άγωνιστική ικανότητα κατάλληλη γιά ένα βαθύ έπαναστατικό μετασχηματισμό. Τό έκτακτο συνέδριο τής F.A.²¹ πού συνήλθε στό Μπουσσού-Σαιντ Άντουάν, τό Νοέμβρη τού 1977, χάραξε τίς κατευθυντήριες γραμμές αύτης τής πολιτικής. Άν νομιζουμε, ότι ή έπιχείρηση άποτελεί χώρο τής προπαγάνδας μας έχουμε χρέος νά μήν παραλείψουμε νά δημιουργήσουμε τίς προϋποθέσεις πού τήν διευκολύνουν.

Δημιουργώντας άναρχικές ομάδες και ιδιαίτερα ομάδες τής F.A., μέσα στις έπιχειρήσεις, οι άγωνιστές προσφέρουν στόν έαυτό τους τά μέσα ν' άγωνιστούν άποτελεσματικά διατηρώντας ταυτόχρονα τήν πολιτική άυτονομία τους. Ή όμοσπονδιοποίηση αύτών τών ομάδων μέ βάση τούς επαγγελματικούς δεσμούς, δίνει έθνική διάσταση στά αντίστοιχα προβλήματα τους και μπορούν έτσι νά καθορίσουν μιά σφαιρική πολιτική γιά κάθε κλάδο. Άν όμως αύτή ή ένίσχυση τής όργάνωσης μέσα στις έπιχειρήσεις είναι άναγκαία δέν είναι άρκετή από μόνη τής· πρέπει ν' άπηχεί τή θέληση τών χιλιάδων ριζοσπαστικοποιημένων έργαζομένων, πού έχουν άπογοητευθεί από τό συνδικαλιστικό ρεφορμισμό, ή, άκόμη και άποκλεισθεί από αύτόν.

Άναθέτοντας στις ομάδες τής F.A., μέσα στις έπιχειρήσεις, τό ρόλο νά ύποκινηθούν τή σύσταση μεγάλων έπιτροπών μέ τήν όμαδοποίηση τών εργατών, συνδικαλισμένων ή όχι, πάνω σέ άναρχικές βάσεις, τό συνέδριο τής F.A. έπιχειρεί νά προσκιαγραφήσει τήν οικοδόμηση ενός μαζικού, αυτόνομου, έπαναστατικού κινήματος.

Έν όψει τών συνδικαλιστικών άποκλεισμών πού γίνονται όλο και πολυαριθμότεροι και μέ δεδομένη τή θέληση όλο και περισσότερων εργατών πού έπιθυμούν νά όμαδοποιηθούν μέ διαφορετικό τρόπο, ή οικοδόμηση ενός μαζικού άναρχικού κινήματος έχει γίνει μιά άπαράβλεπτη άναγκαιότητα. Μέσα σ' αύτό τό πλαίσιο, ή F.A., δέν σκοπεύει νά συμπεριφερθεί σάν έπαναστατική πρωτοπορία, Λέει άκόμα ότι οι άναρχικοί έργάτες πρέπει νά δώσουν τά χέρια και νά δημιουργήσουν τά μέσα ν' άγωνιστούν. Ό τρόπος τής όργάνωσης τους άφορά τούς ίδιους τούς έργάτες και θαρύνει όλους μας τό χρέος νά καταλήξουμε σέ πρακτικές συμφωνίες, πού άποτελούν άπαραίτητα όπλα γιά όσοδρα ή άποτελεσματική προπαγάνδα.

Ή κατάσταση σήμερα είναι δυναμικά έπαναστατική. Αύτό πρέπει νά τό συνειδητοποιήσουν οι άναρχικοί άγωνιστές και ταυτόχρονα νά σταθούν στό ύψος τής άποστολής τους. Άν ή Άριστερά κερδίσει τίς έκλογές, μπορεί κανείς, εύκολα, νά φανταστεί τή λαϊκή όργή πού θ' άκολουθήσει. Έκείνο πού προέχει σέ μιά τέτοια περίπτωση είναι νά μήν έξαπατηθούν οι έργάτες γιατί θά πρέπει και πάλι ν' άγωνιστούν ενάντια στή λιτότητα πού θά θελήσει νά τους έπιβάλει ή άριστερά· θά πρέπει γι' αύτό νά στηριχτούν στους ίδιους τούς άγώνες τους. Άν κερδίσει ή Δεξιά, τά κόμματα τής άριστερας θά δηλώνουν έντελώς χαζοχαρούμενα ότι θά χρειαστεί νά περιμένουμε τήν επόμενη φορά. Ένώ οι συνδικαλιστικές όργανώσεις θά συνεχίσουν τή γνωστή τους πολιτική άναμονής

Όποια κι άν είναι ή τροπή τών πραγμάτων, πολυάριθμοι είναι οι έργάτες, πού αύτή τή στιγμή θά στραφούν σέ μας, άπογοητευμένοι από τήν άριστερά,

ἀπογοητευμένοι από αὐτή τήν πολιτική τῆς δῆθεν πανάκειας τῶν ἐκλογῶν, στήν ὁποία στήριξαν ὅλες τους τίς ἐλπίδες. Προσοχή, μονάχα, νά μήν πέσομε θύματα μιᾶς ὑπερβολικά καθησυχαστικῆς αἰσιοδοξίας. Ἄν ἡ ἀριστερά χάσει τίς ἐκλογές, ἡ πάλῃ τῶν τάξεων θά βρεθεῖ ἀντιμέτωπη μέ δυό ἀντιφατικά κινήματα· τό ἓνα πού ἐπιδίδεται στήν ἐπαναστατική ρῆξη, τό ἄλλο πού ὑπονομεύει τό ἠθικό μιᾶς σημαντικῆς μερίδας τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Μέσα σ' αὐτές τίς συνθήκες, οἱ ἀναρχικοὶ ἐπαναστάτες ἀγωνιστές καλοῦνται νά μείνουν ὀρθοί στίς ἐπάλλξεις. Τό ἐπαθλο εἶναι σημαντικό κι ἀποφασιστικό

Ἐλευθεριακή Ὁμάδα
τοῦ Φρέαν — Ἄντονύ
τῆς Ἀναρχικῆς Ὁμοσπονδίας

Σημκώσεις

1. Σ.Τ.Μ.: 'Ο Καμίλλο Μπερνέρι, Ιταλός αναρχικός αγωνιστής και θεωρητικός, δολοφονήθηκε από τούς σταλινικούς στη διάρκεια των «αίματηρών ημερών» της Βαρκελώνης, κατά τόν Ισπανικό εμφύλιο πόλεμο. (Βλ. 'Ολιβιέ-Λαντάου «'Η GPU στην 'Ισπανία», εκδόσεις 'Ελεύθερος Τύπος, 1980).

2. 'Ο 'Ιδιος ό Πομπιντού έξετάζει τά μέσα ούτως ώστε, σέ περίπτωση άπεργίας, ό έλεγχος τού Ε.Δ.Φ. νά παραμένει στά χέρια του, έφόσον αúτός είναι «διαχειριστής και θεματοφύλακας, έν όνόματι τού 'Ιδιοκτήτη — τού Κράτους — και νά μήν ξεπέφτει, έστω και γιά μερικές ώρες, στη μοναδική έξουσία κάποιας άπεργιακής έπιτροπής, πού δέν θά έχει καμιά έντολή και ύπευθυνότητα». («'Λέ Μόντ», 24-12-1964).

3 'Εκλογές στα καντόνια, τό Μάρτη τού 1964. 'Επίσημο ποσοστό άποχής: 43,4% («'Λέ Μόντ», 11-3-1964). 'Αν ύπολογίσει κανείς τό γεγονός ότι, σύμφωνα μέ μία μελέτη τού «'Εξπρές» (10-62), στους 30.267.900 Γάλλους πού βρίσκονταν σέ ήλικία νά ψηφίσουν, οι 2.267.900 δέν έκαναν τόν κόπο νά γραφτούν στους εκλογικούς καταλόγους, καταλαβαίνει κανείς γιατί ό αριθμός των «άπεχόντων», μέ τήν πλατιά έννοια τής λέξης, άνησυχεί τόσο τούς «ύπέρμαχους τής ψήφου» τής δεξιάς και τής άριστεράς.

4. Σ.Τ.Μ. «'Δημοκρατικά Σώματα 'Ασφαλείας». ειδικές μονάδες γιά τήν καταστολή των διαδηλώσεων στη Γαλλία.

5. Σ.Τ.Μ. 'Από τά άρχικά των λέξεων Γενικός 'Επιθεωρητής Διοικήσεως μέ 'Εκτακτη 'Αποστολή.

6. Βαλίν 'Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, σελ. 265.

7. Στο 'Ιδιο, σελ. 269. Γιά περισσότερες πληροφορίες ός άνατρέξει κανείς σ' αυτό τό βιβλίο.

8 Σ.Τ.Μ. Πρόκειται γιά τά «διαμερίσματα» τού Παρισιού, τό κάθε ένα από τά όποια έχει τό δικό του δήμαρχο. 'Εκτός από τούς δημάρχους των «διαμερισμάτων», ύπάρχει και δήμαρχος όλόκληρης τής πόλης.

9. Τό 'Εθνικό 'Ινστιτούτο Στατιστικής σχημάτισε τή γραφική παράσταση τής πυραμίδας μέ μία έρευνα σ' ένα δείγμα 20.000 οικογενειών. Τό εισόδημα

πού υπολόγισε είναι τό φορολογούμενο. Τό πραγματικό εισόδημα ξεπερνάει κατά 10-30% τό φορολογούμενο, κύρια στίς άναπτυγμένες κοινωνικές ομάδες. Στ' αποτελέσματα, πού θγήκαν μ' αυτό τόν τρόπο, θά μπορούσαμε νά προσθέσουμε τίς λίγες γραμμές πού άφιέρωσε ή «Λέ Μόντ» (30-4-62) στίς πυραμίδες τών μισθών καί στίς φορολογικές δηλώσεις (2-2-64). Ή εικόνα πού μάς δίνουν αυτά τά ντοκουμέντα είναι εκείνη μιάς κοινωνικής ομάδας πού τό θιοτικό της επίπεδο δέν έχει τίποτα τό κοινό μέ τό επίπεδο τών περισσότερων.

10. Σ.τ.Μ.. 1 νέο φράγκο = 100 παλιά.

11 Σ.τ.Μ.: Union de Nouvelle République (Ένωση Νέας Δημοκρατίας) τό Γκωλλικό (παραδοσιακό δεξιό) κόμμα τής Γαλλίας.

12. «Οί Κληρονόμοι» Οί φοιτητές κι ή κουλτούρα, 1964, έκδόσεις Μινουί

13. Σ.τ.Μ. Άνώτερες Πρότυπες Σχολές.

14. Στά 1927, μερικοί Ρώσοι άναρχικοί πρότειναν ένα σχέδιο οργάνωσης του διεθνούς κινήματος, πολύ συγκεντρωτικό, πού κρίθηκε πολύ επικίνδυνο, από άγωνιστές, όπως ό Βολίν, ό Μπερνέρι, ό Μαλατέστα, καί άλλοι.

15. Ύπενθυμίζουμε πώς αυτές οι διαφορές στή σάση έξηγούνται φυσιολογικά από τήν όμοσπονδιακή δομή τής C.N.T.

16. Τήν εποχή εκείνη, ένας ύπέρμαχος τής ψήφου έγραφε. «Άν είμασταν σίγουροι ότι οι Ίσπανοί έπαναστάτες θά ήταν ικανοί νά σαρώσουν τήν έξουσία τών δεξιών μέ τήν άμεση δράση, τό θέμα τής ψήφου δέν θά είχε καν τεθει. Ποιάς, όμως, τολμούσε νά μάς τό θεβαιώσει;» (Π.Μ «Βουά Λιμπερταίρ» — Έλευθεριακή Φωνή — 25/4/36). Άναδημοσιεύθηκε στή «Ρεβύ Άναρσιστ», Άπρίλης-Ίούνης 1936, σελ. 15).

17. Σ' αυτό τό σημείο συμφωνούν όλες σχεδόν οι Ιστορικές μαρτυρίες Άς αναφέρουμε εκείνη του Μαρσέτ Κόλλ. «Στήν Καταλωνία, οι μόνες σημαίες, πού έθλεπε κανείς ήταν οι σημαίες τής C.N.T. καί τής F.A.I.» (Μί θιουδάδ ύ γιό, σελ. 131).

18. Όπαδοί του ένιαίου ψηφοδέλτιου

19. Φάτσια, δέσημη ραβδών καί πέλεκυς, σύμβολο τής έξουσίας του Ρωμαιοκράτους. Χρησιμοποιήθηκε σάν σύμβολο κι άπ' τό φασισμό, τ' όνομα του όποιου παράγεται άπ' αυτή τή λέξη.

20. Σ.τ.Μ.. «Ό Άπελευθερωμένος Παριζιάνος»

21. Fédération Anarchiste. Άναρχική Όμοσπονδία

